לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ג', י"ד בניסן תשמ"ז, 13 באפריל 1987 / שנה מ"ד מס' 13319 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

לקוראינו

בית „על המשמר"

תוגברו כוחות הביטחון בשטחים למניעת התפשטות גל המהומות

שמיר קורא להימנע מהתנצחות פוליטית פנימית ● רבין מבטיח אמצעי־ביטחון מוגברים, לרבות מעצרים מינהליים, אך דורש הבחנה בין מסיתים לבין אוכלוסייה שקטה

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי, וכתבנו המדיני בירושלים

האירוע בעיר קלקיליה, במוצאי־שבת, שבו נהרגה עופרה מוזס ונפצעו בני־משפחתה, הצית במשך יום אתמול את תגדה וגרם לגל חדש של הפרות־סדר חמורות, שהתפשטו לאזורים נרחבים בשטחים וברצועת־עזה.

כוחות צה"ל ומשמר הגבול תיגברו אתמול את כוחותיהם בשטחים, בנסיון למנוע התפשטות נוספת, של הפרות־סדר והמשך המהומות.

מקורות צבאיים ובטחוניים אמרו, כי מערכת הבטחון נחושה בדעתה לא לאפשר לגורמי־הסתה בשטחים להפוך את האירוע הבודד לגל של הפרות־סדר. הם מסרו, כי צה"ל ינקוט בשורת צעדים מיידים לשיכוך המהומות, וביניהם הצבת מחסומים, סגירת מוסדות חינוך, תיגבור הסיורים הרכובים והרגליים ועוד.

נעצרו חשודים

אתמול נסגרו בצו־צבאי אוניברסיטאות בשטחים. גורמים צבאיים בכירים מסרו לכתבנו הצבאי, כי האוניברסיטאות ומחנות

(המשך בעמוד 2)

תלווייתה של עופרה מוזס אתמול בפתח תקווה. בתמונה: אמו של בעלה אברהם, המאושפז בבי"ח תל־השומר במצב קשה (ראה ידיעה בעמוד 3) (צילום: אנדרה ברוטמן)

פרס תושאל בוועדת הבירור

מאת כתבנו המדיני בירושלים

ועדת הבירור בפרשת פולארד גבתה אתמול עדות ממלא מקום ראש־הממשלה ושר־החוץ, שמעון פרס, בלשכתו בירושלים. במשך כשעתיים השיב פרס לשאלותיהם של חברי הוועדה, ד"ר יהושע רוטנשטרייך ורב־אלוף (מיל.) צבי צור.

חברי הוועדה מרכזים את כל החומר הנוגע לפעילותיו של הלשכה לקשרי מדע (לק"ם) בחו"ל. פרס היה שר־הביטחון בממשלת רבין ובתקוף זה היה ממונה ישירות על יחידה זו.

חברי הוועדה מבקשים גם תשובות לשאלות שונות הקשורות למסירת הפרטים והמסמכים בפרשת פולארד לרשויות חקירה בארה"ב. פרס שימש רה"מ כאשר החוקר האמריקני, אברהם סופר, גבה עדויות שבעקבותיהן התברר, כי לא נמסרו לו פרטים אמיתיים על פעילותו של אביאם סלע.

מועצת יש"ע דורשת הקמת ועדת־חקירה

מאת ניצה רימון כתבת „על המשמר"

מועצת יש"ע דורשת הקמת ועדת חקירה שתחקור מחדלים של גורמי הביטחון שלא טיפלו בהתרעות ובמידע שהועבר אליהם על התארגנויות לפעילות חבלנית באיזור.

כך הך הוחלט אתמול בישיבת חירום של מליאת המועצה שהתכנסה בערב באלפי מנשה.

כן קוראת המועצה להקים משמרות מחאה והסברה במקום הרצח של עופרה מוזס, שיראו

(המשך בעמוד 4)

„הפסקת־אש" זמנית בין הליכוד למערך על הוועידה הבין־לאומית

מאת כתבנו המדיני בירושלים

הליכוד ומפלגת העבודה הבריזו אתמול למעשה על „הפסקת־אש" במערכה סביב הוועידה הבין־לאומית. שני הגושים התכנסו אתמול בנפרד לדיונים בנושא זה, ובסופם התפסקו בפרסום הודעות, הזהרות על עמדותיהם וחידודות.

שרי המערך הביעו תמיכה בהמשך מאמציו של שר החוץ שמעון פרס לקידום תהליך השלום והעלייה.

בתגובה, הודיעו שרי הליכוד, כי

(המשך בעמוד 4)

תביעה לחשוף מהלך משפטי הקשור בחשד לבידוי ראיות על־ידי בכיר בחברה ציבורית

מאת מוטי בסוק כתב „על המשמר"

במברק לרה"מ, יצחק שמיר, מבקשת חייקה גרוסמן, בשם סיעת מפ"ם, כי יפוזר המסתורין סביב מהלך משפטי שעלול לחשוף תקלה בגוף ממשלתי.

גרוסמן מציינת, כי הפרשה פורסמה כבר בעיתונות בקווים כלליים, וכי מוטב להתמודד עם הבעיה בגלוי מאשר לעודד ניחושים המפלילים מערכת שלמה והסתרת עובדות. במצב הנוכחי נחשבת כל המערכת השלטונית על־ידי דעת הקהל, כמחפה על מעשים שלא ייעשו ושאין יודעים מה הם.

„איסור פרסום העובדות לאשורן גורם לחפצת רמזים מעורפלים", טוענת גרוסמן. „זו שיטה בדוקה לאי־אמון בשלטון כולו".

בסיום המברק נאמר: „קשה להבין איך אתה, ראש־הממשלה,

(המשך בעמוד 4)

לגיליון היום מצורף מוסף מיוחד לפסח: דילמות של כיבוש

ממחר — שעון קיץ

מאת כתב „על המשמר"

מחר, במוצאי יום הראשון של פסח יונהג שעון קיץ. בשעה 24.00 יש להזיז את מחוגי השעון בשעה אחת קדימה. חיינו, השעה תהיה 1.00 בלילה.

דובר משרד הפנים נמסר, כי שעון הקיץ יונהג עד למוצאי שבת, 12.9.87 בשעה 24.00.

3 ילדים ואשה נהרגו בתאונות דרכים

מאת שלי יחימוביץ' וניצה רימון, כתבות „על המשמר"

שלושה בני־אדם נהרגו בתאונה שהיתה אתמול בערב בכביש באר־שבע־[illegible]. הנהרגים הם: רותי יפרח, בת 24, מקריית גת. ביתה עיינה, בת שנתיים, חיים בר־כליפא, בן 12, מרימונה. אביו, שימעון בר־כליפא, פצוע קשה. כן נפצע קשה אילן עדה, בן 8, מקריית גת.

(המשך בעמוד 2)

ישראל מזהירה את „אמל": „לא נשב בחיבוק־ידיים"

ישראל הודיעה אתמול לתנועת „אמל" השיעית בלבנון, כי היא רואה בה את האחראית לתיכנונה ולביצועה של ההתקפה על סיור של צה"ל ביום ו', בה נהרגו שני חיילים — מסרו אמש מקורות צבאיים ישראליים לסוכנות „אסושיאייטד פרס".

ישראל הזהירה את „אמל", כי צה"ל לא ישב בחיבוק־ידיים נוכח פעולות מן הסוג הזה" אמרו המקורות, שהיתנו את מסירת הידיעה בשמירה על אלמוניותם. ראה ידיעה בעמוד 4). (א.פ.)

הימין מנצל הטרור כקרדום לחפור בו

הטרור החבלני גבה שוב מחיר יקר. שני חיילי צה"ל נפלו ברצועת הביטחון בדרום לבנון, ואילו באיזור קלקיליה נשרפה תושבת אלפי מנשה, ובעלה ובניה נפגעו קשה מפיגוע של בקבוק תבערה. מעשי הטרור הם פשעים, ואינם משרתים שום מטרה שלשמה כביכול זורעים ארגוני החבלה מוות מן המזרח. מחבלים אלה הם אויבי השלום ופגיעתם הרצחנית ביהודים פוגעת בסופו של דבר גם בעניין הפלשתיני.

אך התגובה של הימין הקיצוני, החל ממועצת יש"ע וגמור בשר יוסף שפירא, תוזרת ומלמדת, כי דאגתם אינה נתונה למאבק בטרור. הם משתמשים בו כקרדום למאבק פוליטי, שבא להרחיק את „סכנת השלום". אתמול נשמעו קולות קיצוניים התובעים נקיטת אמצעים דרסטיים כמו עקירת פרדסים ערביים, גירוש תושבים וענישה קולקטיבית של יישובים פלשתיניים שלמים. הכיבוש, שהוא הגורם האמיתי לתסיסה בגדה והוא המצמיח את הפעולות החבלניות, נראה בעיני הימין הקיצוני שלנו כליבראלי מדי ואילו מדיניות הממשלה כ„מזמינה טרור". הם תוקפים את שר הביטחון, יצחק רבין, מתוך ציפייה שיתיר להם לחקים מיליציות של מתנחלים, כדי שיוכלו ליטול את החוק לידיהם ולפרוע חשבון עם האוכלוסייה המקומית. הם מאשימים את שר־החוץ, שמעון פרס, על־כך שחותר לוועידה בין־לאומית, היא שהתירה את דמם של המתנחלים. זאת אומרים לא רק קנאי „גוש אמונים", כמו הרב לוינגר ודומים לו, אלא שרי הימין בממשלה.

האמת היא, כי „גוש אמונים" והחוגים בארץ־ישראל השלמה, נתונים גושים אלה תחת איום השלום שאולי יתאפשר, כאשר תושג הסכמה של כל הגורמים האזוריים והבין־לאומיים לוועידה בין־לאומית כמסגרת לפתיחת השיחות הישירות בין הצדדים בסיכסוך. הם עושים שימוש נואל בגוויות ובקורבנות הטרור להכתבת מדיניות הסותמת את הגולל על כל סיכוי לשבירת הקפאון המדיני.

על רקע האירועים הקשים הללו, חוגג עם ישראל את חג הפסח, חג החרות, ואומנם, מדינת ישראל היא התגלמות החרות שהעם היהודי זכה בה לאחר מאות שנים של גלות וסבל. אלא שעדיין זוהי חירות על תנאי. כל עוד עצמאותה של המדינה אינה מעוגנת ביחסי שלום עם שכנינו, עדיין לא ניתן לנו לטעום את טעמה של חרות בביטחון. וכל עוד אנו שולטים בגדה וברצועת עזה על עם אחר לא נוכל לחוש את עצמנו כעם חופשי. בתקופה זו, חרות למדינת ישראל פירושה שלום עם שכנינו, והכרה בזכויות העם הפלשתיני לחלקו במולדת המשותפת בארץ ישראל. השלום הוא היעד ההכרחי להבטחת חרות מלאה לעמנו. חירות מטרור ומפחד המלחמה, חרות משיעבודו של עם אחר.

המשמר

מפכ"ל המשטרה בעקבות האירועים במג'דל שאמס:

נטפל כראוי בהריסת הפסל הדרוזי ובפציעת השוטרים

מפקד משטרת קריית־שמונה נפצע קשה בראשו ו־2 שוטרים אחרים נפצעו קל במהלך הפרות סדר בכפר במחאה על הפגיעה בפסלו של המנהיג הדרוזי

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, רואה בחומרה רבה את הפגיעה בשוטרי ישראל על־ידי דרוזים מהגולן ביום שישי ואתמול, במהלך הפרות סדר בכפר מג'דל שאמס, במחאה על פגיעה בפסלו של המנהיג הדרוזי המנוח סולטן אל אטרש.

„זוהי תופעה חמורה, אך נטפל בה כראוי", אמר. עם זאת הודיע המפכ"ל, כי הפגיעה בפסל תטופל בכל חומרה.

בהתפרעויות שהיו ביום ו' בכפר מג'דל שאמס נפצע באורח בינוני עד קשה מפקד משטרת קריית שמונה, פקד משה כהן, ושני שוטרים אחרים נפצעו קל.

ביום שישי, סמוך לשעה 4 בבוקר, החריד פיצוץ עז את שלוות תושבי מג'דל שאמס. התושבים יצאו למקום הפיצוץ וגילו לתדהמתם, כי פסלו של סולטן אטרש מנהיג מרד הדרוזים נגד השלטון הצרפתי לפני 60 שנה, ניזוק קשה בבסיסו. הפסל נחנך לפני שבוע לאחר שבועות רבים של תקריות בין המשטרה לתושבי המקום.

סמוך לשעה 7.30 הגיע למקום מפקד משטרת קריית־שמונה, רב־פקד משה כהן, ועימו שני שוטרים. כאשר מפקד המשטרה ניגש לביתו של סלמן טהר, מנהיגם הרוחני של הדרוזים בגולן, כדי לפתוח בחקירה, התנפלו עליו עשרות דרוזים במקלות, הרסו את המכונית ופצעו את שלושת אנשי המשטרה.

מפקד משטרת קריית־שמונה נמלט רגלי לאחר שנפצע בראשו.

ביציאה מהכפר אסף אותו אחד [illegible] הוסיעו למשטרה, שם טופל והועבר [illegible] שני השוטרים האחרים נפצעו, כאמור קל, וקיבלו טיפול.

מפכ"ל המשטרה, דוד קראוס, הגיע למקום עם כוחות גדולים של משטרה ומשמר הגבול, שנמנעו מלהיכנס לכפר. מפכ"ל המשטרה ניהל משא ומתן במבואות הכפר עם נציגי המשפחות ספדי, אבו סאלח והחוד. המשטרה התחייבה לא להיכנס [illegible] מציגים התחייבו להרגיע את הרוחות. היום יאפשרו התושבים כניסת המשטרה לכפר כדי לחקור את הפרשה.

חבלני צה"ל שבדקו את הפסל סבורים שאכן מקורו הפיצוץ של מטען חומר נפץ.

כל אותה עת התקיימו תהלוכות והפגנות של תלמידים שבאו מיתר הכפרים. הניפו דגלי סוריה וקראו „ברוח ראש נפדה את המנהיג" ו[illegible] לאומניות סוריות. סמוך לצהריים נרגעו הרוחות.

מנהיגם הרוחני של הדרוזים בישראל, השייח' אמין טריף, [illegible] מברק לשר־המשטרה, חיים בר־לב ובו תביעה לחקור את הפרשה ולעצור את האחראים. מנהיגים רוחניים אחרים, [illegible] וראשי מועצות הביעו [illegible] זעם על הפגיעה בפסלו של סולטן אטרש.

החרדים בירושלים פותחים ב„מיתקפת קיץ" נגד מחשופים

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

החרדים בירושלים החליטו לפתוח ב„מתקפת קיץ" נגד נשים שלבושן נחשב בעיניהם כבלתי צנוע.

בחוצות השכונות החרדיות הופיעו מודעות המזהירות מפני לבוש חשוף המרגיז את הדתיים. בדרום ירושלים הושחתו בתרסיס צבע שחור בתחנות אוטובוס בהם הופיעו פוסטרים שנחשבו על־ידי החרדים בנועזים מדי.

בידוע משתוללת חברת „פוסטר מדיה", בעלת הפרסומת בתחנות, לענות לדרישות החרדים ולפרסם בעיקר מודעות של מאכלים ובגדים צנועים.

נראה, שאורך השרוולים הקצר של אותן הדוגמניות הביא ל„עליית לחץ הדם" אצל החרדים והם הגיבו בהשחתת הכרזה.

הפגנות ליד „מי ומי"

כמה עשרות חרדים וכמה עשרות פעילי רצ הפגינו אתמול שוב זה מול זה ליד מסעדת „מי ומי" ברחובת המשביר במרכז ירושלים.

כמו בשבתות הקודמות, התייצבו סמוך לשעה 4.30 עשרות חרדים, מרביתם נערים וילדים, ומחו בקריאות „שאבעס" על הפעלת המסעדה בשבת. מולם התייצבו פעילי רצ ו„שינוי" כשכרזות בידיהם: „אותנו לא תבריחו מירושלים", „לא נוותר לנטור" ו„חיה ותני לך ולא להלחך".

בין המפגינים לא נוצר כל מגע, ובמשך כשלושה רבעי שעה, פיזרה המשטרה את החרדים בלא שימוש בכוח. לאחר שאלה זרקו לעבר השוטרים אבנים וקבקבים.

כל אותה עת המשיכה המשטרה לפעול כרגיל. כמה זוגות בבגין התסתררות שבהן שטראוס בירושלים נוספו בליל שבת. המשטרה סבורה שהמעשה בוצע על ידי ילדים חרדים מהשכונות הדתיות השכנות. לא בוצעו מעצרים או החקירה נמשכת.

האוניברסיטה העברית תפטר 550 עובדים אחרי חופשת פסח

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

האוניברסיטה העברית תפטר 550 עובדים לאחר חופשת חג הפסח, במסגרת תוכנית ההבראה שלה.

במסגרת זו יפוטרו לאחר חופשת הפסח 350 מתוך 2100 העובדים המינהליים ו־200 מתוך 1300 המרצים, המדריכים והפרופסורים. לרבים מהמפוטרים יוצע להשלים את הסכום לקרן הגימלאות, כדי שיקבלו פנסיה מלאה.

לא מכבר החליט הסגל האקדמי בירושלים לוותר על חודש משכורת, ואילו הסגל המינהלי נאות להוריד למעלה מ־6 אחוזים משכרו ולעבור לשבוע עבודה מקוצר בן חמישה ימים.

שכר העובדים מהווה כ־80 אחוז מהוצאות האוניברסיטה העברית. האוניברסיטה העברית בירושלים היא אחד המעסיקים הגדולים ביותר בעיר ולפיטורין תהיה השלכה חמורה על מצב התעסוקה בעיר.

● ראש הממשלה, יצחק שמיר, מינה את ח"כ מאיר שטרית לעמוד בראש המועצה לתיכנון חברתי שליד ראש הממשלה.

שר האוצר יסביר עמדותיו בנושא השכר בוועדה המרכזת

מאת כתבנו לענייני עבודה

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, נענו לפנייתו של שר האוצר משה ניסים המבקש להופיע בפני הוועדה המרכזת וראשי האיגודים המקצועיים כדי להסביר את עמדותיו בנושא השכר בשירות הציבורי. הפגישה תתקיים לאחר החג.

השלושה, וכן הממונה על השכר הלל דוראי נפגשו ביום ו' האחרון בלשכת השר בירושלים לדיון נוסף על המחלוקת לחדש או לאו את הסכמי השכר בשירות הציבורי.

ניסים שב ואמר, כי הוא דבק בעמדתו להמשיך במצב הקיים ולא לפתוח את ההסכמים בעוד ראשי ההסתדרות הזהירו מצעד זה העלול לגרום להתפרצות ביחסי העבודה. שר האוצר אף דחה את דרישתה של ההסתדרות לעבור לשבוע עבודה מקוצר בסקטור זה. ההסתדרות תובעת לערוך תיקון מיידי בשלושת הדרגות הנמוכות בסולם השכר בשירות הציבורי, וזאת בעקבות חקיקת חוק שכר מינימום בכנסת. הברפלד ודוראי ברקו מספר מודלים אפשריים אך עדיין לא סוכם דבר. קיסר הבהיר לשר כי ההסתדרות תומכת במאבק הסטודנטים ומציעה, כי שכר הלימוד ינוע בשיעור שבין 1000 ל־1100 דולר.

המגזר הערבי מקבל שישית מהתקנים המקובלים בשירותי רווחה

טענו עובדי רווחה ערביים בכנס שהתקיים אתמול בנצרת

מאת קאסם זייד כתב „על המשמר"

העובדים הערביים במשרד הרווחה התעלמו מהוראותיו של מנכ"ל המשרד, יהושע דוידוביץ, והשתתפו בצורה הפגנתית בכנס על התנאים והשירותים החברתיים לאוכלוסיה הערבית, שהתקיימה אתמול בנצרת.

הוועידה קראה למשרד העבודה והרווחה ולממשלה לאמץ תוכנית מגובשת שתבטיח שיוויון מלא בשירותי הרווחה לאוכלוסיה הערבית.

עוד התריעה הוועידה על המחסור החמור בעובדים הסוציאליים ובתקנים במיגזר הערבי. „המיגזר הערבי מקבל שישית מהתקנים המגיעים לו, דהיינו, עובד סוציאלי אחד, לכל 10 אלפים תושבים, לעומת יותר מחצי מישרה לכל אלף תושבים במיגזר היהודי" נאמר בוועידה. עוד צויין, שמתוך 60 תקנים קיימים בשירות לנוער ולצעירים בכלל במדינה, הלכו על המיגזר הערבי 8 תקנים והמצב גרוע יותר בשירות לקשיש, נאמר בוועידה.

בוועידה השתתפו כ־500 מקומיי הרווחה במשרד העבודה והרווחה שבראשם במחלקות הרווחה המקומיות, רופאים, עובדי הערביות המקומיות, רופאים, עובדי דין, אנשי חינוך וראשי [illegible] מועצות מקומיות ערביות, [illegible] ינוב, ורעיה רטיג בירנר [illegible] הוועידה והדגישו שבמאבק [illegible] יהודי ערבי אפשר לשפר את [illegible] הרווחה במדינה בכלל ובמגזר הערבי בפרט.

תודתנו

לכל ידידינו שהביעו את תנחומיהם בהילקח מאיתנו יקירתנו

שושנה דלמצקי

המשפחה

מסד ראשון

אלי גורנשטיין שר שירים

ב„מרתף עליון" של ביתליסין בתל־אביב מופיע אלי גורנשטיין, בלוויית גילה חסיד ודורי אמריליו במחזה של שירי־משוררים שהולחנו על־ידו ועל־ידי אלוני ליוור, בתוכנית ושמה „טעם הגזה גדולה".

אלי הוא שחקן, ויודע גם לנגן בצ'לו. אולי משום שהוא שחקן, הוזמנו מבקרי־תיאטרון למופע, שרובו [illegible] שירים וכמים של יהודה עמיחי, נתן זך ואברהם חלפי. המוזיקה של אלוני לידור וגילה חסיד נעימה לאוזן, והשירים מוגשים בצורה קליטה (כשאלי אינו יורד לריגיסטר העמוק של קולו, הנשמע נוזרן), אבל כל הרציף אינו מצטרף למקשה אחת. כל שיר ועולמו, ודווקא בקשת הכוללת אמור זה להתבטא הפן הדראמטי־בימתי של מופע מסוג זה.

הבימוי של אילן תורן צנוע. יש רגע יפה, כאשר נוטל אלי את הצ'לו העטוף בשמלת־כלולות וניהל איתו פלירט קצר. אבל זה, בעצם, הכל.

ניכר שהמבצעים אוהבים את השירים. אולי זו האהבה הגדולה שבכותרות.

גיורא מנור

סטודנטים יאכלו מרור מול ביתו של שר האוצר

מאת יצחק שור כתבנו לענייני חינוך

משמרת סטודנטים תערוך הערב מול ביתו של שר האוצר משה ניסים סדר פסח מוקדם, שבו יאכלו המשתתפים הרבה מרור. את המרור יאכלו הסטודנטים כדי לציין את יחסו של משרד האוצר אליהם בנסותו להכפיל את שכר הלימוד החל משנת הלימודים הבאה.

יו"ר תא הסטודנטים של מפלגת העבודה עמית מור, סטודנט לכלכלה, מצא בימים אלה, כי מספר הסטודנטים באוניברסיטה העברית גדל אמנם מ־16,050 ב־1984, ל־17,500 ב־1986, אבל לגידול זה נתלוותה ירידה של 15 אחוזים, בשיעור הסטודנטים אשר משלמים שכר לימוד מלא. שכר לימוד מלא משלם סטודנט הלומד בהיקף של 55 אחוזים לפחות מתוכנית לימודים שנתית ממוצעת.

עמית מור טוען, כי הירידה הריאלית במספר הסטודנטים המשלמים שכר לימוד מלא נובעת מעליית שכר הלימוד ב־108 אחוזים בשנתיים האחרונות.

ועדה לבחינת מחירי מוצריהם של מונופולים

מאת אודי נחשון כתבנו הכלכלי בתל־אביב

במשרד התעשיה והמסחר הוחלט למנות ועדה שתבחן את הצורך בשינויים בשיטה הנוכחית לקביעת מחירי מוצרים המיוצרים על־ידי מונופולים, והמבוססת על דו"ח להב.

על פי דו"ח להב, נבדקת ריווחיות המונופול לצורך קביעת העלאת מחירי מוצרים המיוצרים על־ידו. הדו"ח, שחובר לפני כעשר שנים על־ידי גדעון להב, שהיה באותה תקופה מנכ"ל התמ"ס, לא עודכן מאז חיבורו.

הוועדה שתוקם עתה תצטרך להתייחס בין השאר לצורך בשינויים בדרך קביעת המחירים בשל ירידת קצב האינפלציה.

יצויין כי בימים אלה מהווה דו"ח להב רקע למחלוקת בין התמ"ס לחברת „דובק", לאחר שהמשרד קבע, על פי שיטת להב, כי יש להוזיל את הסיגריות ב־15 אחוז וראשי „דובק" מתנגדים לשינוי. דובר התמ"ס אמר, כי לוועדה שתמונה במשרד אין קשר למחלוקת זו.

קופ"ח עוברת לשיטת הזמן המתוכנן במירפאות

תוכנית מעשית לשינויים ושיפורים משמעותיים בדרך תיפקודן ותיפעולן של למעלה מאלף מירפאות עירוניות בקופת חולים של ההסתדרות, הוצגה בסוף השבוע בפני מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, ויו"ר האגף לבטחון סוציאלי בוועד הפועל, דב פלג.

את התוכנית הציג בפני ראשי ההסתדרות יו"ר ההנהלה המרכזית של קופ"ח, פרופ' חיים דורון, וחברי הוועדה המנהלת של הקופה.

ראשי קופת־חולים הבהירו, כי מדובר במעבר הדרגתי מהשיטה הקיימת כיום בקופ"ח לשיטת הזמן המתוכנן במירפאות, כמקובל זה־מכבר בעולם המערבי. בשיטה חדשה זו, יש כדי לשפר את תדמית קופת־החולים, את השירות שהיא נותנת לחבר ואת הדימוי העצמי של הרופאים במירפאות, בהן תופעל השיטה. התיכנון פורס את העומס של החולים על פני כל שעות העבודה, ולא רק על פני שעות הבוקר כפי שמקובל כיום, ומוריד את הלחץ לא רק מן הרופא — אלא גם מן האחות, מבית המרקחת, מהמשרד ומכל שאר שירותי המרפאה.

עם הכנסת השיטה החדשה, יירד משמעותית זמן ההמתנה לרופא וקבלת מספר, שנמשכו עד עתה בממוצע כשעתיים. (שע"ח)

מזג אוויר

הטמפרטורות: ירושלים 12 עד 27; תל־אביב 15 עד 30; חיפה 15 עד 31; רמת הגולן 11 עד 26; טבריה 14 עד 31; עפולה 11 עד 33; השומרון 13 עד 30; לוד 12 עד 32; יריחו 15 עד 33; עזה 14 עד 30; באר־שבע 12 עד 35, אילת 16 עד 30 מעלות. (עתי"מ)

מוצרי תכן
חברה לשיווק בע"מ
מאחלת
ברכת חג שמח
לציבור לקוחותיה,
למפעלים הקיבוציים
המשווקים באמצעותה
ולכל בית ישראל

פת"ח מתפשר עם ארגוני הסירוב לקראת המועצה

אבו ג'יהאד: בוטל למעשה ההסכם בין ערפאת לחוסיין

אלג'יר. — יאסר ערפאת עומד להשתתף היום באלג'יר בשיחות שנועדו ליישב את הסכסוכים בין ארגוני המחבלים השונים החברים באש"ף, לפני המושב המתוכנן של המועצה הלאומית הפלשתינית, ב־20 באפריל.

מצפים, כי הנושא העיקרי על סדר היום יהיה ההצעה לכנס ועידת שלום למזרח התיכון. מנהיגים ערביים הרגישו, כי הם מצפים לקבל הנחיות ברורות מאש"ף בנושא זה, בעקבות הדיונים שיתנהלו באלג'יר.

ערפאת יישב ראש בכנס, שבו ישתתפו 60 מבין מנהיגי הארגונים, כולל הוועד הפועל של אש"ף, שבו 10 חברים, ומנהיגים של ארגונים המתנגדים לערפאת ושמרכזם בסוריה — אמר דובר אש"ף.

מפגש ראשון

אתמול בבוקר נפגש נשיא אלג'יריה, שארלי בן־ג'אדיד, עם המנהיגים של ארגוני המחבלים העומדים להשתתף בוועידה המכינה. הפגישה עם הנשיא הביאה למפגש ראשון, זה שלוש שנים, בין ערפאת לבין ג'ורג' חבש, מנהיג "החזית העממית לשחרור פלשתין". כן נועד ערפאת עם נאיף חוואטמה מנהיג "החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין", לראשונה זה שנתיים. פגישתם הקודמת היתה בינואר 1985, חודש לפני חתימת ההסכם הירדני־הפלשתיני ברבת עמון, שגרם להחרפת הפילוג בשורות אש"ף.

העתון "אל איתיחאד", היוצא לאור באבו־דאבי, מסר אתמול מפי עוזרו הצבאי הראשי של ערפאת, חליל אל־ואזיר (אבו־ג'יהאד), כי "פתח" כבר ביטל למעשה את ההסכם בין ערפאת לחוסיין. לדברי העתון, הודיע ואזיר על כך באלג'יר. "פתח" עצמו הודיע באלג'יר, כי הוא יסכים שהמועצה הלאומית הפלשתינית תבטל את ההסכם עם ירדן שאותו הישעה המלך חוסיין לפני יותר משנה.

שמונה ארגונים

הפגישה בין ערפאת וחוואטמה, שנערכה בנוכחות חברי הוועד המרכזי של "פתח" ושל הלשכה הפוליטית של "החזית הדמוקרטית", איפשרה לקבוע להיום בצורה סופית את פתיחת הוועידה המכינה.

שמונה ארגוני מחבלים, ביניהם "החזית העממית" וארגונו של אבו־ניראל, שקודם הביעו הסתייגויות מסוימות, ישתתפו במושב זה, וכן יותר מ־70 אישים בלתי־תלויים ומנהיגים של איגודים מקצועיים ואירגונים סוציאליים־מקצועיים.

מלבד ערפאת, חוואטמה וחבש, נתקבלו אצל נשיא אלג'יריה סולימן נאג'אב, מראשי המפלגה הקומוניסטית הפלשתינית, אבו־עבאס ותאלאט יאקוב, מנהיגי "החזית לשחרור פלשתין", אחמד עבד־דאחים, מנהיג "חזית השחרור הערבית" (הפרו־עיראקית), אבו־באקר, דובר פת"ח — המועצה המהפכנית, וסמיר עוש, מזכיר "חזית המאבק העממי הפלשתיני".

3 לא ישתתפו

מלבד הרעיון של כינוס ועידת שלום מזרח תיכונית והנושא של ההסכם בין אש"ף לירדן, תדון הוועידה המכינה במצור על מחנות הפליטים בלבנון ובאלימות בשטחים הכבושים — אמר דובר אש"ף.

שלושה אירגוני מחבלים המתנגדים לערפאת — א־צעיקה, "החזית העממית לשחרור פלשתין־המפקדה הכללית", בראשות אחמד ג'יבריל, ומורדי "פתח", בהנהלת אבו־מוסה, הודיעו כי לא ישתתפו בוועידה. (עי"ה, ע"צ, איי.פי.)

המשכים

תוגברו כוחות ביטחון

(סוף מעמוד ראשון)

הפליטים הם שני מוקדי ההסתה העיקריים.

הדיון בממשלה

הפיגוע בשטחים היה אתמול מוקד הדיון בישיבת הממשלה ודחק לשוליים את הוויכוח על הוועידה הבינ־לאומית, שאיים להביא לפירוק הממשלה.

לאחר ששר הבטחון ומ"מ סגן הרמטכ"ל סקרו את התקרית ברצועת הבטחון בגבול הלבנון, שבה נהרגו שני חיילים, ואת התקפת המחבלים באזור קלקיליה, הביעו שרים את דעתם על הקשר בין התקריות לבין הפעילות המדינית של שר החוץ שמעון פרס.

שר הבטחון יצחק רבין דחה את הטענות נגד כוחות הבטחון והסביר, כי צה"ל עושה את מירב המאמצים לסיכול פעולות טירור, הוא דיווח על כריתת שלוש שורות של עצים בפרדסים סמוך לקטע הכביש שבו נפגעה המכונית של משפחת מוזס.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך יצחק נבון מתח ביקורת על אלה שנטלו את החוק לידיהם.

בהודעת הממשלה הודגש, כי ייעשה מאמץ לתגבר את האמצעים כדי לפגוע במחבלים ולמנוע הישנותם של ההתקפות, ולהבטיח — על־ידי כוחות הבטחון — את בטחון האוכלוסיה היהודית ובטחון האזורים בכלל.

עמנואל ואריאל

בפתח הישיבה, חזר השר יוסף שפירא (מפד"ל) ותלה את האשמה במאמציו של פרס בנושא הוועידה הבינ־לאומית. פרס הביע זעזוע נוכח הנסיון להאשימו וטען, כי פעולות טרור הטרידו את ישראל גם לפני שדובר על ועידה בינ־לאומית. פרס דוחה גם את הביקורת שמתח עליו שפירא, בהתייחסו למשפט "עמנואל ואריאל מיותרים". הוא הטעים, כי הציטוט אינו מדוייק וכי הוא אמר שקריית־שמונה חשובה מאריאל ורימונה חשובה מעמנואל. לדבריו, דברים בנוסח אלה שהשמיע שפירא מונעים את המשך הישיבה יחדיו בממשלה. לדבריו, אין לקבל את הטיעון, שפעילות מדינית גוררת טרור, כפי שאין להסכים לטיעון, שהקמת ישובים במקום כלשהו גורמת לכך.

חמש דקות מ...

השר אריאל שרון התלונן, שבעבר ביקש מספר פעמים לקיים דיון בהתמודדות בטרור, ובכלל זה, במיידי־אבנים. לטענתו, מדובר בבטחונם של ישובים, שכפר־סבא שוכנת חמש דקות מהם, ולא במקומות המרוחקים במרחק של חמש דקות נסיעה מכפר־סבא.

השר משה ארנס מתח אף הוא ביקורת על דבריו של פרס בעניין עמנואל ואריאל, והציע לא לחלק ציונים, כיוון שהדבר אינו תורם גם לקריית שמונה ורימונה.

השר עזר ויצמן קרא לעסוק בנושא המדיני, בהמשך לתהליך קמפ דייויד, ולחיזוק דבריו ציין, כי במשך 17 שנה שורר שקט בבקעת־הירדן.

שר הקליטה יעקב צור אמר, כי המשך המשא ומתן עם ירדן וחיזוקו הוא חלק מחיזוק המאבק בטרור ובאש"ף. צור דחה את דברי־הביקורת של שרים בליכוד נגד רעיון ה"ירדניזציה", שכן הדבר בא לחזק את המאבק במחבלים.

קולו של בגין

שר האנרגיה משה שחל הציע לראש הממשלה שמיר להאזין לקלטת המצויה ברשותו, ובה נשמע קולו של ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין, המציג את רעיון הוועידה הבינ־לאומית במסגרת קמפ־דיוויד של ממשלתו.

ראש הממשלה קטע את דבריו ואמר: "איני רוצה לשמוע על כך היום, למרות שאני אוהב לשמוע את קולו של מר בגין."

רבין אמר, כי "בממשלה דעות מנוגדות בנושא השטחים, אבל נוכח האסון החמור שקרה, מאוחדת הממשלה בצורך לתת בטחון לכל מי שנמצא בשטח, ולא למצוא אחראים בקרב היהודים לתופעת הטרור. אין בטחון שאף קטיושה לא תיפול בגליל ואין לפזר הבטחות שלא ניתן לעמוד בהן. המקרה ליד קלקיליה מזעזע ומחייב הבחנה בין מסיתים לבין אוכלוסיה שקטה. רבין דיבר על אמצעי־בטחון מוגברים, לרבות מעצרים מינהליים.

ניחום והחלמה

ראש הממשלה סיכם את הדיון באומרו: "יש להתנגד לכך, שאסון של משפחה שנפגעה ייהפך לעימות פוליטי פנימי, שכן הדבר מחזק את האויב. יש להימנע בכל מחיר ממחלוקת בנושא זה ולנקוט בכל האמצעים על־מנת שהמשפחה תוכל לצאת לדרך בבטחה".

הממשלה הביעה השתתפות בצער המשפחה השכולה מאלפי־מנשה ואיחלה החלמה לפצועים. הביעה השתתפות גם בצערם של משפחות הנופלים בלבנון, איחולי החלמה לפצועים ובטחון שכוחות צה"ל ידאגו להבטחת בטחון הגליל.

רבין בטלוויזיה

רבין: "אני יכול להבין את סערת־הנפש אחרי מקרה אכזרי כזה, של תפיסת משפחה שלמה במגמה לשרוף אותה חיים. אך בשום פנים אינני מקבל את נטילת החוק לידם, והבהרתי זאת גם בשיחה עם יו"ר המועצה המקומית אלפי־מנשה".

בתשובה לשאלה, אמר, כי הוא מאמין שניתן לצמצם משמעותית את הפגיעה בנוסעים בודדי יש"ע, אבל הדבר מצריך כוחות ומצריך שימוש באמצעים משפטיים.

3 ילדים ואשה נהרגו

(סוף מעמוד ראשון)

התאונה אירעה סמוך לשעה שבע בערב. כשני ק"מ לפני דימונה סטתה מכונית פרטית מסוג פיאט 127 עם גלגליה השמאליים לעבר צד שמאל של הכביש. משאית צבאית שבאה לקראתה התנגשה בה. חזית ימין של המכונית הפרטית התנגשה בחזית ימין של המשאית.

אמבולנסים מדימונה, ירוחם ובאר שבע הוזעקו למקום. נהג המשאית הצבאית מאושפז אף הוא בבית חולים, פצוע בינוני.

●●●

קובי הוד, בן 8 מפתח תקוה, נהרג אתמול בעת שרכב על אופניים. הילד שאל אופניים מחברו והחל לנסוע ברחוב איינשטיין בקרית מטלון בפתח תקוה. לפתע, מסיבות לא ידועות התהפך, ראשו נחבל במדרכה והוא איבד את הכרתו.

הילד הובהל לבי"ח "בילינסון" אך כל נסיונות הרופאים להחיותו עלו בתוהו והוא נפטר.

מאוחר יותר הועלה חשד, כי נפגע על־ידי מכונית בתאונת "פגע וברח". המשטרה עצרה חשוד במעשה.

נשרפו משרדי חברת קו־אופ

קומת המחשבים של משרדי קו־אופ נשרפה כליל בדליקה שפרצה במרתף של בניין המשרדים באיזור התעשיה בגבעתיים, אתמול בלילה.

בשעה 9 בערב הגיעה הודעה לתחנת מכבי האש בגבעתיים על דליקה שפרצה בבניין בן שלוש הקומות. לאחר שהצליחו להתגבר על שחרור העשן הרב, איתרו הכבאים את מוקד השריפה במרתף, ומנעו מהאש להתפשט ליותר חלקי הקומה והבניין.

מנכ"ל הקו־אופ, בני גאון, ושאר מנהלי החברה, הוזעקו על־ידי השומר שהיה שם, והגיעו למקום כחצי שעה לאחר תחילת האירוע. בינתיים התקהלו במקום גם סקרנים רבים, אשר הורחקו משם על ידי כוחות משטרה וכמשמר אזרחי רבים שהגיעו על מנת לאפשר לכבאים לעבוד.

נטורי־קרתא למועצה הפלשתינית?

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

ראשי נטורי־קרתא בלונדון, פנו לנשיא המועצה הלאומית הפלשתינית, השייך עבד אל חמיד סייעה, במטה אש"ף בתוניס, וביקשו ליטול חלק במועצה הנפתחת שם ב־20 באפריל.

כזכור, פנו נציגי נטורי־קרתא בחו"ל לפני שנתיים ליו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, וביקשו לספח את השכונה בה הם מתגוררים, מאה שערים, לקונפדרציה ירדנית־פלשתינית.

רפי גאון הובא למנוחת־עולמים

מאת כתב "על המשמר"

בני משפחה, ידידים מכל הארץ, חברים מקיבוצי הסביבה, חברי מערכת "על המשמר", תושבי אשקלון ואשדוד, ליוו אתמול למנוחת עולמים את רפי גאון, כתב "על המשמר", שנפטר.

ראש העיר, אלי דיין, ציין בדבריו את יחסו העמוק של הנפטר אל העיר ואל בעיותיה: "כולנו אהבנו אותו, את העיתונאי, הסופר, איש ערכים אציל נפש ומטובי בניה של העיר, שהיה לי ידיד קרוב. החיים לא פינקו אותך, צער, אכזבות ושכול היו מנת חלקך. בכורך נמרוד נפל בתעלה ואחיך בקרב על החרמון — שניהם במלחמת יום־הכיפורים."

מארק גפן, עורך "על המשמר" לשעבר, תיאר את קשייו של כתב אזורי, המכתת רגליו שעות ארוכות כדי להכין ידיעה, שלא אחת קורה שמחוסר מקום אינה מוצאת את מקומה בעיתון.

"רפי לא היה כתב־מודיע בלבד. העיתונות היתה בדמו וזאת יכולנו לראות, למשל, כאשר פרסם סדרות על יוגוסלביה, ארץ מוצאו. היתה לו כתיבה רפורטאז'ית מעמיקה של אדם המיטיב לראות ולהבין את המתרחש, לכתוב את הדברים בסגנון מושך לקריאה. כתבנו בדרום, כפי שכונה רפי, לא ביקש לספח לעצמו שטחים, אך בתוקף האירועים סופחה אליו רצועת עזה, והוא הפך גם הממונה על חבל ארץ פרובלמאטי זה. עוד שבוע לפני מותו הספיק, על פי פניות המערכת, להכין כתבה על בעיותיה של רצועת עזה," אמר גפן.

אלעזר גרנות, מזכ"ל מפ"ם, תיאר את מאבק בני דורו כאשר נופלים לא בקרב אלא במלחמה על החיים ועמד על תכונותיו של האיש.

בתום ההספדים כוסה הקבר הרענן בזרי פרחים רבים, שהונחו על־ידי נציגי קיבוצים, מוסדות וגופים ציבוריים, שהכירו והוקירו את רפי גאון.

האנסמבל המרוקני לא יגיע בפסח

מאת רונית מורגנשטרן, כתבת "על המשמר"

האנסמבל המרוקני לא יגיע לארץ בפסח למרות שאתמול עוד הופיעו ידיעות בדבר אפשרות בואו בחול המועד. הביקור נדחה למועד בלתי ידוע.

כזכור, עוכבו חברי האנסמבל המרוקני בבריסל. סיבת העיכוב לא נמסרה ובמשך שבוע נעשו מאמצים קדחתניים על־ידי אישי ציבור שונים – גם בדרג מדיני בכיר לוודא את ביקורו של האנסמבל בפסח והשתתפותו בחגיגות המימונה.

המגעים לא העלו דבר ולכן נאלצו מפיקי הלהקה בארץ לבטל את סיבוב ההופעות בישראל. בימים אלה נערכים מאמצים כדי לגבש תאריך לביקור הלהקה המרוקנית במועד אחר.

יציאת בריה"מ ערב חג־החירות: 31 נפש

מאת יוסף גלילי, כתב "על המשמר"

ערב חג החירות, הגיעו לישראל 31 עולים מברית־המועצות, מהם 15 מסורבי־עלייה מלנינגראד, 12 ממוסקווה והיתר מחארקוב ועולה בודד מסוחומי, בגרוזיה.

בין הבאים ותיק המסורבים מרדכי פרדקין מלנינגראד, ש"היה בסירוב" 15 שנה, ומשפחות צ'יצ'יק אסטרחאן ואחרים, ש"היו בסירוב" 7 עד 10 שנים.

בין העולים גם ליליה זטוצ'יניה, פעילת עלייה בחארקוב (אוקראינה). היא לא ויתרה על זכותה לעלות חרף הפחדות והטרדות של אנשי הק.ג.ב.

הקצב — כמו במרס

כתב "על המשמר" מוסר, כי קצב היוצאים מברית־המועצות באפריל והמגיעים לישראל זהה עם מספר היוצאים בחודש מרס, שבו יצאו מברית־המועצות 470 יהודים ומהם הגיעו לישראל כ־30 אחוז.

לקראת בואם של העולים, הוציאה מחלקת המידע לעולים, המשותפת למשרד הקליטה ולסוכנות, מדריך לעולה בשפה הרוסית, בו מידע מפורט על זכויות העולה ועל הסידורים הראשונים לקליטתו בישראל.

שר הקליטה יעקב צור וחיים צ'סלר, מנכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי ברית־המועצות, קיבלו את פני העולים בשדה־התעופה ואיחלו להם חג חירות שמח וקליטה מהירה במולדת.

ברכות מחארקוב

"אנו מאחלים לעם ישראל חג החירות, עמידה וחוזק מפני קשיים וסכנות ושלום עם שכניו" — נאמר במברק, ששיגרו 32 יהודים מסורבי־עלייה ממוסקווה, לנינגראד וחארקוב, לנשיא המדינה חיים הרצוג ולראש הממשלה יצחק שמיר.

ברכות ליהודי בריה"מ

"אנו קוראים לכל בית־ישראל, בארץ ובעולם, להעלות על השולחן בליל הסדר את מצוקתם של יהודי בריה"מ ולהתפלל למענם. ליהודי בריה"מ אנו אומרים: אנו גאים בעמידתכם ובמאבקכם לעמוד על זהותכם היהודית ועל זכותכם להתאחד עם מולדתכם־מולדתנו" — נאמר במסר ששלחה ליהודי בריה"מ המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ.

המסר מסתיים בברכה המסורתית "השתא הכא, בשנה הבאה בארעא דישראל".

חולי "איידס" יטופלו בתרופה האמריקנית

מנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר דב גולן, אישר אתמול את השימוש בתרופה אי.זי.טי תוצרת חברת "בורוז' מארדו"ב", לטיפול בחולי "איידס". מנכ"ל משרד הבריאות הודיע, כי השימוש בתרופה יחל בימים הקרובים ב־11 חולי "איידס" בישראל.

כתבת עתי"ם מוסרת, כי השימוש בתרופה ייעשה רק בבתי החולים, על־פי קריטריונים שנקבעו על־ידי משרד־הבריאות וצוות וירולוגים מומחים שיחליטו על השימוש בתרופה. כל חולה שיזדקק לתרופה יצטרך לקבל את האישור הקליני של הצוות הרפואי.

פרופ' אפרים מנצל, מנהל אגף הרוקחות במשרד הבריאות ציין, כי לתרופה תופעות־לוואי קשות, אך בהתחשב בתועלת לעומת הסיכון החליט משרד־הבריאות לאשר אותה. בימים הקרובים יקבלו רופאים המטפלים בחולי "איידס" הדרכה מקיפה לשימוש בתרופה.

כזכור, ממתינים עתה לאישור לטפל בחולי "איידס" בתרופה "אקטיב־ליפיד" שהומצאה במכון וייצמן ואשר לה אין, ככל הידוע, כל תופעות לוואי. (עתי"ם)

אנו שרויים באבל על מות חברנו

יהושע דרור

ממיסדי הקיבוץ

ההלוויה תתקיים היום, יום שני, 13.4.87, בשעה 13.00

קיבוץ משמר העמק

אבלים על מותו של חברנו היקר

אוריאל קנר (מילו)

ההלוויה היום, יום שני, 13.4.87, בקיבוץ רוחמה בשעה 13.00

המשפחה ובית רוחמה

הפגנות אלימות ברחבי הגדה ורצועת עזה
צה"ל הגיב בסגירת מוסדות חינוך ועוצר

נמשך העוצר בקלקיליה ■ צמיגים בוערים, אבנים ומחסומים בערי־הגדה ■ עוצר בדהיישה, סגר הוטל על ביר־זית ■ בעזה ניסה צעיר לחטוף את נשקו של חייל מג"ב שהגיב בירויות ■ שמשת אוטובוס ישראלי נופצה בחאן־יונס

כמה מוסדות חינוך נוספים ביהודה ושומרון נסגרו אתמול, על פי הוראת אלוף פיקוד המרכז, אלוף אהוד ברק, למשך שבועיים, כתגובה וכפעולת מנע להפרות הסדר שהיו בהם במהלך הימים האחרונים.

מדובר בבית הספר המקצועי לבנים בטול־כרם, בית הספר לבנים במחנה הפליטים ג'לזון, בית הספר המקצועי במחנה הפליטים עסכאר והסמינר למורים ברמאללה.

העוצר שהוטל במוצאי שבת על מערב קלקיליה ועל הכפר חבלה, הוארך עד לשעות הצהריים — היום.

במחנה הפליטים דהיישה יימשך העוצר שהוטל ביום א' בבוקר, עד ליום ב' בערב. בעיירה חלחול יוסר העוצר הערב בשעה 9.30.

הפגנות בגדה

הפרות סדר נמשכו גם אתמול מאז שעות הבוקר ברחבי הגדה.

ברמאללה, במרכז העיר, ליד כיכר השעון, הובערו כמה צמיגים במרכז הכביש. כן, יידו צעירים אבנים לעבר הכביש, סמוך למשרדי הרישוי שבעיר.

אבנים נזרקו בשעות הבוקר גם בסמינר למורים ברמאללה לעבר כלי רכב שעברו שם.

כח צה"ל שהגיע למקום, נרגם גם הוא והשתמש בירי רימוני גז וגומי, כדי לפזר את הסטודנטים. מתנחל שהיה באחת המכוניות שעברו במקום הגיב על ידוי האבנים בירי באוויר.

בכל האירועים האלו לא היו נפגעים ולא נגרם כל נזק. בחלחול נרגם רכב ישראלי באבנים, בעת שהיה בדרכו מגוש עציון דרומה. שמשת הרכב נופצה ולא היו נפגעים.

במחנה הפליטים פרעה, מזרחית לשכם, בכביש העולה לטובאס, הובערו צמיגים על הכביש הראשי. לעבר כח מג"ב שהגיע למקום, נזרקו צמיגים בוערים נוספים מתוך המחנה.

מפקד הכוח ירה כמה יריות אזהרה באוויר והכח השתמש בירי רימוני גז מדמיע וכדורי גומי, כדי לפזר את המפגינים. אחד המפגינים נחבל קלות כתוצאה מהירי וטופל במקום. עד כה לא נמסר על מעצרים.

עוצר בדהיישה

עוצר הוטל אתמול בבוקר על מחנה הפליטים דהיישה ליד בית לחם, בעקבות הפרות סדר שהיו במחנה.

תושבי המחנה התארגנו, התקהלו בדרכים הפנימיות ויידו אבנים לעבר כביש ירושלים־חברון, העובר בסמוך למחנה.

סגר על ביר זית

סגר הוטל על אוניברסיטת ביר־זית ליד רמאללה, בעקבות שורת מקרי הפרות סדר שהיו בשטח הקמפוס מאז שעות הבוקר.

הסטודנטים שהגיעו לקמפוס בשעות הבוקר המוקדמות, התארגנו להפגנות בתוך האוניברסיטה. הם הבעירו צמיגים ויידו אבנים אל מחוץ לכותלי הקמפוס.

ניסה לחטוף נשק מחייל

שוטר משמר הגבול נפצע קל אתמול בשורה של הפרות סדר שהיו בערי רצועת עזה. בסך הכל נרשמו 13 מקרים, ובאחד מהם נורו יריות באוויר לעבר צעיר שניסה לחטוף נשק משוטר משמר הגבול.

כתב עתי"ם מוסר כי רוב הפרות הסדר בוצעו על ידי תלמידי בתי ספר וצעירים. תלמידים התקהלו סביב מחסום אבנים, שהוקם בצומת "פילקו" ברפיח ובסמוך לשעה 7 בבוקר פיזר סיור צה"ל את התלמידים והמחסום הוסר. אותה שעה נכנסו מסיתים צעירים לבתי הספר "חאתם" ו"עבדל קאדר" בעיר וניסו להשבית את הלימודים ולהוציא תלמידים להפגנות. המסיתים הסתלקו מבתי הספר, עם הגיע סיורי צה"ל אליהם.

חצי שעה לאחר מכן נתקל סיור מג"ב במחסום אבנים, שהוקם ליד האיצטדיון העירוני בחאן יונס. אבנים נזרקו לעבר שוטרי הסיור, שהגיבו בירי באוויר ופיזרו את ההתקהלות.

סמוך לשעה 9 בבוקר נירגם סיור מג"ב במטר אבנים מכיוון בית ספר "חיפה" בחאן־יונס. שוטרי הסיור עצרו במקום, ובתוך כך הגיח לפתע צעיר, שניסה לחטוף את נשקו של אחד השוטרים. השוטר פתח בירי מעל ראשו של החוטף, מהמקום.

כחצי שעה לאחר מכן פוזרה קבוצת תלמידים, שהפגינה מדרום לצומת חאן יונס. באותה שעה הפגינו בעיר תלמידות בית ספר "חיפה" והן פוזרו בהתערבות כוחות הבטחון. במרכז העיר התקהלו כחמישים גברים ונשים ושרו שירים לאומניים. הם פוזרו, בלא שיפגע איש.

באותה שעה נפצע קל חייל מג"ב מיידוי אבנים בצומת "פילקו" ברפיח, שרק בבוקר פונה ממנה מחסום אבנים ופוזרו משם תלמידים מפגינים.

באזור נוה דקלים נירגמה מכונית ישראלית באבנים, סמוך לשעה 10.45 איש לא נפגע ולא נגרם כל נזק למכונית. (עתי"ם)

חיילי צה"ל מסיירים ברחוב שבו הוטל עוצר בקלקיליה (תצלום: אנדרה ברוטמן)

"דיווחתי על פעילות חבלנית והשב"כ לא טיפל"

בתגובה על האירועים אמש בקלקיליה אמר השר יוסקה שפירא כי ההתפרעויות של התושבים היא תוצאה הולכת וגוברת של אי בטחון בישובי יש"ע. "אינני מעודד התפרעויות וגם יצאתי נגדן ונגד חברים מודים שרצו זאת, אבל הנה מתברר שאולי אין דרך אחרת" — אמר.

השר הוסיף, כי כוחות הבטחון חייבים לנקוט באמצעים מתאימים למנוע מראש מעשים כגון אלה שאירעו אמש.

"כוחות הבטחון, במסגרת המדיניות המותרת להם עושים כל מה שהם יכולים. הבעיה היא במדיניות. מצד אחד אומרים, שיעשו הכל נגד הטרור ומצד שני מנהלים מדיניות של ריכוך, פותחים אוניברסיטה לשבוע וסוגרים לשבוע. אלה שרוצים לשתף פעולה נרתעים ואלה שתומכים בטרור מתעודדים" — אמר בני קצובר יו"ר המועצה האיזורית יו"ש בתגובה על אירועי מוצאי שבת.

"לצערי אני חושש ששגינו לפני שבועיים ולפני ארבעה חודשים כאשר היו פיגועים, והפעלנו את התושבים שלנו לעשות מה שעשו אמש. עכשיו היא שהיום כבר מתחילים לגזום עצים בצדי הדרכים ופתאום מתחילים לראות את כוחות הבטחון" — אמר שלמה קטן, יו"ר מועצת אלפי מנשה על אירועי אמש.

הוא הוסיף, כי הוא פנה כבר לפני שלושה חודשים לכוחות הבטחון והזהיר מפני פעילות עויינת באיזור, שהתחילה, לדבריו עם עיסקת ג'יבריל. "הודעתי לכוחות הבטחון שיישפך פה דם אחרי שלוש שנות שקט. יש פה איזו שהיא פעילות שאיני יכול לפרט אותה. דיווחתי עליה לכל הגורמים הבטחוניים כגון השב"כ ואחרים — אך הנושא לא טופל" — הטעים קטן. (עתי"ם)

עופרה מוזס הובאה למנוחות בהלוויה מאופקת

מאת ניצה ויימון

עופרה מוזס, 36, קורבן התקפת המחבלים במוצאי שבת, הובאה למנוחות אתמול אחר הצהריים בבית העלמין סגולה בפתח תקווה. מסע ההלוויה התנהל בשקט.

נשמעו רק קריאות בודדות של "מוות למחבלים" שהושתקו מייד. את הממשלה ייצג בטקס השר חיים קורפו שאמר: "ממשלת ישראל תפעל להקים התנחלויות ביהודה ושומרון כדי להבטיח שהמקום לא יהפך לבסיס של יציאת מחבלים להתקפות מרצחים ואיום על קיומה של מדינת ישראל."

עופרה היתה חיילת בשורות אלה. תעלה למען מהנה של ירושלים. "ברור שיהודה ושומרון צריכה להיות מאוכלסת בהרבה יהודים כדי למנוע הקמת מדינה פלשתינאית שתצטרף אל אויבי ישראל", עוד הוסיף השר ואמר, כי הממשלה החליטה על נקיטת צעדים לאבטחת הדרכים ביהודה ושומרון ובטחונם של המתיישבים. מקהל האבלים נשמעו קריאות זעם אל עבר השר מודעי. ראש מועצת אלפי מנשה שהספיד את המנוחה אמר כי יתבע הקמת ועדת חקירה.

בהלוויה השתתפו כל ראשי מועצות היישובים ביהודה שומרון ועזה. שמיד לאחר הלוויה יצאו ליישוב אלפי מנשה לכינוס חירום כדי לדון בפעולות שיינקטו בעקבות האירוע. אחיה של עופרה המנוחה, דוד ואבי, אמרו קדיש והבטיחו מעל קברה שידאגו לכל מחסורם של ילדיה. שוטרות הציבו על הקבר זרים מטעם נשיא המדינה, הכנסת והממשלה.

משרד־התעשייה יגבש תוכנית להבראת "סולתם"

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בתל־אביב

צוות מיוחד של משרד־התעשייה־והמסחר, בראשות ראש המנהל לתכנון ולתיעוש, יגבש תוכנית להבראת מפעל "סולתם" ביקנעם. כך סוכם אתמול בפגישה בין שר התמ"ס, אריאל שרון, ובין יו"ר מועצת המנהלים של המפעל, שלמה זבלודוביץ', והנהלתו.

משרד־התעשייה־והמסחר נכנס לתמונת המשבר ב"סולתם" לאחר סיור של השר שרון במפעל בשבוע שעבר. מנהלי המפעל העלו בפניו טענות שונות בשיתוף העובדים, ובעקבות זאת החליט שהממשלה תבחן תוכנית הבראה למפעל.

מנכ"ל "סולתם", קונצרן "כור", מבעלי המפעל, כבר הבטיח לפטר 500 מעובדיו במהלך השנה, שהם כשליש מסך כל העובדים, במסגרת תהליכי ההבראה במפעל.

"זהו רצח נתעב ולא מלחמת שחרור, ומי שעוקר עצים הופך הגדה ללבנון"

אמר ח"כ אלעזר גרנות בדיון בכנסת □ ח"כ וותד שיגר מברק מחאה לרבין על הענישה הקולקטיבית וגינה את הרצח □ ח"כי הימין שיבחו העקירות □ שריד: האירועים מדגישים הצורך בוועידת שלום

מאת מוטי בסוק, כתבת "על המשמר" בכנסת

זעם רב על הפגיעה הקטלנית במשפחת מוזס, וביקורת חריפה על תגובתם של אנשי "גוש אמונים" בקלקיליה נשמעו אתמול מדוברי הסיעות השונות בכנסת. חלק מח"כי הליכוד האשימו את מ"מ רה"מ שמעון פרס בפיגוע במשפחת מוזס.

יו"ר ועדת הפנים של הכנסת דב שילנסקי (ליכוד־חרות) קרא למתנחלים לבטוח בכוחות הבטחון ולהימנע מכל פעילות חריגה נגד התושבים הערבים, גם למען המשך הדו־קיום ביניהם. מוחמד וותד, ח"כ מפ"ם שיגר מברק נזעם לשר הביטחון יצחק רבין, בו נאמר בין השאר "ראיתי הבוקר במו עיני את הפעולה ההרסנית של הממשל הצבאי, המתבטאת בעקירת מאות עצי פרי דרומית מזרחית לקלקיליה. זו כניעה למתנחלים מגוש אמונים, העושים בגדה כבתוך שלהם. דבר המחמיר את מצב הביטחון וגורם נזק בל ישוער הן לישראל והן לאוכלוסיה המקומית."

וותד מגנה בצורה חריפה את רצח עופרה מוזס ומציין, כי "כמו שאין לקבל שום הסבר להצדקת הפשע הנתעב של ההתנקשות במשפחת מוזס, כך אין להיגרר אחרי קומץ הרפתקנים מגוש אמונים הדורשים לאמץ מדיניות של אדמה חרוכה, כולל עקירת עצים, גירוש תושבים והריסת בתים." לדעת וותד מחובתה של הממשלה להגן על ערביי השטחים הנתונים לשליטתה.

פירומנים ערבים ויהודים

חבר ועדת החוץ והביטחון יוסי שריד (ר"צ), הביע זעם וסלידה כלפי מי שהשליכו אש מוות על משפחה שלווה. לדעתו "מבקבוק תבערה אחד יוצאים שרים רבים, וגם מתנחלים שעושים את הכאב חומר לפוגרום." אירועי קלקיליה רק מדגישים את הצורך בוועידת שלום שתוציא, לדעת שריד, את האש מבין הפירומנים הערבים והיהודים.

יו"ר סיעת מפ"ם בכנסת חייקה גרוסמן טענה כי "טרוריסטים פושעים הציתו אש על יד קלקיליה והמתנחלים שופכים שמן על המדורה במקום לכבותה." גרוסמן מזכירה כי שום פוגרום ושום ענישה עיוורת לא הביאו מעולם מזור לקורבנות. לרגשי נקם אפלים אין מקום בקרבנו.

הנסיון לנקות שטח מצמחייה ועצים ליד הדרכים כבר נוסה במלחמת העולם השנייה ללא הצלחה. ישראל חוזרת על מהלך שגוי זה גם בלבנון. גרוסמן מדגישה, כי באירועים האחרונים ממלאה התחייה תפקיד אפל.

מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות, הדגיש כי שריפת נשים וילדים בבקבוקי תבערה אינה מלחמת שחרור, אלא רצח מתועב. מי שעשו זאת אינם לוחמי חירות אלא פושעים נקלים." ואולם מי שנטלו החוק לידיהם והפעילו ענישה קולקטיבית על קלקיליה עשו את רצונם של הרוצחים. "בשריפת שדותיהם של חפים מפשע הם גם מילאו את חלקם בהבערת מדורת המשטמה." גרנות הביע תקווה, בכל ליבו כי כבר בקרוב יתברר כי הבטחה כביכול שנתן שר הביטחון לעקירת פרדסים תתברר כלא משנה מעיקרה." על כל פנים, מי שעוקר פרדס בשומרון חייב לדעת כי בכך הוא מודיע לכל העולם כולו, כי השומרון הפך ללבנון."

אגד מאחל לכל בית ישראל

חג שמח

אגד

המשכים

„הפסקת־אש" זמנית

(סוף מעמוד ראשון)

„מדיניות הליכוד היא חתירה לשלום־אמת וחוזה השלום עם מצרים הוא הישג של ממשלת הליכוד".

בהודעה שפורסמה בתום ישיבת הליכוד נאמר, כי ועידה בינלאומית עומדת בסתירה מוחלטת לקווי היסוד של מדיניות הממשלה ועלולה להוביל להקמת מדינה פלשתינית ביו"ש וברצועת עזה והחזרת ישראל לקווי־הנעצק של יוני 1967.

שרי הליכוד טוענים, כי הודעת ישראל מ־1977 על נכונותה להשתתף בוועידת ז'נווה, בטלה מן העולם עם חתימת הסכם קמפ דייויד. שרי הליכוד דחו גם את טענת המערך כאילו מחבל הליכוד במאמצים להביא לעליית יהודי ברית־המועצות. בהודעתם, קוראים שרי הליכוד לחיזוק האחדות הלאומית, כדי להתמודד עם המשימות הגדולות: החתירה לשלום, המלחמה בטרור, הגברת העלייה והבטחת יציבות המשק וצמיחתו.

הצעה לממשלה: תהליך יימשך

בישיבת שרי המערך נתקבלה הצעתו של שר הבטחון יצחק רבין לחזק את ידיו של פרס במאמציו לקדם את תהליך השלום.

פרס אמר, כי הוא מתכוון להביא, בשבועות או בחודשים הקרובים, הצעה לממשלה על המשך תהליך השלום. לדבריו, השגת הסכמה עם ירדן בדבר קיום המשא ומתן בוועידות גיאוגרפיות, בלי שלוועידה הבין־לאומית תהיה סמכות לכפות פתרונות.

השר משה שחל הציע לא לחשוש מהליכה לבחירות גם על נושא הוועידה הבין־לאומית. לדבריו, מפלגה שאינה יכולה לצאת לציבור עם הדברים שהיא דוגלת בהם — אין לה זכות קיום. הוא הציע לפתוח בבדיקת הכוחות בכנסת.

רבין אמר, כי שמיר בחר בטקטיקה של נסיון להפחיד את המערך, ואם לא יצליח בכך — ילך לבחירות. על־פי הצעתו, הוחלט להבהיר, כי מפלגת העבודה אינה מקבלת את ההגבלות שהליכוד מבקש להטיל על המאמצים לקידום תהליך השלום.

השר עזר ויצמן והשר גד יעקבי מתחו ביקורת על המפלגה, שאינה מגיבה בנושאים מדיניים חשובים.

שיחות „מולטילטראליות"

פרס דיווח לממשלה בהרחבה על שיחותיו עם הפקידים הסובייטים ואמר, כי לטענתם, ממלאים היהודים תפקיד ממדרגה ראשונה בחייה של ברית־המועצות ורובם מבקשים להשאר שם.

פרס אמר, שלטענת הסובייטים, המספר של 400 אלף יהודים, המבקשים לצאת מברית־המועצות, הוא מופרז.

פרס התרשם, שניתן להסדיר את עניין הטיסות לישראל דרך מדינה מזרח־אירופית, וכי השינויים המתחוללים בברית־המועצות יקלו גם על החיים היהודיים שם. הוא הגדיר את השיחות כענייניות ונעדרות ניסוחים שמרניים.

פרס הרגיש, כי הסובייטים דוגלים במשא ומתן בין ירדן לישראל וכן בין סוריה לישראל, ומשתמשים בביטוי „שיחות מולטילטראליות", במקום „ועידה בין־לאומית".

עם זאת, חזרו הסובייטים ותבעו את שיתוף אש"ף במשא ומתן.

פרס העריך, כי כל עוד מתנהל משא ומתן גלובאלי בין שתי המעצמות, יכולה ישראל לנצל את המצב לטובתה במגעים עם ברית־המועצות.

מועצת יש"ע דורשת

(סוף מעמוד ראשון)

לציבור את חוסר הטיפול בבעיות הביטחון באיזור. המועצה קראה לציבור לבוא במשך חג הפסח להזדהות ולהתרשם מהחיים באלפי מנשה.

שר המסחר והתעשיה, אריאל שרון, הגיע אתמול לפנות ערב ליישוב כדי להביע את תנחומיו, והכריז על הקמת איזור מסחר ותעשיה באלפי מנשה.

קריטי ומעורר דאגה

במצבו של אברהם, בעלה של עופרה מוס המנוחה, המאושפז בביה"ח תל־השומר, לא חל שינוי ומצבו הוגדר קשה אך יציב. מצבו של הילד טל בן ה־5 ממשיך להיות קריטי ומעורר דאגה. טל מאושפז במחלקה לטיפול נמרץ ילדים בביה"ח „בילינסון" בפתח־תקווה. מנהל המחלקה, ד"ר טומי שיינפלד, מסר, כי טל סובל מכוויה עמוקה של 80 אחוז ונתון במצב של הלם, עם נזק לריאות בשל שאיפת עשן.

עדי בת ה־8, המאושפזת אף היא ב„בילינסון" עם 60 אחוז כוויות בגופה, מצבה מוגדר קשה. חבן ניר וחברו יוסי הללי בן ה־15, מאושפזים בביה"ח „מאיר" ומצבם מוגדר קל עד בינוני.

ביישוב אלפי מנשה שוררת מאז הפיגוע במשפחת מוס אווירה קשה. הצוות הפדגוגי ושירותי הרווחה הפיצו דפי הסבר של כללי התנהגות עם ילדים שלהם קשיי שינה ואכילה והמליצו על שיחות שבהם יובעו חששותיהם. הצוות הפדגוגי ממליץ להורים לא למנוע מלהביע מחשבות גם אם אין עליהן תשובות.

ביישוב התקיימה ישיבת בוקר דחופה ובה הביעו ראשי היישובים באיזור את זעמם על הטיפול הלקוי, לדעתם, בביטחון. צירי התנועה ביהודה ושומרון. חברי מועצת אלפי מנשה אמרו, כי הם מתריעים מזה תקופה ארוכה מפני פגיעה בחיי אדם. הכביש לאלפי מנשה כבר ידע פיגועים בעבר שהסתיימו בנס, ללא נפגעים. ידויי אבנים וזריקת בקבוקי תבערה על כלי רכב ישראלים הפכו לדבר שבשיגרה ולטענת חברי מועצת אלפי מנשה.

גורמי הביטחון לא עשו די כדי לעקור משורש את ההתנכלות לחיי העוברים בדרכי יהודה ושומרון.

עיקר זעמם של ראשי המועצות כלפי שר־הביטחון, יצחק רבין, ושר החוץ שמעון פרס. הם תבעו את גירושם מהארץ של המחבלים המשוחררים מאירגון ג'יבריל המתגוררים באיזור.

בקלקיליה השתרר במשך כל יום אתמול שקט מאופק. על העיר הוטל עוצר ונערכו בה סריקות נרחבות בנסיון לאתר את המחבלים שהטילו את בקבוק התבערה על רכבה של משפחת מוס.

תביעה לחשוף מהלך

(סוף מעמוד ראשון)

ממשיך בשיטות שכבר הוכח חיבטה השלילי והחרסני.

מברק דומה שיגר אתמול לשמיר גם ח"כ שינוי, מרדכי וירשובסקי. לדעתו, טשטוש הראיות, ובידוי העדויות, עשוי לנפח הפרשה כמו בעת מקרה השב"כ. וירשובסקי חושש, כי הפעם, לאחר שהפרשה תתפתח, יזדקקו ראשי השלטון לעוד חנינה מעוררת תמיהות מנשיא המדינה.

כתבנו מעיר, כי הפרשה החדשה דלפה לתקשורת מפרקליטים בכירים במשרד המשפטים. מדובר במסכת של בידוי ראיות, גם בפרשה החדשה מדובר בנושא בטחוני בעל רגישות גבוהה במיוחד. האיש שעומד במרכז הפרשה מונה לא מכבר על־ידי שר מהליכוד לתפקיד בכיר בחברה ציבורית.

הנושא נמצא עתה על שולחנו של היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש. מדובר בבידוי ראיות בהליך משפטי בצפון הארץ. בכירי פרקליטות המדינה לוחצים להמשך ההליכים המשפטיים בפרשה ומיצוי הדין. אולם, קיים לחץ של גורמים מדיניים בכירים להשתקת וטיוח הפרשה.

„השקט" בצפון לבנון מבשר את בוא האביב החם לגבול ישראל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

היתקלות כוח צה"ל בחוליית המחבלים ונפילתם של 2 חיילי צה"ל בסוף השבוע באזור הבטחון בדרום לבנון באה לאחר תקופה של שקט יחסי. שהתבטא בארגון והתבצרות של הכוחות הפועלים באזור הבטחון ומצפון לו. שליטתם המוחלטת של הסורים בביירות, והשקט שהושג שם באמצעות עשרת אלפים חיילים, עשוי להעמיד את אזור הבטחון במוקד הפעילות החבלנית של ארגוני השיעים בלבנון. ארגון אמ"ל שמלחמתו בפלשתינאים הגיעה לקיצה בהתערבות הסורים, ינסה עתה בכל כוחו לפגוע ביעדים של צה"ל וצד"ל באזור הבטחון ובגבולנו הצפוני, וחיזבאללה לא ייאחר להצטרף. בימים האחרונים ניתן היה כבר להבחין בשיתוף פעולה בין „אמל" ל„חיזבאללה" בפעילות חבלנית.

ישובי הצפון

אזור הבטחון וישובי הצפון עלולים לעבור בחודשים הקרובים תקופת מבחן נוספת. העובדה כי צה"ל וצד"ל מצליחים לבלום את מרבית נסיונות החדירה עלולה להביא את השיעים לחזור ולשגר קטיושות ארוכות טווח לעבר ישובי הצפון.

אזור הבטחון החסום, ורצועת החוף המאובטחת מהווים „מתכון" כמעט בטוח לקטיושות. פיקוד הצפון של צה"ל משקיע מחשבה רבה ומשאבים מגוונים למלחמה היום־יומית בטרור כאשר הקו המנחה הוא שקט בישובי הצפון ומתן בטחון סביר לתושבי קו העימות. שלטונות הצבא משתפים את ראשי היישובים כל העת בהתלבטויות ובהערכות המצב הללו.

צד"ל

צבאו של הגנרל לחאד שהיה על סף התפוררות לפני מספר חודשים הולך ומשתקם. צה"ל ופיקוד הצפון השקיעו באחרונה משאבים רבים בביצור המוצבים של צד"ל ובאימון החיילים להגנתם. כך למשל, אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד קם מידי בוקר בשעה חמש כדי לוודא שכל מוצבי צד"ל באזור הבטחון תירגלו את הגנת המוצב, וכך יום אחר יום בקפדנות גמלים הופך צה"ל את צד"ל, לא לצבא של ממש, אבל בהחלט למסגרת מניחה את הדעת בקנה מידה לבנוני. בשבוע שעבר התגייסו לצד"ל 80 חיילים חדשים.

מתיחות

המחבלים הפלשתינים משלימים את התארגנותם במסגרות צבאיות בדרום לבנון. בחודשים האחרונים, בסיוע של הנוצרים בצפון חדרו מאות ואלפי מחבלים פלשתינים שהגיעו מהפזורה אל דרום לבנון.

על פי ההערכה שוהים כיום בלבנון כ־9000 מחבלים לאורך הים, כ־3000 מהם מרוכזים באזור העיר צידון, בינתיים, בעזרת התקיפות של חיל האויר ופעילות מונעת של חיל הים נגד הפלשתינים אין שומעים עליהם בתחום הפעילות החבלנית, אולם אלה הולכים ומהווים פוטנציאל ממשי של איום על אזור הבטחון וגבול הצפון.

לבנונים

בפיקוד הצפון אימצו כבר את התפיסה הגורסת כי „לבנוני לא ניתן לקנות תמורת מחיר כלשהו ולכל היותר ניתן לשכור אותו לפרק זמן מוגבל" בהתאם לכך מנהלים את המלחמה חסרת הפשרות התובעת מאיתנו מידי פעם מחיר יקר בנפול חיילי צה"ל, אבל המטרה של בטחון לישובי הצפון נשמרת ולראיה, אף לא אזרח אחד נהרג מאז פינה צה"ל את לבנון.

צה"ל הפיק לקחים מאירועי ההיתקלות עם אנשי „חיזבאללה"

„3 לבנונים נהרגו בהתקפת מסוקים של צה"ל"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

ועדה מיוחדת של מפקדת חילות השדה בצה"ל החלה אמש בבדיקת אירוע ההיתקלות של כוח צה"ל עם חוליית המחבלים בדרום לבנון במוצ"ש. שבמהלכה נהרגו 2 חיילים ו־2 נפצעו.

לכתבנו נודע כי צה"ל והחיל המקצועי שאליו השתייכו שני החיילים, הפיקו כבר מספר לקחים מיידיים מההיתקלות בסוף השבוע, ויתחילו ליישם אותם בהמשך הפעילות באזור הבטחון בדרום לבנון.

אתמול נודע כי במארב לכח צה"ל השתתפו מספר גדול של מחבלים וקדמו לו תצפיות רבות על שגרת הפעילות, איסוף מודיעין ותכנון, שבו נטלו חלק כמה עשרות של מחבלים מרביתם אנשי ארגון ה„חיזבאללה".

3 לבנונים נהרגו

ביירות. — שלושה לבנונים נהרגו ושישה נפצעו קשה בתקיפת המסוקים של חיל־האוויר הישראלי בדרום לבנון, בשבת, בעקבות מארב של קיצונים פרו־איראניים.

משטרת לבנון מסרה, כי שלושה נהרגו ושישה נפצעו כאשר שני מסוקי־קרב ישראלים תקפו במקלעים כבדים מספר כפרים באיזור מארג' עיון, בשולי רצועת הביטחון.

התקיפה אירעה שעות ספורות בלבד לאחר שאנשי חיזבאללה ושיעים אחרים הציבו מארב כפול לחיילי צה"ל, בקרבת העיירה קנטארה, בתוך רצועת הביטחון.

דובר צה"ל: ההודעות למשפחות השכולות אין מעוכבות בשבת „על פי המסורת"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

בתגובה לפנייתה של ח"כ שולמית אלוני לשר־הביטחון בה תבעה לשנות את הנוהג לגבי הודעות למשפחות חללי צה"ל בשבתות מסר אתמול דובר צה"ל את ההודעה הבאה: „זה שנים רבות נוהג הצבא להודיע למשפחות שבניהן נפלו במהלך השבת, רק עם צאת השבת וזאת על פי מסורת ישראל.

כדי למנוע פגיעה ברגשות המשפחות, צה"ל אינו מוכן לקיים דיון פומבי בנושא". כתבנו הצבאי מוסיף כי שר הביטחון יצחק רבין יבחן את העניין כשתגיע אליו פנייתה של ח"כ אלוני.

2 חיילי צה"ל שנפלו בלבנון הובאו למנוחות

מאת ניצה ריימון ויואב אביב

בבית העלמין ברעננה הובא אתמול למנוחות רב"ט אילן חזיזה בן ה־20, שנהרג בליל שבת בהיתקלות עם מחבלים ברצועת הבטחון בדרום לבנון. מאות מתושבי רעננה, ובני משפחות חזיזה שהם מוותיקי רעננה, חבריו והחיילים מיחידתו ליוו את אילן למנוחתו האחרונה.

אילן, יליד רעננה סיים את ביה"ס התיכון אוסטרובסקי בעיר. היה מוכר כאוהב חיים שהתבלט בעזרתו לזולת. מפקדו של אילן, אמר בדברי פרידתו ליד הקבר שהיה משכמו ומעלה „איבדתי בן" אמר המפקד בכאב. אימו של אילן שושנה ביכתה את בנה הבכור, ממאנת להאמין, וקראה „תנו להתעורר זה רק חלום בלהות" הרב הצבאי הזכיר כי בחודש ניסן אין נישאים הספדים אולם אמר דברי פרידה „עומדים אנו בפתחו של ליל הסדר בו רבים בקורבן הפסח. מי יתן אמר הרב וקורבנו של אילן יהיה קורבן אחרון. הרמטכ"ל הניח זר על קברו של אילן והתקשה להסתיר את הבעת הכאב על פניו. האב סמואל אמר קדיש וכיתת חיילים ירתה ירי כבוד לזכרו של אילן.

סמל רונן אילון

סמל רונן אילון בן 19, מקריית ביאליק הובא למנוחות עולמים בבית העלמין הצבאי בחוף הכרמל בחיפה.

סמל רונן אילון המנוח נולד בקריית ביאליק וסיים את ביה"ס התיכון אורט קריית ביאליק התגייס לצה"ל לפני שנה וחודשיים שימש בתפקידו האחרון כמפקד טנק. חבריו סיפרו אתמול, כי אוהב את הצבא וביקש להמשיך במסלול הצבאי בקצונה.

ארונו של סמל רונן אילון הורד לקבר לקול מטחי כבוד שירו חבריו לנשק.

הרמטכ"ל נפרד מהמטה הכללי: שומרון נכנס לתפקידו ביום א'

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

רב אלוף משה לוי ישב אתמול בראש הישיבה השבועית של המטה הכללי בפעם האחרונה ונפרד מאלופי צה"ל. בסופו של הדיון שבו דווח על האירועים האחרונים בלבנון ובשטחים, נשא הרמטכ"ל דברי פרידה וסיכם את תקופתו. הרמטכ"ל המיועד האלוף דן שומרון לא נכח בדיון.

לדבריו של רא"ל משה לוי, הרגשים בתקופת כהונתו היו באירועי היציאה מלבנון ופריסת צה"ל בגבול הבינלאומי, והתמודדות עם הקיצוץ בתקציב הביטחון ופיטורים, ארגון הצבא תוך ביסוס מפקדת חילות השדה והכנת המטה הכללי וצה"ל לשדה הקרב המודרני.

הרמטכ"ל היוצא התייחס בדבריו גם ליחסי הגומלין בין הצבא לכלי התקשורת: „לא תמיד הצלחנו להיות פתוחים מספיק בפני העיתונות, אולם חלק מהאנשים בתוך צה"ל אינם יודעים כיצד לצרוך תקשורת", אמר לוי.

בהעדר סגן רמטכ"ל בירך בשם המטה הכללי את הרמטכ"ל היוצא „זקן הפורום" מפקד חיל־האוויר האלוף עמוס לפידות.

טקס חילופי הרמטכ"לים יתקיים ביום ראשון הקרוב, בלשכת ראש הממשלה בירושלים, שם תוענק לשומרון דרגת רב־אלוף, ותתקיים קבלת פנים קצרה בבית הנשיא.

בקרו בתערוכת הבולים הלאומית

חיפה 87

שתתקיים בהיכל הספורט רמת בן־גוריון, (רוממה) חיפה. חול המועד פסח. י"ז – כ"ד בניסן התשמ"ז 16 – 23 באפריל 1987

שעות הפתיחה:

יום ה'	16/4	יום הפתיחה	מ־13.00 עד 22.00
יום ו'	17/4		מ־10.00 עד 15.00
מוצ"ש	18/4		צאת השבת עד 22.00
יום א'	19/4		מ־10.00 עד 13.00
יום ב'	20/4		צאת החג עד 22.00
יום ג'	21/4		מ־10.00 עד 22.00
יום ד'	22/4		מ־10.00 עד 22.00
יום ה'	23/4	יום הנעילה	מ־10.00 עד 16.00

אוטובוסים: מתחנות המרכזיות בחיפה (תחנת הרכבת בת־גלים) מס' 24, 28, מרחוב הנביאים מס' 23 ו־23 א' ומקרית שפרינצק מס' 31.

כרטיסים במקום

חוויה מרתקת לכל המשפחה

שולץ מגיע היום למוסקווה לשיחות פירוק הנשק: יתקוף „הריגול המוגזם"

סאנטה ברברה — שר החוץ שולץ ימסור איגרת אישית מאת הנשיא רייגן למיכאיל גורבאצ'וב, בעת ביקורו במוסקווה, שיחל היום — מסר אמש דובר הבית הלבן.

הוא הוסיף, כי איגרת זו עוסקת במשא ומתן לפיקוח על החימוש.

אמש אמר שולץ בהלסינקי, כי הוא נוסע למוסקווה „ברוח קונסטרוקטיבית" וכי ביקורו עשוי להביא התקדמות בתחום פירוק הנשק, אם בני שיחו יהיו שותפים להרגשה זו.

אולם שולץ הדגיש את כוונתו למתוח ביקורת חריפה על פעילות הריגול ה„מוגזמת" נגד שגרירות ארה"ב בבירת בריה"מ.

שולץ אמר, כי מצא היבטים „מעניינים" בנאומו של גורבאצ'וב, ביחוד לגבי שאלות כלכליות, והוא מקווה שיוכל לשוחח עמו על נושאים אלה. הוא אמור להיפגש עם המנהיג הסובייטי מחר בבוקר.

הוא הדגיש, כי הובטחה החשאיות של התקשורת בינו לוושינגטון במהלך שהותו בבירת בריה"מ, עד יום ו'.

שולץ, שבא בלוויית פמליה של כמאה עוזרים, אמר עוד, כי הוא מקווה למסור אישית לוולאדימיר סלפאק תצלום של נכדיו, החיים בארה"ב ושאותם לא ראה מעולם.

עוד אמר, כי אין הוא מודע לידיעה, שלפיה השם סלפאק במעצר־בית ולא יוכל להשתתף היום ב„סדר" שייערך בשגרירות האמריקנית במוסקווה.

בנו של סלפאק, אלכסנדר, מסר, כי אביו הוכה בשבת, כאשר הלך למרכז מוסקווה כדי להמשיך בהפגנותיו, למען יורשה לעזוב את בריה"מ. כן הוטל עליו מעצר בית.

בכתבת פרשנות על ביקורו של שולץ במוסקווה, אמר אתמול פרשן הטלוויזיה הסובייטית, כי שיחות שולץ עם עמיתו שווארדנאדזה יגלו עד כמה נדבק שולץ ב„טירוף הריגול, הגרוע ממחלת האיידס".

קודם לכן נאמר במוסקווה, כי השלטונות הסובייטים ידחו כל נסיון מצד שולץ למקד את השיחות שלו עם שווארדנאדזה בסכסוך הריגול בין שתי המעצמות, ולעומת זאת יתרכזו במאמצים לקידום השיחות על פירוק הנשק. (ע"צ, עיר)

10 מיליוני שקלים — נזקי הדליקות בצה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שנת שיא במספר הדליקות בצה"ל גרמה למערכת הביטחון נזק של עשרה מיליון שקלים חדשים. אתמול דווח למטה הכללי של צה"ל, כי בשנה החולפת נרשמו במתקני ובבסיסי צה"ל 213 שריפות לעומת 161 שריפות בשנה קודמת. המטה הכללי החליט להילחם בדליקות, וקבע כי חודש יוני יוכרז בחוגי צה"ל כ„חודש למניעת דליקה", עליו יופקד אגף המבצעים.

• הבחירות בפיג'י, ברדום השקט, הפלו לשלטון קואליציה של מפלגות אופוזיציה, המעגנות לנוכחות כל אוניה גרעינית בנמלי פיג'י, ושמו קץ ל־17 שנות שלטון של ראש הממשלה ראטו מארה.

חסאן: פרס הביא לי מתנה: הכרה בלתי נלאית בצורך בשלום

עם שמיר — לעולם לא אסכים להפגש

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — חסאן השני, מלך מארוקו אמר אמש בראיון לרדיו „אירופה 1", כי אין הוא מוכן, „בשום פנים ואופן, לפגוש את ראש הממשלה שמיר", אך יפגוש שוב את פרס, „אף כי איכזב אותי בתור יהודי שמי".

המלך, שקיבל את פרס בארמונו באיפראן, השווה אפשרות פגישה עם שמיר כאילו היו מבקשים להפגישו עם המרשאל ג'ואן, שכנציב צרפת במארוקו, דיכא ביד קשה את התנועה הלאומית המארוקנית.

לעומת זאת, גילה אצל פרס הכרה בלתי־נלאית בצורך להשכין שלום.

הוא אמר: „פרס איכזב אותי כיהודי, משום שהשמים מחליפים מתנות. חשבתי שיביא לי מתנה. הוא לא הביא מה שחפצתי. אך בטווח ארוך הבנתי, שפרס הביא לי את הכרתו הבלתי־נלאית שצריך להשכין שלום. הוא לא עשה כך כפילוסוף, אלא כאיש עם שתי רגליים על הארץ. פרס ריאליסט. הוא יודע שהמלחמה תהיה איומה. עד כה לא רצו ילדי יפו ותל־אביב למקלטים, אך תהיה איכות חיל האוויר הישראלי גבוהה ככל שתהיה, הוא לא יוכל לעצור את הטילים והנשק הכימי".

המלך אמר, כי ועידת שלום קרבה ובאה, משום שישראל וארצות־הברית הבינו, כי לא יושג שלום ללא שיתוף הסובייטים.

התנגדות לפיטורין בבית־שאן

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

מועצת פועלי בית־שאן מתנגדת לפיטורי 150 חופרים באתר הארכיאולוגי במקום.

מזכיר מועצת הפועלים, פיני קבלו, אמר, כי „לא יעלה על הדעת שאנשים יישבו בבית ויקבלו דמי אבטלה של 500 ש"ח לחודש במקום לעבוד ולקבל סכום דומה. מה גם שבחפירות הארכיאולוגיות טמון עתידה של העיר".

קבלו הוסיף, כי בבית־שאן נמצאים היום 150 איש בקורסים שונים להסבה מקצועית ובקיץ יצאו לשוק העבודה. אם יתווספו להם 150 החופרים, וזאת כאשר למפעל „רבינטקס" אין עוד פתרון, ייווצר מצב קשה מאוד מבחינת התעסוקה בבית שאן, אמר קבלו.

אנשים ואירועים

כוכב הפופ אלטון ג'ון, המשמש גם יו"ר קבוצת הכדורגל של ווטפורד, צופה במפח־נפש בתבוסת קבוצתו בשבת, בחצי־הגמר על גביע ההתאחדות באנגליה, מרגלי טוטנהאם, בתוצאה 4:1 (צילום: איי. פי.)

שעון הכיס של לנין נמכר ב־100 אלף דולר

מינכן — שעון־הכיס של לנין נמכר אתמול במכירה פומבית במינכן תמורת כ־100,000 דולר, לסוחר עתיקות מקלן.

מקורו של השעון, העשוי כסף, היה בחצר הצאר. על המיכסה חרוט הנשר של הקיסרות הרוסית ומעליו — המגל והפטיש.

לנין העניק את שעונו, בסוף אוקטובר 1918, למנהיג הקומוניסטי הגרמני קארל ליבקנכט, ששוחרר מן הכלא וכעבור שנה עמד בראש המרד בברלין, לפני שנרצח.

המחיר ההתחלתי של השעון היה 8,000 דולר.

במכירה הפומבית נימכרו גם 15 מכתבים היסטוריים של השנים הראשונות של המפלגה הקומוניסטית הגרמנית (1918־1919), תמורת 14,000 דולר. (עיר)

מת ארסקין קולדוול, מחבר „דרך הטבק"

פיניקס — הסופר האמריקני ארסקין קולדוול, שכתב את „דרך הטבק" וספרים רבים אחרים, המתארים את הדלות והעוני בדרום ארה"ב בימי השפל הכלכלי הגדול, מת בשבת בפרדייז ולי, פרבר של פיניקס, והוא בן 83 שנה.

על מותו של קולדוול מסרה אלמנתו, וירג'יניה. דובר המשטרה מסר, כי נערכה תפילת אשכבה פרטית לקולדוול, שהרבה לעשן וסבל מסרטן הריאות.

קולדוול כתב 55 ספרים, שנמכרו בכ־80 מליון עותקים ברחבי העולם ותורגמו ל־43 שפות. שני ספריו המפורסמים ביותר, „דרך הטבק" ו„חלקת אלוהים הקטנה", תיארו בני־אדם שנאבקו בדלות והיו רק למען החיות. „דרך הטבק" עובד למחזה, שהוצג במשך שבע שנים בברודוויי וגם הוסרט. גם „חלקת אלוהים הקטנה" הועתק לסרט.

האוטוביוגרפיה שלו, „בכל מאודי", פורסמה השנה.

קולדוול היה נשוי ארבע פעמים, בין היתר במשך ארבע שנים עם הצלמת המפורסמת של „לייף", מרגרט בורק־וייט. (עיר, עיב)

כומר אמריקני מת מאיידס

וושינגטון — הארכי־בישוף הקאתולי של וושינגטון הודיע אמש בפומבי, כי כומר מת ממחלת האיידס, וזאת כדי לכבד את רצון הכומר, שרצה לעורר בכך את חמלת הציבור לאנשים שלקו במחלה זו.

„הכומר קיווה לגבי התגובה, כי גילוי האמת על מחלתו יעורר את התמיכה והחמלה ולא את הדחייה," הסביר מונסיניור ג'יימס היקי.

הכומר, מייקל פטרסון, בן 44, מת ביום ה' שעבר בבית־החולים בוושינגטון. הוא היה גם פסיכיאטר ועמד בראש מכון מיוחד, שטיפל באנשי כמורה מכורים לאלכוהול או לסמים.

הארכיבישוף היקי אמר, כי אין הוא יודע איך לקה הכומר פטרסון באיידס. „לא שאלתי," הסביר.

לפי כתב־עת קאתולי, כבר נרשמו 12 מקרים של אנשי כמורה שלקו באיידס.

בסקר שפורסם אתמול בשבועון האמריקני „יו.אס.ניוז אנד וורלד ריפורט" נאמר, כי 51 אחוז מהאמריקנים גורסים, כי התיירים המגיעים לארה"ב חייבים לעבור בדיקה לגילוי מחלת האיידס. 77 אחוז אמרו, כי הם מצדדים בבדיקת איידס לפני הנישואים. 74 אחוז סבורים, כי מועמדים להגירה לארה"ב חייבים לעבור בדיקה כזו. (ע"צ)

מצרים מבקשים דרכון „חד פעמי" לישראל

קהיר — סוכנות התיירות „סיתי אל־אוליי" תחתום על הסכם עם שלטונות ישראל להנפקת תעודות־מעבר מיוחדות למצרים הנוסעים ל„פלשתין הכבושה", כדי להמנע מהחתמת הדרכונים בחותמות ישראליות — מוסר השבועון „אלשעב".

המצרים הנוסעים לישראל יוחרמו כשישובו למולדתם עויינית, אם יוחתמו שמם ב„פלשתין הכבושה". שיטה זו ירקשה למעשה על־ידי מצרים רבים המגיעים ל„פלשתין הכבושה", כותב העתון. (ע"מ)

הסתדרות השומר הצעיר — הנהגה ראשית

למדריכים חזק!

מצורפת כאן רשימת ההסעות לטיולי פסח.

שימו לב לשעות ובמידה ומתעוררות בעיות אפשר להתקשר לרן: 04־897779, או לצפי 04־899526.

טיול ירושלים ראש א' ב־15/4 — הגעה ב־10:00 ללטרון, הקפצה לנוה שלום, ומשם לחניון שורש לפריקת הציוד.

אוטובוס 1
אופקים — במרכז 07:30
מבואות הנגב — במוסך 08:00
קרית גת + 3 מכיתה ט' לסמינר סיירים (לבית ג'ימל) — בהיכל העשור 08:30

אוטובוס 2
ערד — אגד 06:30
דימונה — אגד 07:00
ירוחם — מתנ"ס 07:15
ב"ש — אגד (מסעדה) 07:45
האוטובוס ממשיך מבית ג'ימל ללטרון

אוטובוס 3
חולון — בקן 08:30

אוטובוס 4
ראשל"צ — בקן 07:30
רחובות — השומרים 3 — 8.30

אוטובוס 5
בת־ים — נוסנבאום מול צ'מפיון 07:00
ג'ס"י כהן — 4 ארצות במקלט 07:15
קרית שרת — רח' ירדנו 07:30
יבנה — במגדל 08:00
אשדוד — רובע ד' רוגוזין 08:30
פיזור — קן קיבוצי — על האוטובוס להגיע לחורבת סעדים ב־18/4 — בשעה 10:00 להעמסת הציוד ומשם ימשיכו לגן העמקון.

טיול ירושלים ראש ב' ב־16/4 הגעה 10:00 ללטרון, ההמשך כמו ראש א'.

אוטובוס 1
נהריה — אגד 06:15
כרמיאל — בעכו בצומת לכיוון חיפה 06:30
ק. ביאליק — בקן 06:45
ק. אתא — בקן 07:00
חיפה — מקלט רח' צפרירים 07:30
חדרה — אגד 08:15

אוטובוס 2
הרצליה — בקן 07:30
רעננה — בי"ס אלון רח' מגדל 07:45
כפר סבא — בקן 08:00

מיניבוס 3
רמתיים — רח' השיקמים 08:00
פ"ת — קולנוע שלום 08:30
פיזור — קן קיבוצי — על האוטובוסים להיות ב־19/4 בשעה 10:00 בחורבת סעדים להעמסת הציוד, ומשם ימשיכו לגן העמקון.

טיול ירושלים ראש ג' ב־17/4 הגעה ב־10:00 ללטרון המשך כמו ראש א' וב'.

אוטובוס 1
ברקאי, מענית, מצר, עין שמר (במוסך) — 07:00
גבעת שמואל — מרכז 08:30

אוטובוס 2
המעפיל, עין החורש — במוסך מעיין 07:00
יד אליהו — בסופר 08:15
רמת גן — רח' מרצא 5, 08.30

אוטובוס 3
שפרינצק — בורנהיימר 06:30
נו"ש — כניסה לטכניון 07:00
רמת אביב — ברודצקי/גרונימן 08:00
בן שמן — ברכת גלית 08:15

אוטובוס 4
נווה יעקב, מרכז, גונן, בקעה — בניני האומה ים 08:45
פיזור — קן קיבוצי — על האוטובוסים להיות ב־20/4 בשעה 10:00 בחורבת סעדים להעמסת הציוד ומשם ימשיכו לגן העמקון.

מחנה מבוע כרמל ב־16/4 הגעה שעה 10:00 לעוספיה.
פיזור — קן קיבוצי ב־19/4 בשעה 10:00 בעוספיה להעמסת הציוד ומשם לאיסוף החניכים.

מיניבוס 1
כרמיאל — בי"ס אלון 07:30
נו"ש — בכניסה לטכניון 09:30 (הקפצה שניה)

אוטובוס 2
ק. חיים — פלוגות 15 07:30
ק. ביאליק — פלוגות 15 עם ק. חיים 07:30
ק. אתא — שד' בורוכוב 08:00
שפרינצק — רח' בורנהיימר 08:30

אוטובוס 3
ירוחם — מתנ"ס 06:00
דימונה — אגד 06:15
ב"ש + ערד — אגד (מסעדה) 07:00
ק. גת — היכל עשור 07:30
ראשל"צ — רמז/רוטשילד 08:15
שיכון — עם ראשל"צ רמז/רוטשילד 08:15

אוטובוס 4
חולון — בקן 08:00

אוטובוס 5
חולון — בקן 08:00

אוטובוס 6
ר"ג — מרצא 5, 07:30
פ"ת — קולנוע שלום 08:00
רמתיים — רח' השיקמים 08:15
כפ"ס — טשרניחובסקי 08:45

אוטובוס 7
רמת אביב — ברודצקי/גרונימן 07:30
הרצליה — סוף רח' הדר 08:00
מוסד מעיין — עין החורש — המעפיל 08:30

אוטובוס 8
מרכז, גונן, בקעה, ק. יובל — בניני האומה ים 07:00

אוטובוס 9
יבנה — במגדל 07:00
רחובות — השומרים 3, 07:30
גבעת שמואל — סופר במרכז 08:00

אוטובוס 10
ג'ס"י כהן — 4 ארצות במקלט 07:30
ק. שרת — רח' ירדנו 07:45
בת־ים — נוסנבאום מול צ'מפיון 08:00

אוטובוס 11
מענית — ע"י חדר אוכל 08:00
עין שמר — במוסך 08:00
חדרה — אגד 08:30

סמינר סיירים ב־15/4 חורבת צורה

אוטובוס 1
מענית — ע"י חדר אוכל 06:30
ברקאי — ע"י חדר אוכל 06:45
עין שמר — במוסך 07:00
כרכור — רח' המושב 07:15
יקום — חדר אוכל 08:00
הרצליה — סוף רח' הדר 08:15
רמת אביב — ברודצקי/גרונימן 08:30

אוטובוס 2
המעפיל — ע"י חדר אוכל 07:30
עין החורש — במוסד 07:45
פתח תקוה — קולנוע שלום 08:30

אוטובוס 3
נווה יעקב, ק. יובל, מרכז — בניני האומה ים 08:45

אוטובוס 4
רעננה — בית ספר אלון 08:00
כפר סבא — טשרניחובסקי 08:15
רמתיים — רח' השיקמים 08:30

אוטובוס 5
ראשל"צ — רמז 08:00
שיכון — העליה 57, 08:15
יבנה — במגדל 08:45
— מסוף בבית ג'ימל ונוסע לחר' צורה

אוטובוס 6
רמת גן — מרצא 5 07:00
יד אליהו — בסופר 07:15
צפון — עם יד אליהו בסופר 07:15
בת ים — נוסנבאום מול צ'מפיון 07:30
רחובות — השומרים 3, 08:15
אשדוד — רובע ד' רוגוזין 08:45
פיזור — קן קיבוצי — ב־18/4 בשעה 15:00 בתל עזקה.

סמינר סיירים ב־15/4 בבית ג'מל

אוטובוס 1
ק. אתא — שד' בורוכוב 06:45
חיפה — מקלט רח' צפרירים 07:00
נו"ש — כניסה לטכניון 07:15
שפרינצק — בורנהיימר מול בית הספר 07:30
חדרה — צומת אלונה 08:00
בית אליעזר — צומת אלונה 08:00

אוטובוס 2
נהריה — אגד 06:30
ביאליק — בן גוריון 2, 07:00
מוצקין — רח' דקר 07:15
ק. חיים — פלוגות 15 07:30

אוטובוס 3
חולון — בקן 08:00
ג'ס"י כהן — 4 ארצות במקלט 08:15
ק. שרת — רח' ירדנו 08:30
פיזור — קן קיבוצי ב־18/4 בשעה 13:00 במצפה משואה.

על היום

13.4.87

טוב להיות יהודי

אין צורך להשניא את עצמנו או להתבטל מבחינה לאומית, כדי להכיר בזכויות והצודקות של הפלשתינים ולסיים את הסכסוך עם העולם הערבי

מאת מארק גפן

בסיביר הרחוקה, באפריל 1940, הוגחילה מבר המשרת השלגים. בין 500 היושבים במחנה ועדיין לא ידענו את המושג „גולאג") שעסקו בחטיבת עצים בטייגה של יערות-עד, היו למעלה מ-300 יהודים. האחרים היו פולנים ואוקראינים. שני האחים שפיצר חישבו ומצאו (לאיש לא היה לוח יהודי), שלמחרת חל ערב פסח, וצריך לקיים „סדר בהילכתו".

תחילה נשמעה הצעתם כבדיחה, וכי כיצד נקיים סדר בלי מצות, בלי חרוסת, בלי כרפס, בלי יין, בלי... שהרי למעשה לא היה לנו כלום. מנת „האספקה" היומיומית של כולנו היתה 150 גרם לחם, וצלחת מרק בצהריים. כהשלמה אפשר היה למלא את הקיבה בפטריות שמצאנו ביער. אך האחים שפיצר הצליחו לשכנע את האנשים בצריף שלנו, כ-50 איש, שניתן לערוך סדר גם „בלי". היה זה חיזיון בלתי רגיל. כולנו היינו מכונסים במעגל, יושבים על הרצפה. בכור השניצרים פתח את הערב המיוחד, שאפשר היה להגדירו כערב פנטומימה. הוא זכר היטב את כל ההגדה. בכל פעם שקידש על היין ומנה את הכוסות — עד לארבע - אילץ אותנו להניף יד כאילו הרמנו כוסית, ולחזור על הברכות. בלהט האשליה השמיע פה ושם גם הערות על טיבם של „המאכלים". לא צחקנו מן ההצגה הזאת. לאט לאט הפכנו לשותפים בה. מה עוד, שרבים ידעו חלקים שונים של ההגדה בעל-פה. סיפור יציאת מצרים עורר בנו את התקווה ליציאת סיביר.

מכל סדרי פסח שהשתתפתי בהם, „הסדר" של האחים שפיצר נותר בזכרוני כמרגש ואמיתי ביותר. מעולם לא הייתי דתי, אך מעולם גם לא היו לי כיסופים לברוח מן היהדות. תמיד שמעתי, כי „קשה להיות יהודי". בדרכי החיים נתקלתי ביהודים מתבוללים, ביהודים המסתירים את יהדותם, ובאחרים המשלימים עם היותם יהודים כנטל, או גזירה שאין להשתחרר ממנה. הייתי רחוק מכל אמונה דתית אם בגלל ההשכלה העצמית שרכשתי בקריאת ספרי מדע, אך לא במעט בזכות הסקפטיות שלי לגבי כל אמונה. היה לי מובן מאליו שאני יהודי על-פי לאומיותי, למרות שזו היתה לאומיות פרובלמאטית, ולמרות שהיו אשר כפרו בקיומו של העם היהודי — בגלל שחסרו לו סימני היכר חשובים וכמו טריטוריה, שפה אחת ועוד).

ז'יד „יבראי" ו„יודה"

הפולנים כינו אותי ז'יד ולא נעלבתי, כי אכן זה היה התרגום הפולני למלה יהודי. הרוסים כינו אותי „יבראי", וגם זה היה התרגום ליהודי. הגרמנים צעקו עלי „יודה" — גם-כן תרגום גרמני לאותה הגדרה, אבל הקריאה „יודה" היתה כבר מלווה בשנאה ובוז גזעניים. הבעיה שלי התחילה כאן בארץ, ובמיוחד בשנים האחרונות. אני ישראלי כמו כולם, אבל אני „גם" יהודי. לפתע אני חש שאת „היהדות" משאירים לדתיים למיניהם, בעוד שהחילוני המכבד את עצמו, ההולך עם רוח הזמן, נהפך לישראלי בלבד. „להיות יהודי" זה לחיות עם העבר שאין מה להתפאר בו. ואילו העתיד שייך לישראלים. העבר זהו הגיטו (לא רק התגלמותו המפלצתית בימי הנאצים, אלא גם הגיטו שהיהודים אולצו להמצא בו בארצות רבות במשך מאות בשנים), שמוטב למחוק אותו מזכרוננו. לא פרק מפואר. למעשה אינו קשור לאומה ישראלית המתגבשת במדינה. מאות שנים של תרבות יהודית, גדולי הסופרים, משוררים, כולם הולכים ונשכחים ונמחקים בגלל תחושת הניכור המטופחת כאן בקרב הדורות החדשים הצומחים על אדמת ישראל. המושג „צבר" הפך מזמן לסמל של יחוס אצילי לעומת אותם יוצאי מזרח-אירופה או יוצאי צפון-אפריקה, שהביאו עמם שרידים של „מנטאליות גלותית".

כאמור, איני דתי, ובוודאי שאיני לאומני. בשבילי העם היהודי אינו עם סגולה, ואינו עם נבחר, אך הוא עם שהצליח להישמר, למרות פיזורו בעולם, במשך אלפיים שנה, למרות הרדיפות. עם שזכה להיות ככל העמים. אך יש חוגים המבקשים להקים פה „עם חדש", „עם ישראלי", שלמעשה אין לו קשר עם היהודים בעולם. עם ישראלי זה הם כל תושבי ישראל, שילוב ערבי-יהודי, במסגרת „אומה ישראלית". יש מי שחושב שזהו התהליך הטבעי, ויש אשר סבורים, כי הצרק והשוויון יימצאו בהגדרה זו את התגלמותם המושלמת. בעיני זוהי שטות מוחלטת. הכנעניזם הימני או השמאלי (שני הפלגים הללו מתרוצצים בתוכנו) יביא להתבטלות לאומית של העם היהודי, או להתבוללות ערבית בתרבות היהודית (עברית) החזקה יותר — בשני המקרים זהו סילוף מוחלט של זכותו של כל עם להגדרה עצמית, ולתרבותו המקורית. שלא התחילה בעשרות שנים האחרונות. איני דואג לערבים. הם מעולם לא יקנו את הסחורה הזאת, ובצדק. אך כתוכנו מוצגת „הישראליות" כאנטיתזה ליהדות.

לסגור את התיק...

נביא לדוגמה את היחס אל השואה. אני שומע התבטאויות כאלה כמו „אי-אפשר כל הזמן לחיות עם השואה", או „אי-אפשר לנצל את השואה, כדי להצדיק מעשים דומים הנעשים על-ידינו". או „נו טוב. יש אנשים כמוך, שיש לכם אנטנות רגישות לסיפורי השואה. אך הבראת העם מחייבת גם השתחררות מטראומת השואה". ההתבטאויות הן שונות, אך אילו הייתי צריך למצוא להן מכנה משותף בצורה גסה, הרי משמעותן היא, כי את התיק הזה צריך לסגור, ולהסתפק בציונים פעם בשנה „לכבוד" יום השואה. לדעתי, זוהי גישה המסמלת את הבריחה מן היהדות. שכן השואה לא היתה רק תוצאה של הטירוף של העם הגרמני, אשר השתעבד ברצון לתורת הגזענות של היטלר ומרעיו, וביצע את פקודותיהם להשמדת העם היהודי באכזריות ובחייתיות. זה החלק הנוגע לגרמנים, לאחריותם. את רצונם להשתחרר מן השואה אפשר להבין (ולא להצדיק) כנסיון של עם למחוק דפים שחורים בקורותיו. אך קיים גם החלק היהודי. על העם היהודי שנשחט אי-אפשר להטיל שום אחריות נוסח „הם הלכו כצאן לטבח". שום עם אחר לא היה מגלה יותר יכולת להתגונן מפני טבח טוטאלי המאורגן היטב. אבל העם היהודי, בגלל מצבו הלא-נורמאלי, בגלל היותו חסר מולדת וטריטוריה, הפך לטרף קל לתוכנית ההשמדה הנאצית. האנומאליה הלאומית של העם היהודי היא אשר איפשרה להוביל אותו לאושוויץ, מאיידנק וטרבלינקה.

מדינת ישראל קמה הודות לצירוף כמה נתונים, שהראשי בהן הוא הרעיון הציוני והמעשה של ראשוני החלוצים בארץ שמראשית העליה טמן בה את שורשי הסכסוך הלאומי. היהודים אשר עלו לכאן היו מונעים על-ידי כיסופים לאומיים-הסטוריים והם באו לארץ שוממה, אך ישבו בה ערבים זה מאות בשנים. הגורם השני, בעיקר מבחינת העיתוי והרצון הטוב בקרב העמים נבע מהטראגדיה של השואה. זה היה הרגע הנדיר שבו התעורר מצפון האנושות, דבר נדיר אצל קברניטי המעצמות בעלות האינטרסים האגואיסטים, המכתיבים את המדיניות. הגורם השלישי אף הוא אינו מבוטל — היו אלה מאות אלפי פליטים יהודים באירופה, ביניהם ניצולי השואה, ששאפו להגיע לחופי ארץ-ישראל, וגם לא היה פתרון אחר למצוקתם. השואה הפכה לאחד הגורמים המרכזיים להקמת מדינת ישראל — היא שוכנת בכל אחד מאתנו, גם באלה שרוצים להנתק ממנה.

המוצא: חלוקת המולדת

אני מודע לכך שמדינתנו קמה במקום שמלכתחילה היה טמון בו הסכסוך בין שני עמים על הזכות לשטח ולמולדת. אפשר היה ללכת בדרכם של הקומוניסטים היהודים לפני עשרות שנים, אשר שללו את הציונות, העלייה וההתיישבות במעשה התנכלות בעם הערבי. אפשר גם ללכת בדרך של הלאומנים שלנו, השוללים את זכותם של הערבים-הפלשתינים לקבל את חלקם במולדת זו. אני נמנה עם אלה הסבורים, כי המוצא מההתנגשות בין צדק לצדק, בין זכות לזכות, היא הפשרה והחלוקה של המולדת. לכן אני נגד השלטון הישראלי בגדה-המערבית, וברצועת-עזה, לכן אני בעד מתן זכות לפלשתינים להגדרה עצמית בגדה-המערבית. אינני זקוק לאליבי לעמדתי זו ולביקורתי את השלטון הצבאי המתמשך בגדה, או את ההתנחלויות של גוש-אמונים. לא אחזור כאן על אלפי מלים שכתבתי על כך [...] אבל אני חש חובה להסתייג מ[...] מרחיקי-הלכת, כמו אלה העוסקים ב[...] עם המשטר הנאצי. כן, יש רמזים [...] התבטאויות גלויות מסוג זה. אני [...] בכל מאודי נגד השוואות המעידות [...] על-כך שהמשמיעים אותן אינם מבינים [...] את מידת המפלצתיות של המשטר הנאצי [...] משוכנע, כי עמנו ברובו המכריע [...] הגזענות, ותופעת הכהניזם אינה אלא [...] פרא רעיל, שצמח על רקע הכיבוש [...]

אין כלל צורך להשניא את עצמנו [...] להתבטל מבחינה לאומית, כדי להכיר [...] הצודקות של הפלשתינים, ולסיים [...] הסכסוך עם העולם הערבי. בתור יהודי [...] ישראלי אני לא עושה להם חסד [...] להגיע אתם לפשרה שתכיר בזכויות של [...] העמים. דווקא בתור יהודי אני נזקק [...] את עמנו ואת מדינתנו מן השליטה [...] אחר. ההסטוריה מלמדת, כי עם המשעבד [...] אחר נאבד את חירותו הוא.

יציאת הגדה

אבל... אבל כאן יש לנו [...] השותפים להסדר. לצערי אין סימטריה [...] לבין הערבים. בקרבנו קיים [...] המוכן ללכת לפשרה ולוותר על [...]

בצד השני איני שומע דבר [...] שומע את ההצהרה הפשוטה [...] את מעשי האלימות, ונתחיל לדבר [...] על חלקו של כל עם בארץ-ישראל. [...] הצד הערבי לא יתבגר עד [...] להשלים עם קיומה של ישראל [...] מי לדבר. לא יועילו כאן מפגשים [...] נציגים זוטרים של אש"ף, [...] הישראלי מגלה התלהבות [...] הלאומית של הפלשתינים, [...] ביקושי ממלמל ברכה על [...] המדינה הפלשתינית יכלה לקום [...] שנה, כאשר הגדה-המערבית היתה [...] חוסיין. הדבר היה גם תואם [...] משנת 1947, אשר דיברה על [...] יהודית ומדינה ערבית בשטח ארץ-ישראל.

היציאה משטחי הגדה תהיה [...] יציאת מצרים, אם במהופך. [...] ההגדה, היינו עבדים ואילו [...] שליטים ומשעבדים עם אחר. [...] יציאת הגדה נשחרר גם את [...] הפגעים המתלווים לעם שליט [...] אבל זו אינה יכולה להיות [...] התאברות, יציאה בלי שלום [...] שלום על פי תורת השלבים של [...] הפלשתינית.

הקירבה למציאות [...] לעתים תחושות יאוש [...] בפרספקטיבה הסטורית [...] יותר, טוב להיות יהודי [...] ישראלי, על אף הבעיות הקשות. [...] בנופי הארץ כאילו נולדתי עמם. [...] שומר בזכרוני את הנוף של [...] מבצר ואבל בקראקוב, [...] הדמויות של היהודים לובשי הקאפוטות והשטריימלים המתרוצצים ברובע היהודי קאז'מייז', שעל אף היותי [...] חלק מזהותי הלאומית.

דמויות היהודים לובשי הקאפוטות והשטריימלים המתרוצצים ברובע היהודי קאז'מייז' — חלק מהזהות הלאומית

אם אין לחם, אוכלים עוגיות

יהדות ארה"ב מקיימת את הסדר יותר מכל מסורת אחרת. הכסא הפנוי מסמל את יהודי בריה"מ. מצות? כל השבוע. אבל לא מוותרים על ה„קוקי"ס"

מאת דליה רפאל, וושינגטון

וושינגטון עוטה מחלצותיה לקראת הפסח, כבלה צעירה לפני חתונתה. נדמה שתוך ימים ספורים נשכח החורף הקשה, השלג, הכפור והתרדמה העמוקה בה היה שרוי הטבע. הפריחה עוצרת-נשימה. שפע צבעים וניחוחות, התחדשות ולבלוב. תפארה נפלאה לחג האביב והתחדשותו של עם.

ההכנות לחג נמצאות בעיצומן. יהודים מכל צבעי קשת האמונה והמסורת מתכוננים ברצינות רבה. חג הפסח הוא חג המשפחה. משפחות משפחות מתכנסות ליד שולחנות ארוכים, מכוסים במפות מבהיקות ועמוסים לעייפה. כלי-חרסינה עדינים, כוסות קריסטל וסכו"ם יקר, מפארים כל שולחן. יש המקפידים על ביעור-חמץ, כשרות ושימוש בכלים השמורים לפסח בלבד. ויש שלא. אולם הכל משתמשים במיטב הכלים.

בחברה האמריקנית, ובתוכה היהודים, מפוזרות המשפחות על פני שטח גיאוגרפי עצום. לא תמיד יכולה המשפחה לחגוג כולה יחד, לכן מתכנסת המשפחה ה„מקומית". קרובים נוספים מגיעים במיוחד לחג וחברים ומכרים מוזמנים להשלמת הרגשת המשפחה המורחבת. מנהג נפוץ הוא להזמין גם בני דתות אחרות שיש להם עניין וקירבה רגשית לחג היהודי.

רגישות מיוחדת קיימת במשפחות „מעורבות", בהן אחד מבני-הזוג אינו יהודי. במקרים רבים לבן הזוג היהודי חשוב במיוחד לקיים את הסדר כ„הלכתו", באווירת חג ובחברה יהודית. תשומת-לב רבה מוקדשת למשפחות כאלו מצד ידידים, קרובים ומכרים בקהילתם.

הסדרים עצמם שונים למדי בצביונם, גם אם לא במהותם. בקהילה היהודית האורתודוקסית, המרוכזת ברובה בפרבר סילבר-ספרינג שליד וושינגטון, מתקיימים סדרים מסורתיים, לפי כל דקדוקי הלכות המסורת.

בבתי-כנסת רבים נערכים סדרים מיוחדים עבור אנשי קהילותיהם ופותחים אותם לכל דכפין ודצריך — מבקרים הנמצאים בעיר, עניים, נזקקים ובודדים, שאין להם היכן לחגוג את החג. „בתי הלל" באוניברסיטאות השונות עורכים גם כן סדרים לתלמידים הנמצאים רחוק מהבית.

במשפחות רבות חג הפסח הוא הזדמנות עבור הילדים לפגוש איש את רעהו, להישאר ערים עד שעה מאוחרת ולשתות יין, הרבה יין. התרגשות סביב גניבת האפיקומן והמתנות שמקבלים עבור החזרתו היא גולת הכותרת בחגם של הילדים.

ילד „להשכרה"

„אני זוכרת", מספרת „יידישע מאמע" צעירה, שכבר שנים עורכת את הסדר בביתה, „כשהיינו ילדים היינו מחכים לפסח בקוצר-רוח והתרגשות. זו היתה הפעם היחידה בשנה בה נפגשנו עם כל בני-הדודים. כשסבא עוד היה בחיים, ישבנו לסדר ארוך ומסורתי שהוא ניהל ביד רמה. אנחנו הילדים, כמו המבוגרים, הקפדנו מאוד על שתיית כל ארבע הכוסות עד תומן, תמיד השתכרתי כהוגן והיה צורך לשאת אותי למיטה".

קריאת ארבע הקושיות היא תמיד אירוע חשוב ומרכזי לילדים. „משך שנים רבות הייתי הצעירה בילדי המשפחה וקראתי אותן בגאווה", היא מספרת. „עכשיו אני מחפשת „ילד להשכרה", לאחר שבני הצעיר, המתקרב לשנתו העשרים, מסרב להמשיך ולשאול אותן".

הקריאה בהגדה היא דו-לשונית, למעשה. רוב ההגדות המשמשות בארה"ב מודפסות בשתי השפות. מול העמוד המקורי בעברית — מודפס תרגומו לאנגלית. רבים מהיושבים סביב שולחן הסדר קוראים בעברית. מעטים מהם מבינים את הכתוב. לשם כך מקפיד בורך כלל מרכז הסדר לתרגם את תוכן קטעי הקריאה, או מבקש ממישהו לקרוא את תרגומם. „חשוב לקרוא את מקור", מדגיש אב הקורא ומבין עברית. „גם אם לא מבינים אותו ויש צורך להעזר בתרגום".

מלחמות הגפילטע-פיש

גם את השירים שרים פעמיים במקרים רבים. לאוזן הישראלית נשמע התרגום לאנגלית של „עבדים היינו" או „חד-גדיא" מבדח למדי. להגדות רבות מצורפים תווי המוסיקה לשירים. לעתים נעזרים בתקליטים עם שירי-הפסח המופצים בתקופת החג.

הסעודה מורכבת מהמאכלים המסורתיים, שגם להם מתוסף הנופך האישי. אשפות הקניידאלעך נמנות על שתי אסכולות יריבות: חלק תומכות בתפיסה שעליהם להיות קשים ומצריכים נגיסה לתכום. לעומתן הרכות בקניידאלעך רבים וניכרות כפה. לגפילטע-פיש שמור מקום של כבוד. בגלות ארה"ב מכינים רק קציצות הדג, תוהו שם זה. נערכות תחרויות שנתיות, בהן מתחרים המסרים על מסער הקציצות שעלה בידם לכלות. התוצאות והשיאים נשמרים משנה לשנה.

מצות אפשר למצוא מתוצרת ישראל ומתוצרת מקומית. הן מופיעות במבחר טעמים שנועדו לגוון את ימי החג. את מנהג אכילת המצות משך ימי החג מקיימים רוב היהודים. רבים גם נמנעים מאכילת לחם. ושוב ברוח הפרשנות האישית: „כמובן שאיננו אוכלים לחם במשך כל שבוע הפסח", מסטרים בני משפחה שאיננה דתית. אך מקפידה על מסורות החגים והמועדים. „אבל עוגות, עוגיות, וכיוצא באלה, זה כבר עניין אחר".

מעברות למערב...

גם משמעות הפסח כחג החירות מקבלת דגש מיוחד אצל יהודי ארה"ב. יהודים הבוחרים לקיים את חירותם שלא בישראל. מוקד הנעגוע, והכמיהה והשאיפה לגאולה מעבדות לחירות מועתק אל יהדות בריה"מ. בבתים רבים משאירים, משך כל הסדר, כסא פנוי המסמל את היהודים ברוסיה, שלא זכו לשבת לשולחן הסדר, אם בגלה ואם בחופש. שוב ושוב מזכירים אותם במהלך הסדר. לעיתים מוקדש הסדר כולו למסורבי-עלייה מסויים.

לא פוסחים על המסורת

בקיבוץ הכל ישתנו

על זרי הכופתאות

מאת רוביק רוזנטל

הפסח הקיבוצי היא עדיין אחד הזמורות והמבוצרים הבלתי מעורערים בהוויית הקיבוץ. הוא ויתר בעיניו איך נופלים בזה אחר זה עמיתיו, שבעודיהם נראה היה שיקום ויפול הקולקטיב — חוזל מן המקלחות והמשותפות, והלה בלינה המשותפת.

רוחו של הסדר הוא, בין היתר, בכך שהוא מהווה מוטו לאומי ולא סוציקיבוצי בלבד, אחת האלטרנטיבות המכובדות והעצמאות לסדר הדתי המשמים ולסדר הבורגני הריק מתוכן מהגדרתו.

אינני חושב שלסדר הקיבוצי עומדת סכנת כלייה, אבל קשה שלא להבחין בסדקים בחומות המבצר הזה. אופיו המיוחד של הסדר נובע מהיותו המוני, רב-משתתפים — ועם זאת ממוסד ומובנה, בעל מסורת קבועה יחסית (שונה מעט מקיבוץ לקיבוץ). ונשען על הגדה מוסכמת הנקראת כמעט כולה.

עם השנים נראה שמקור כוחו של הסדר הוא גם מקור חולשתו. החמימות המיוחדת של המוני הבאים לסדר מתחלפת בלי קושי בתחושה של ניכור ואי-שייכות. הקריאה הקבועה בהגדה נשחקת והסדר בנוי יותר מדי על עקרון המסורת ופחות מדי על עקרון היצירה התרבותית.

הרמז לסדקים בחומה הוא תופעת „הבריחה" מן הסדר, שהחלה לצמוח בשנים האחרונות — בריחה למשפחות בעיר או לקיבוצים אחרים; ותופעת הנשירה, בעיקר של בני התשחורת, הנעלמים מן הסדר בשלבים שונים שלו, בעיקר לאחר הארוחה.

למרות כל אלו, הסדר הוא עדיין מוסר תרבותי איתן. אבל למעצביו אסור לשבת על זרי הכופתאות. בקיבוץ פלוני הועברה הארוחה לסיום הסדר, וארוחה קלה באמצעו. וראה זה פלא — האווירה בסדר השתפרה והנשירה פחתה ללא הכר. למישהו זה מזכיר אולי את רעיון המטוס הישיר ממוסקבה ללוד, אבל כאן זה עובד. הכיוון השני, הרצוני יותר, צריך להיות בהכנסת רעיונות חדשים לתוכנית הסדר, לפחות אחת לשנה. מסורת מסורת — אין דבר שומם ומעופש ממסורת, שאין דואגים להכניס בה שינויים.

כל דיכפין בחדר האוכל

מאת שלמה גלזר

עם חג הפסח יש לנו בהחלט בעיה. בקהל גדול של אנשים, מהם אורחים רבים, קשה מאוד ליצור מעורבות נטוהה. גם התנאים הפיזיים, הרוחק והצפיפות מכבידים — אומרת רחל אחרוני מבית-אלפא. מעבר לכך, בחברה הקיבוצית מתייחסים לחג במידה רבה כמו למסיבה. בסדר פסח המוני יש צורך ב-SHOW כדי להגיע אל האנשים ולשמור על עניין. בכל זאת, הבעיה העיקרית היא איך ליצור יותר מעורבות.

רחל סיימה לא מכבר את ריכוז מחלקת התרבות של הקיבוץ הארצי וטבע הדברים, במהלך מילוי התפקיד, עסקה רבות בשאלות הנוגעות לדרכים בהן על התנועה הקיבוצית לחוג את החגים. בקיבוץ יגור, למשל, הלחין יהודה שרת את כל ההגדה והציבור היה שר אותה מתחילתה ועד סופה. האגדה מספרת, כי יהודה היה עושה לפני החג חזרות עם האורחים, כדי שיכלו לקחת חלק במסיבה.

שלא יהיו אי-הבנות — אומרת רחל — אני בעד אורחים בחגי הקיבוץ כי זה המקום היחידי בארץ שבו ציבור יכול לחגוג פסח לא מסורתי. מעבר לכך — זה אינטרס ישיר של התנועה הקיבוצית לפתוח עצמה למיפגש עם הציבור בארץ בנושאים תרבותיים.

ההגדה שלנו, אומרת רחל, נכתבה בהתאם להשקפת עולמנו. למשל, את משה רבנו אנחנו הכנסנו להגדה של פסח. בהגדה המסורתית הוא לא מופיע. הכל מעשה אלוהים. אצלנו התפיסה היא שהאדם במרכז ולכן זה כך. כך גם לגבי דגשים אחרים, כמו חג האביב והטבע, הקרובים ללבנו, וכמובן היציאה מעבדות לחירות. בהגדות הראשונות הוכנסו כל הנושאים — ציונות, שואה, מלחמות ישראל — הכל לאט לאט. נעשו שינויים וחלק מהרבדים יצאו מההגדה. יש בנושא התאמת ההגדה סתירה מסויימת. מצד אחד זה טוב וחיובי שתכנים מותאמים לרוח הזמן והתקופה; מצד אחר, גם לדבר קבוע, שנוצרה סביבו מסורת, יש ערך כאשר רוצים להנחיל ערכים ולהעביר מסרים.

לי עצמי, היא מוסיפה, יש תחושה לפעמים, שחלק גדול מהציבור שלנו אינו מבין את ההגדה ומסריה והכל. היה בהחלט ראוי ללמוד ולקרוא את ההגדה לפני הפסח, כדי שתוכנה ומסריה יהיו נהירים יותר. כבר נאמר כי כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. אבל כאן רק על קצה המזלג.

השנה בירושלים: חמץ וטריפה

מזוזות סמיכות התאריכים מתמזג השנה חג הפסח עם חג הפסחא ועולי רגל, בני כל הדתות, יתערבבו אלה באלה. רשויות השלטון יסבירו להם פנים

מאת בצלאל עמיקם

בזוג הזמנה ימלאו חוצות ירושלים באופלי חמץ וזוללי טריפה לתיאבון. רשויות השלטון לא רק שלא ירדפו אותם אלא אולי אף יסבירו להם פנים. השנה, מחמת סמיכות התאריכים, מתמזג חג הפסח היהודי עם חג הפסחא הנוצרי. עולי רגל בני כל הדתות ימלאו את ירושלים ויתערבבו אלה באלה.

בניגוד לחג הפסח הנחוג על-ידי עם ישראל בכל תפוצותיו במועד אחד, מתפצלת השמחה בעולם הנוצרי לפי פלגיו. בירושלים מספר קבוצות רתיות ואתניות השומרות בקפידה על זהות נפרדת ועל ארגון קהילתי ודתי משלהן. המחלוקת רבת הדורות ביניהן מתבטאת גם במועדים שונים של החג. אולם מהותו דומה.

הסעודה האחרונה

ישוע מנצרת מלווה בקומץ תלמידיו שליחיו הגיע לירושלים ערב חג הפסח. בכל בית בעיר נערכו התושבים להקביל את פני חג המצות. החבורה הגלילית לא התלבטה רבות בשאלת המקום בו יסבו לסדר. „לכו העירה אל פלוני אלמוני ואמרתם אליו: כה אמר הרב, עתיק רוכה ובביתך נעשה את הפסח". שמעון ויוחנן תלמידיו הנאמנים הלכו לבית ובעליו הראה להם את החדר הגדול ערוך ומוכן לקדש את ליל הסדר. בעליית הגג המפורסמת שבהר ציון, הלא היא חדר הסעודה האחרונה, נפרד ישו מתלמידיו. עוד בטרם יגשו לסעודת החג הפתיע אותם מורם כאשר ניגש אל קנקן המים שבכניסה, יצק לתוך הקערה ובמגבת גהן לרגלי תלמידיו לרחוץ אותן מאבק הדרכים. התלמידים הנבוכים ניסו למנוע בעדו אך הוא גער בהם באמרו כי מי שיסרב לעולם לא יוכל להמנות עם תלמידיו.

„נתתי לכם דוגמא, הסביר, איך לעזור איש לרעהו. אל תתביישו לשרת את הזולת. אם אני עשיתי זאת על אחת כמה וכמה שעליכם לנהוג כך".

הסעודה האחרונה זכתה להנצחות רבות בספרות ובאמנות. לא היו בה רינות אלא עצב. מה גם שאדונם אמר להם כי אחד מהם יסגירו. השאלה מיהו זה המסגיר ריחפה בחלל והשכיחה את השמחה.

„קחו ואכלו את הלחם זה גופי", אמר לתלמידיו. ותוך כדי שהוא שופך את היין לגביע הוסיף כי היין הוא דמו שיישפך בעד הרבים, דמה של הברית החדשה". עם סיום הסעודה וברכת ההלל יצאו כולם לאפילת הלילה אל גן הזיתים שבגת שמנים. כאן, כידוע, נתפס ישו והפרק האחרון והדרמטי בחייו החל.

סיפורה של הסעודה האחרונה נחקק בתודעה הנוצרית ומנהגים רבים של חג הפסחא קשורים עימה.

יום ראשון של הדקלים

שבוע לפני חג הפסחא, תחילתו של השבוע הקדוש לזכר כניסת ישו לירושלים רכוב על חמור. חל מועד יום א' של הדקלים. יום זה מצויין על-ידי הקתולים והפרוטסטנטים בתהלוכת לולבים מהכפר בית פאגי שבמרומי הר הזיתים לכנסיית סנטה אנה בעיר העתיקה, בקרבת שער האריות. זוהי תערוכה גדולה וססגונית מלווה בתפילות וזמירות. הלולבים מעוטרים ומקושטים והתהלוכה צועדת בניחותא כשהמתפללים חוזרים על ההברה העברית „הושענא".

להר הזיתים מעמד חשוב ברת הנוצרית ואירועים רבים הקשורים במהלך האחרון של חייו של ישוע התרחשו בו. לעולי רגל רבים מהווה הביקור פסיגה ומקום להתרוממות רוח וצעירה בתהלוכת הדקלים מעניקה ביטוי נאות לרגש ההתעלות. הקתולים חוגגים את יום א' של הדקלים ב-12 באפריל ואילו הכנסיות המזרחיות-האורתודוקסיות והארמניות מציינות את המועד בסמיכות לחג הפסחא שלהם, ב-19 באפריל. התהלוכה שלהם פוסעת במסלול שונה בתוך העיר העתיקה ומסתיימת בהקפות סביב כנסית הקבר.

סולחן האש הקדושה

אחד הטקסים המוזרים ואפופי המסתורין הוא מעמד הצתת האש הקדושה בכנסיית הקבר. הטקס החגיגי הינו נחלת הכנסיות המזרחיות בלבד והוא משמש מוקד משיכה לאלפי עולי רגל המצפים בדריכות ובהתרגשות לירידת האש הקדושה מהשמים. הדלקת האש הקדושה מסמלת לנוצרים את הבאת האור והגאולה לעולם. הטקס נפתח בצהרי היום הראשון של חג הפסחא והוא מנהג קדום משחר ימי הכנסיה. עם כניסת הפטריארך לכנסיית הקבר „יורדת אש מהשמים" ומדליקה את האבוקה שלו ומיגנה נרלקים הנירות שבידי המאמנים. קהל ההמונים המצטופף בכנסיה נושא את האור לסימטאות העיר העתיקה ושומר עליו מכל משמר. הראשונים לזכות בגיצוץ הקדוש הם הפטריארך היווני ואיש הכמורה הארמני ולקול דנרון פעמונים מועברת האש לנכבדי העדה האוחזים בידיהם 33 נרות, כמנין שנותיו של ישו. תוך דקות עוברת האש מיד ליד ואולם הכנסיה מואר באלפי נרות רולקים אפוף בעשן כבד ומחניק.

כמרים יוונים אורתודוקסים ליד כנסיית הקבר

נהירה אל המצות

מה נשתנה הפסח הזה בבירת צרפת? ■ תערובת של חזרה בתשובה, שיבה למקורות, חיפוש זהות ונוסטלגיה

מאת ארנון יפה, פאריס

הפלצל, שני רחובות צרים בלב הרובע היהודי הישן במריי, הפך לנחיל של צפוף. טורים ארוכים משתרכים לפני כל פתח. מכוניות צופרות. כל דרכי הגישה אל הרובע חסומות בפקקי ענק. בתוככם מפה של יהודים שוטפת את חנויות המזון הכשר לפסח.

בנתיים לפני החג הם כבר ביערו את החמץ בגיעיה לגלי המסתערים. באיטליזים ובחנויות שרכונות הפסח האסורים להקרבה, אך „אלו כגלי כבש כבתי הספרדים, האשכנזים מעדיפים להסתפק בעוף או בבשר בקר. רבים מצפים. ידם קצרה לספק ביקוש עצום זה. אפילו זריע לצלחת הסדר אין להשיג. הסולה ללא תקרים בכל הרבעים היהודים שמתפשטים והולכים בכל חלקי פאריס. צריך להצטייד לשני סדרים. שני לילות שימורים. בגלות העבדות עמוקה יותר. שבעים בתוך טיט דביק, היציאה ממצרים קשה כפליים. וקוקים לשני סדרים, לילה אחר לילה, אבל חיים טוב. בבתים נערכים מבצעי ניקיון כולם מגוייסים. עוזרות הבית הפולניות והפורטוגזיות לפינות הכי חשוכות במטבחים. כבוגדים אחר החמץ, הן לא מבינות מדוע בעבודתן שלהן אסרו מלחמה על פירורי לחם. „שבעה ימים ללא חמץ, פה שמונה, הם נגד רפו שיתכן לחיות בעולם ללא יצר רע", כך: פרשן אחר בהגדה. מעבירותן הטילו עליהן למצוא מחבוא ולבערו כדי לזכות בניחות הנפש מכבליו של היצר. ברבעים החיים האורתודוקסים, שמתרבים, יבערו את החמץ להלוטין. בין המסורתיים — פחות „היקים". הם יסתפקו באכילת מצות בלילי הסדר בלבד. אחר כך יאכלו לחם. על פי המנהג הכבול במריי, ברחוב רישה וברובע הפועלים, יותר ויותר יהודים לאידתיים חוגגים באיזו כל אחר על פי הבנתו ומה שנותר לו מן המסורת היהודית או מה שרכש. לאלה מקיום חסידי לובביץ' טפסי „יפוי כוח לדבר לשם לסמוך לפני פסח כל סוגי חמץ שלך, היכן שאלו ישמרו". החסידים החרשים האלה, בהתעתקים עם תפילין והטפסים על כל יהודי. הם מגיעים במים בתוך ההמון הזה. הזרמנות לכחת עליהם תפילין. לא משנה שעל פי ביעור-חמץ לגוי, כי לפי ההלכה אין תוקף למכירת הבעליכים אלא במשיכה החמץ עצמו. החמץ לא סולקו הטפסים. הם לא יודעים זאת. גם „שהיר הקב"ה לבער את החמץ. בימות המשיח כלאו-ירכי העולם עד שלא ישאר ממנו כלשהוא".

לקומתם מציעים נערים ונערות חמודות מהשומר-הצעיר סדר קיבוצי ציוני בצוותא. בית ידידי מפ"ם, כמה צעדים מלב הרובע היהודי. לכולם פסח הוא חג רוחני, מטפיסי וחומרי, של יציאה אין-סופית מעבדות לחרות. אנו עבדים ובני-חורין כאחד. כולם שווים כי אפילו הנשים חייבות במצווה. החוגגים צורה. היא בתנורה מתמדת. אחרי שאיבדו כל קשר עם המסורת היהודית ולא שרד אלא „אידישקייט" או קוסקוס, הם שבים לחפש תשובה למאווייהם. אלה מסבים הערב אל השולחנות הערוכים עם משפחה, ידידים, אפילו עם לא-יהודים שמגלים סקרנות ומזמנים. הרבה משכילים לא-יהודים שוקדים על לימודי יהדות כאילו היו פילוסופיה הודית. בסדרים קוראים הלילה את הא לחמא עניא בצרפתית. אחרים רק כמה קטעים נבחרים, אחרים את כולה. המחשבה היהודית עדיין בחוקת דמיון בשבילם. אבל בסדרי האינטלקטואלים מושמעים פירושים פילוסופיים אוניברסאליים, על פי הבשורה היהודית העתיקה של הפילוסוף התלמודיסט עמנואל לוינס, שהפך פה בגיל 80 למדריך ההגות הצרפתית.

תחיית ההגות היהודית

נהירה אל הפסח משקפת תחיית ההגות היהודית לחיים חדשים בפאריס. אין זו חזרה בתשובה, אלא מעין חזרה למקורות ללא דת, וחיפוש אתיקה. חרף הצמיחה היהודית הזו לא פונים אל הרבנים הקלאסיים. רק חסידי לובביץ' תופחים בקרב „עמי הארץ". בשעה שמשכילים מתמכרים ללימודים. הרבנות השמרנית נשארת מנודה מתנועה זו. הזרם הזה הפך עתה למעיין מתגבר. בהשפעת לוינס, שחידש בניתוח פרשות תלמודיות על פי רציונליזם מודרני, קמה אסכולה של מלומדים המתבססים על המקורות. לוינס מביא את התלמוד בלשון פילוסופית. הוא רואה באלוהים מטאפורה בלבד. הוא מרגיש את התחיקה והמוסר של חז"ל — מידות אישיות, דמוקרטיה, התמסרות טוטאלית לזולת. הגות זו נעשתה לאופנה בקרב חוגי שמאל. יש לו גרופים. הם עמלים בפיענוח טקסטים סתומים. „ליברסיון" כינה את הארוע „חזרה אל לוחות הברית". לא כולם שבעי נחת. השבועון „ל'אוונמה דה ז'ודי" הקדיש לגינוי התופעה שער מיוחד תחת כותרת „האיטולות היהודיות ומשולהבי התלמוד". כתבים יהודים טענו, כי הקהילה מקצינה בחזרה זו למקורות. הרבנים מקשים על גיור. הלובביצ'ים מואשמים בשנאת זרים. „משתמשים במשיח כמו במחבת בישול". כולם הושוו לכהנא. השבועון הביע עצבנות של חוגים צרפתים על הצהרה זו. אבל המשכילים לומדים עברית. גם אידיש. הסופרת בלה לוינס תרגמה להם משלים אידישאים בספר בהוצאת „בורדה". עשרות תרגומים של חיבורים עבריים מופיעים מדי יום. „גרשום שלום ופראנס רוזנצוויג, הוגים בלתי מוכרים פה עוד לפני חמש שנים, הפכו לסימוכין הכרחי". שני אלה וכן הזוהר, התלמוד, הרמב"ם מצוטטים בחיבוריהם של אלן פינקלרוט, הנרי אטלן, הנרי לוי.

היהודים הצעירים פה, כברנר הנרי לוי, כבר פיתחו מחדש תאוריה ישנה על פיה עבדות לאל היהודי מבטיחה חרות מעונש מכל מיני עריצים.

אף פעם לא זכורה נהירה המונית כזו בפאריס אל המצות. אפילו רשתות הכלבו הגדולות פתחו דוכנים למכירת מוצרים כשרים לפסח — מצות תוצרת ישראל, מצות ממאפיות מקומיות ומצות מבני-ברק. אומרים כי מעולם לא חגגו כל כך הרבה יהודים, מתוך 700 אלף היהודים, את הפסח. במחקר של דורים בן סימון וסרג'יו דה-לה-פרגולה מן האוניברסיטה העברית, על האוכלוסיה היהודית בצרפת, הם גילו כי רוב היהודים פה חוגגים פסח באיזו צורה שהיא. 57 אחוז אוכלים רק מצות במשך ימי החג. 25 אחוז אוכלים מצות ולחם ביחד. השאר מתנזרים מכל זיקה אל פסח או חגים יהודים אחרים.

פסח נחגג הרבה יותר מיום כיפור.

מה נשתנה הלילה הזה? האם זו חזרה בתשובה, נהירה למקורות, חיפוש זהות או שמא נוסטלגיה? הכל ביחד. המוני צעירים יהודיים ילידי צרפת גילו מחדש את חג החרות ביחד עם היהדות בכלל. רובם עדיין אינם מסוגלים לקרוא את ההגדה. מתבוללים לגמרי, מנהגי אבותיהם מפולין או ממרוקו אבדו. אולי משום חסרון זה, הלימודים היהודים מתפתחים בפאריס. הסופר שמואל טריגאנו אומר, כי ההתחדשות היהודית בצרפת לובשת צורה משונה. אין תוקף לכוחותה הגשמה גדולה כמו עליה לישראל או כוח פוליטי ומדעי כמו לקהילה באמריקה. לפי שעה היא פוטנציאליות, שלא לבשה עוד

(המשך בעמוד 8)

כנפיים לטחנה

"פרנסות אוויר" — כך כינו ליצני ירושלים את טחנת הרוח ברחביה, שבניגוד לאחותה במשכנות־שאננים, הצליחה לגרוס גרעיני חיטה לקמח ● כיום, לאחר השיחזור, רצוי לטחון במקום אחר

מאת בצלאל עמיקם

כשם שדיוקנו של מגדל דוד היה במרוצת הדורות לסימלה המובהק של העיר העתיקה, כך הפכה אצלנו טחנת הרוח שבמשכנות שאננים לסימלה של ירושלים החדשה, זו שמחוץ לחומות.

הטחנה הנשקפת אל פיאתה הדרומית־מערבית של החומה מנציחה, אולי יותר מכל אתר אחר, את ראשיתו של הזינוק היהודי לקראת הקמתה של ירושלים החדשה.

אחותה של טחנה זו, הניצבת עד היום בשכונת רחביה בירושלים, היא פחות מפורסמת ממנה. עד לפני זמן קצר עמדה לה הטחנה קצוצת כנפיים, מוקפת בבנייני מגורים ומלונות. וזו אולי הסיבה לצביעותה הרבה. טחנת הרוח שבמשכנות־שאננים לא הניעה את כנפיה הכבדות, שכן עוצמת הרוח הנושבת באתר, אין בה די. תוך פרק זמן קצר מאז הקמתה חלו קלקולים במנגנון המפעיל אותה והיא הוכחה ככשלון חרוץ.

קמח לעניי העיר

"פרנסות אוויר" כינו אותה ליצני ירושלים. הטחנה ברחביה דווקא הצליחה לגרוס את גרעיני החיטה ולהפכם לקמח דק. היא היתה, מאז הקמתה ב־1875, בבעלות הכנסיה היוונית אורתודוקסית ובימים הקשים של רעב ומחסור שפקדו את ירושלים, בעת מלחמת העולם הראשונה, נעו כנפי הטחנה וסיפקו קמח לעניי העיר. מאז עבר מבנה הטחנה גילגולים רבים.

הארכיטקט היהודי הנודע, אריק מנדלסון, שבימים אלה מציינים מאה שנה להולדתו, התגורר בבניין ושיפץ חלקים רבים שלו. כאן גחן הארכיטקט על שירטוטיו ותיכנן בניינים המתנשאים בגאווה עד היום, כמו בית החולים "הדסה" ובנייני האוניברסיטה שעל הר הצופים. הטחנה הפכה למוקד חיי החברה של רחביה.

תוכנית הצלב

לפני שנים אחדות הוחלט "לגלח" את בניין הטחנה ובמקומה לבנות בניין רב־קומות. הקרקע עליה בנויה הטחנה מצויה במקום שלא יסולא בפז ולאחר מאבק ציבורי אף הועלתה הצעה לפרק את הטחנה ולהקימה מחדש בגן העצמאות.

ככל שהתגבשו תוכניות הבינוי, גברה זעקתם של שומרי נופה של ירושלים. מחייבי השימור ניפנפו במסמכים המצביעים על ערכו ההיסטורי־ארכיטקטוני ואילו היזמים סתרו טענה זו באומרם, כי הבניין הינו שריד יפה המאפיין תקופה מסוימת בקורות העיר החדשה, אך הוא נטול החשיבות.

האדריכל דוד קרויינקר הגה תוכנית הצלה של "הרגע האחרון" — להשאיר את האתר במקומו ולייעד אותו לשימושים הנושאים עימם רווח עיסקי, מסחרי ותיפקודי. הפתרון התכנוני שלו נתמך על־ידי גורמים רבים, שהשפיעו על היזמים.

לפני זמן מה נרכשה הטחנה על ידי יזם חרדי עתיר־הון מקנדה, אדוארד רייכמן, תמורת יותר משני מיליון דולר. הוא להפקיד את השיפוץ והבנייה בידי האדריכלים יעקב אלון, יעקב מולכו ואמציה אהרון. במאמץ ההחיאה לא שכחו המתכננים להוסיף כנפיים לבניין, שהשתלב בפרוייקט מסחרי יוקרתי.

בטחנה המשוחזרת שישה־עשר בתי־עסק, בוטיקים וחנויות, שנבחרו מתוך הקפדה על איכות. אפשר לרכוש בטחנה הכל, אך זאת בתנאי אחד — את הקמח יש לטחון במקום אחר.

נהירה אל המצוות

(המשך מעמוד 7)

וסמינרים יהודיים. "וורדי", הוצאת ספרים של שמאלנים לשעבר, מוקדשת לתרגום ספרי קודש וקבלה עבריים. אשכנזים וספרדים מצפון־אפריקה שיכורי יהדות. פרופסור חיים זפרני הוציא ספר ענק על "קבלה וחיים מיסטיים במגרב המוסלמי", בו ניכרת היצירה הרוחנית היהודית המזרחית. שארל מופסיק, שתרגם את "מורה נבוכים" לרמב"ם, הזהר וספר על חיי המין של המיוחס לרמב"ן, אומר, כי התחדשות זו מתחוללת בתוך אוכלוסיה יהודית מתבוללת לעבר המורשת היהודית בחיפוש תשובות שאין יכולים לתת לו הדעת ולא ההגות הקלאסית. הם יקראו הערב "שפוך חמתך על הגויים אשר לא ידעוך". הם נרתמים להפצת המחשבה היהודית בתרבות הצרפתית. אלן פינקלרוט, אחד ההוגים הבולטים בהתחדשות זו, סבור כי זה עניין של תרגום. "התרבות הצרפתית קולטת מסורת זרה לה. המסורת היהודית נכנסת אל התרבות הצרפתית. זו מעין התבוללות משום שהיא מתורגמת ללשון שאינה שלה". פינקלרוט אומר, כי הטעם שמגלים יהודים מתבוללים לקודש, מפקיע מן הדתיים האורתודוקסים את המונופול על המחשבה היהודית.

מעמד בחברה האינטלקטואלית

היהודים החילוניים שחיים בצרפת, אינם רוצים עוד לשלם מחיר בשכחת המקורות או שלילתם או בנידויים לגמרי. לא חפצים להחשב כ"עמי הארץ". להיפך, עכשיו ההגות היהודית מקנה מעמד בחברה האינטלקטואלית הצרפתית. הרבה קונים ספרי קודש, בלי שידעו מלה בעברית, כדי לקשט את ספריותיהם. החזרה שמה קץ לקללה שרבצה בצרפת על התלמוד, כמו עלילות הדם.

שוולטר הרביק לו את קלונו כתארו אותו "כחיבור אפל ושכטי". עכשיו מוכרים תרגומים בחנויות הספרים ברובע הלטיני. היהדות מציעה, על פי הוגים אלה, אתיקה מושתתת על חוק בזכות משפטית, לא על אחוות הפרולטר או זה שאין לו מאומה. "אנו היהודים נחנקנו מרוב אהבה. אהבה נוצרית, אהבה מהפכנית", אומר לוינס. "החיבורים היהודיים נאבקים נגד מלאכיות ערטילאית, אהבה נדרשת כדבר ממשי, לא כעקרון כללי". לוינס הכניס פה את הסטרוקטורליזם כאופנה רוחנית.

יהודי אחר, קלוד לוי שטראוס, קבע כי האדם אינו אלא תוצאה, קורבן התנאים, שנבלע בטוטאליות של הקיום, מונע בידי כוחות עליהם אין לו שליטה. בהגותו היהודית הקיומית של לוינס מופיע האדם כאחראי למעשיו, עצמאי, בעל חופש בחירה. הוא מוצג כמי שמוביל את הצעירים היהודים אל חזרה בתשובה, אבל בשבילו האדם חילוני, קיים מחוץ לאלוהים, חופשי אפילו מעולו. תלמידיו מחודשים. לקראת החג חוטפים בחנויות־הספרים את הספר השרוף של רב הוגה צעיר, מארק אלן וועקנין. הוא מלמד בחלקו הראשון איך לקרוא ספרות־קודש כתומה זו עם תזה, כי היא מורכבת מרבדי פירושים שאינם אלא שאלות ללא תשובות. מעין ספר שנשרף ללא סוף. בשבילו חוזרי התשובה שמחפשים למצוא תשובה אחת, פירושו חיפוש מוות. מה יושבו על "השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל". הם קשורים נפשית לישראל, אך פה הם חשים כדגים במים. התרבות הצרפתית, יחד עם נופך יהודי מיוחד, חיזקו את מעמדם. כולם ימשיכו לחגוג שני סדרים. הסופר מארק הלטר כבר בישר, כי פאריס הפכה ליהודים לארץ המובטחת.

ה"לביא":

"550 מיליון דולר לשנה 'יספיקו'"

אם היו שואלים את התומכים המושבעים של פרוייקט ה"לביא" מה הם רוצים עכשיו, היו אומרים — בחירות מוקדמות. אם יוחלט להקדים את הבחירות, יזכה הפרוייקט, הממתין לחודש הבא להחלטה על עתידו, בחיים ארוכים. הן הליכוד והן המערך יתקשו לתת יד לביטול הפרוייקט ולעמוד מאחורי פיטוריהם של אלפי עובדים, ערב בחירות.

אבל בתעשייה האווירית אין סומכים על הקפריזות של פרס ושמיר, וממשיכים להפעיל מכבש שיכנוע אדיר כדי שה"לביא" ימשיך להמריא ואף ייכנס לקו הייצור כמטוס שנות ה־90' של חיל האוויר. בשבוע שעבר התארח תא עורכי החדשות בתעשייה האווירית. "אתם אלה שעושים את הכותרות", אמר לעורכים משה קרת, מנכ"ל התעשייה האווירית, ברמזו לכותרות. בהם מצוטטים מתנגדי ה"לביא".

קרת הקדיש את רוב דבריו להדיפת הביקורת של מתנגדי ה"לביא" ולסתירת הנתונים עליהם מתבססים מתנגדי הפרוייקט. לדבריו מחיר המטוס, לפי המחירים כיום, הוא 17 מיליון דולר (ולא כולל הוצאות הפיתוח) כלומר, 4.5 מיליון דולר פחות מהמחיר שנקבע בדו"ח וקהיים. קרת גם דחה טענות שפורסמו בעיתונים, לפיהן התעשייה האווירית הוליכה שולל גורמים ממשלתיים על־ידי הערכות אופטימיות לגבי עלות הפרוייקט, והגדיר כ"שקר" את מה שהודלף מדו"ח מבקר המדינה בנוגע לגידול בעלויות שנגרם מהערכה בלתי נכונה של מתכנני הפרוייקט.

אין חולק על הטענה כי הפרוייקט התנפח מעבר לתוכנית המקורית, אבל בתעשייה האווירית טוענים כי התוכנית גדלה כאשר המטוס הפך למערכת צבאית מורכבת ומשוכללת — על־פי דרישות מפורשות של חיל האוויר. המטוס תפור על־פי הזמנה מדוקדקת של חיל האוויר, וככזה הוא אינו יכול להיות מטוס פשוט וזול, טוענים בתעשייה האווירית. "החריגות בתחום עלויות העבודה הן מוערכות", אמר משה קרת.

שעת עבודה התייקרה ב־25% עלות הלביא — ללא שינוי

התעשייה האווירית נפגעה, כמו תעשיות בטחוניות אחרות, מהפער שבין הגידול בקצב האינפלציה לשער הדולר, שהוקפא בשנה שעברה. אשתקד הסתכמו מכירותיה של התעשייה האווירית ב־1.1 מיליארד דולר, מתוכם עד 650 מיליון דולר היו מיועדים ליצוא, ו־80 אחוז מהיקף הפעילות צמוד לדולר. באמצע 1985, ערב הפעלת התוכנית הכלכלית, היה מחירה של שעת עבודה בתעשייה האווירית כ־24 דולר. היום כבר עולה המחיר על 30 דולר. קרת קובל על עליית השכר, ומדגיש כי השכר מהווה מרכיב מרכזי בהוצאות התפעול, ולכן עלייה בשכר משפיעה מהר מאד על מחירה של שעת עבודה. כל הגורמים האלה משפיעים גם על פרוייקט ה"לביא". לפי תוכנית העבודה של התעשייה האווירית, המניחה כי המשך פרוייקט "הלביא" יאושר, יפרשו השנה כאלף עובדים ומצבת כוח האדם תגיע לכ־20 אלף. בשנה שעברה היה צמצום בהיקף דומה.

במסגרת הדיפת טיעוני המתנגדים ל"לביא" מפליגים ראשי התעשייה האווירית בשבחי המטוס וממעיטים עד כדי זלזול בביצועי מתחריו־חלופותיו, ובראשם ה"אף־16" המשופר. ההבדל במחיר בין שני המטוסים הוא אפסי, הם אומרים. אשר לביצועים, ה"לביא" זה אופרה אחרת; אין מה להשוות. בדיוק מה שחיל האוויר צריך. המטוס הטוב ביותר בסוגו, ועוד תלי תילים של שבחים. ואם יתעקשו המתנגדים ויאמרו: "הלביא" יקר מדי, גולם שקם על יוצרו, גדול על מדינת ישראל, פוגע בתחומים אחרים במסגרת תקציב הביטחון — תצוף ותעלה שוב שאלת הפיטורים. קרת: "4000 עובדים ימצאו עצמם מחוץ לתעשייה האווירית, ונוסף על כך יפסידו התעשיות שמחוץ לתעשייה האווירית פרוייקטים של קבלנות־משנה בהיקף של 350 מיליון דולר".

אין תחלופה תעסוקתית

הטענה המרכזית של קרת בעניין פיטורי העובדים היא, שאי אפשר להפסיק ביום אחד את הפרוייקט ולמצוא מקומות תעסוקה אחרים. הם לא ימצאו מקורות כאלה בארץ. "אף אחד לא חשב על אלטרנטיבה אחרת, וכל אלטרנטיבה אחרת אינה יכולה להיות מיושמת מהיום למחר, אלא רק בעוד שנתיים", אומר מנכ"ל התעשייה האווירית.

בדברו על טווח של שנתיים, יש לזכור שההחלטה הסופית של הממשלה בעניין ה"לביא" התקבלה לפני כשנתיים, ועל סמך החלטה זו הירוק שהוא קיבל אז כבר עוסקים כיום בתעשייה האווירית ברכישת חומרים לצורך ייצורו בעוד למעלה משנתיים. החשיבה והתכנון האלה אינם מותאמים ליכולת התכנון של משרדי הממשלה.

למי שעדיין מפקפק, אומר משה קרת כי התעשייה האווירית יכולה לעמוד במגבלות של תקציב בהיקף 550 מיליון דולר לשנה ל"לביא" בטווח רב־שנתי. עד 1990 צריכים לסיים את הפיתוח ולהתחיל בהכנות לייצור קדם־סדרה. לדבריו, "בתנאים האלה אפשר יהיה לקיים את התוכנית גם בשנים הראשונות של הייצור במסגרת התקציב שאושר". קרת טורח להדגיש, כי לטענתו יש עניין רב בביטול פרוייקט ה"לביא", כדי לעודד את מכירת מטוסי ה"אף־16". ישראל מהווה שוק מרכזי של המטוס הזה בעולם. הנכונות לרכישותיה תתרום להוזלת ייצורו ולעידוד ניכר לתעשיית המטוסים האמריקנית. בדברים אלה הוא מעמיד לעיתים את ישראל ואת ארה"ב ברמה שווה, ומשתדל לשכנע כי בכל מקרה יקנו את כל המטוסים בכספי הסיוע וכי לארה"ב יש עדיין "זכות" של בעלת המאה.

ההפסד — לא כל־כך גדול

רוח אופטימית שוררת בצמרת התעשייה האווירית גם אשר לעתיד החברה. "הוא לא יהיה כל־כך גרוע כמו שניתן לצפות", אומר קרת. הוא מכחיש בתוקף כי התעשייה האווירית מפסידה מיליון דולר בכל חודש. את נתוני 86 הוא אינו יכול להציג, כי אלה עדיין לא סוכמו. בתגובה על ציטוט מקורות במשרד הביטחון, לפיהם הסתכמו הפסדי התעשייה האווירית בשנה שעברה ב... מיליון דולר, אומר המנכ"ל: "להערכתי, הם יהיו קטנים יותר". הוא מוסיף, אין לנו כל בעיה בתזרים המזומנים השוטף. ... מסוג זה סבלנו בחודשים הראשונים של 1986. אולם קרת מכיר בכך, כי התעשייה האווירית דוחה חלק מתוכניות הפיתוח ו... השקעות במבנים וציוד. בתחום היצוא מהווה היום ארה"ב 50 אחוז מהיקף המכירות. לאחר שבמדינות אמריקה הדרומית נסוגו הזמנות, ההזמנות בשוק המקומי מסתכמות בכ־300 מיליון דולר, ומתוכם כ־100 מיליון דולר הוצאות עבודה לרכישת שירותים ו־200 מיליון דולר עבודות לקבלנות משנה. ה"לביא", אומרים בתעשייה האווירית, כבר הבטיח לה חוזים בסך כ־100 מיליון דולר, במסגרת תוכנית ותת־מערכות הניתנות לשיווק על יסוד הידע שנרכש בתכנון הפרוייקט. תקווה נוספת עשויה להיפתח בארה"ב כיום עם תקנות אמריקניות האוסרות הוצאת עבודות שיפוצים ... מחוץ לארה"ב. אם יחול שינוי בתקנות האלה, תוכל התעשייה האווירית לעשות עבודות בהיקף של עשרות מיליוני דולרים בשנה.

בינתיים חוזים חברי תא עורכי החדשות באב־טיפוס השני של "הלביא" ממריא לטיסת הניסוי השנייה. על הקרקע מטפלים באב־טיפוס הראשון, שביצע 23 טיסות, ובונים את השלישי. במהלך השנה, וממתינים להחלטת הממשלה.

אורי נחשון

קו מנחה על מניות

מומחי "קו מנחה" ממליצים להמשיך לרכוש מניות הנמצאות ברמות מעניינות, ובמקביל לממש מניות הנמצאות ברמות ממוצות. המומחים טוענים, כי ירידות השערים בשבוע שעבר אינן אלא תיקון טבעי לעליות החדות שפקדו את אותן מניות כמה ימים קודם לכן. "מדד המניות יגיע לספוג שחיקה גדולה יחסית, ועל כן אין להתפלא אם נהיה עדים להתמתנות בקצב העליות. אולם, אין אנו צופים בשלב זה שינוי במגמה הראשית של השוק, ולהערכתנו ניתן להמשיך ולהשתתף במשחק".

ב"קו מנחה" מאמינים, כי בחצי השנה הקרובה משחזר שוק המניות את תעלוליו מימי 1983 העליזים, ועם ישראל ישוב לנהור לבורסה. "העלייה לא תהיה כמובן רציפה ובמהלכה נהיה עדים לזינוקים חדשים ולריאקציות מתקנות, בדומה לריאקציה העשויה לפקוד את השוק כבר בימים הקרובים".

מה לקנות? מה למכור? מה להחזיק?

בין המלצות הקנייה השבוע: המנת, מחסני ערובה (תשואה יומית של כ־0.6 אחוזים), מישנאל, מהדרין, מקט 3, קליל 1, שלרות 3, אי.די.בי פיתוח, סטקטרוניקס (תשואה יומית של 0.6 אחוז), ולפמן 1, ישום (ספקולציה מעניינת).

המלצות מכירה: מאיר עזרא — ב־1198 (בהפסד), אזורים — ב־1596, נכסים ובניין — כ־4669, הכשרת הישוב — ב־13901, נכסי אזורים — כ־382, זיקית 3 — ב־2200, כלל תעשיות אלקטרוניקה — כ־3230.

כדאי להמשיך להחזיק במניות הבאות: סנטות 0.1, כללי (לא בהסדר), דלק, אלרוב 1, מ.ת.מ 1, מנרב, שניידר, עסים, שמן, עמק.

אזהרה: המידע המתפרסם במדור זה מתבסס על ניתוחי חברת "קו מנחה" ומתפרסם ליום פרסום על־ידי החברה למנויים העלון "מעקב מנחה". אין החברה, עורכיה, הפועלים מטעמה, וכן מערכת "על המשמר", אחראים על טיב ההמלצות, מהימנות המקורות, שלימות המידע, דיוק, שגיאה, השמטה או כל ליקוי אחר. כל הפועל על סמך ההמלצות המופיעות במדור זה עושה זאת על אחריותו בלבד.

אריית, אלרון, סנו ברונוס, יצוא, ... נכסו.

אורי נחשון

מבזקים כלכליים

■ מגדלי הציפורן תובעים מהאוצר סיוע של 8 מיליון דולר, נוכח הפסדים שנגרמו להם בגלל פגעי החורף בארץ ובאירופה. מנכ"ל מועצת הפרחים, הלל מינץ, ויו"ר ארגון המגדלים של המושבים, מסרו כי החורף הקשה בישראל בנובמבר־דצמבר גרם צמצום המשלוחים לחו"ל. לעומת זה כמויות גדולות שנשלחו לישראל בינואר־פברואר הורידו את המחירים בשווקים. גם הקרה שפקדה את אירופה החורף גרמה ירידה בביקוש, בעיקר של פרחים הנמכרים ישירות ברחובות הערים. במקביל חלה העלאה של 50 אחוז בהוצאות הגידול ולמגדלים נגרם הפסד של 2,000 דולר לדונם. עוד נמסר, כי ישראל עתידה ליצא השנה 330 מיליון פרחים.

תקציב הממשלה במרוצת שלושת השנים הקרובות לצורך פיתוח נמל עכו הוא למעלה מחצי מיליון דולר. עלות השלב הראשון של פרוייקט פיתוח הנמל מגיעה לכ־1.6 מיליון דולר, שיבואו מתקציבים שונים, לרבות יזמים פרטיים. במסגרת זו תיבנה תוספת עגינה לכ־130 יאכטות ו־40 סירות דיג ויוארך שובר הגלים הקיים ב־90 מ'. כן יוקם שובר גלים משני, באורך כ־300 מ' וישופרו תנאי הנמל כדי לאפשר לו להפוך למוקד משיכה לבעלי יאכטות מחו"ל המוקדים את העיר.

■ חברת הביטוח "המגן" הקימה חברה חדשה, "שחל שירותים רפואיים", אשר תפעיל בעוד מספר שבועות שירותי הצלה לחולי לב בישראל — מסר מנכ"ל "המגן" מאיר קרתי. השירות החדש יינתן באמצעות תקשורת חדישים וממוחשבים ויכלול צוות רפואיות שיובאו במיוחד לשם כך לארץ. "שחל" תפעל בפיקוח בכירי הקארדיולוגים בישראל.

■ מזכיר המדינה לסחר חוץ של בלגיה, א. קנובס, יגיע בחודש יוני לישראל כאורח של שר התעשייה והמסחר. אל האורח תתלווה משלחת של תעשיינים בלגיים שידונו עם עמיתיהם מישראל בהגברת הקשרים הכלכליים בין שתי המדינות והגברת הקשרים תוך בחינה של השקעות בפרוייקטים משותפים.

המאזן המסחרי בין ישראל לבלגיה נוטה על גרעון ניכר, שהסתכם אשתקד ב... מיליון דולר. גרעון זה נובע מעלייה ברכישות יהלומים בבלגיה. בלגיה היא מרכז סחר עולמי ביהלומים גולמיים ... בעוד ישראל מהווה אתר עיבוד ... העולמיים לעבוד נתונים. היצוא ... לבלגיה בניכוי יהלומים הסתכם ב... מיליון דולר, בעוד היבוא (... היהלומים) הסתכם ב־346 מיליון דולר.

למה ישראל כל־כך יקרה

אחד הכלכלנים הבכירים באוניברסיטה, שחזר מארה"ב, הציג את השאלה למה לא נחקרה בישראל התופעה שמוצרים ושירותים המגוברים בארץ מחירם גבוה יותר מאשר בארה"ב. מחירי השירותים והמוצרים גבוה בהרבה דווקא באותם ענפים בהם שכר העבודה נמוך ביותר, כגון שירותי ... ומסעדות או מוצרי הלבשה. לדוגמה הוא הצביע על כך שהמבורגר נמכר בארץ ב־2.5־3 דולרים, בעוד שבארה"ב מחירו נע סביב דולר אחד. חולצת גברים נמכרת בישראל ב־30־40 דולר, בעוד שבניו־יורק ניתן לרכוש חולצה מאותו טיב ב־10־12 דולר. אפשר להרחיב את הדוגמאות לשירותי מספנה או שירותי תווך.

בארה"ב, כידוע, קיים שכר מינימום ... גבוה פי 2־3 מאשר בישראל. בענף ההלבשה בישראל משלמים ... של 300־400 ש"ח. בשירותים אף פחות ... בארה"ב שכר המינימום הוא כ־800 דולר, ... 1,300 ש"ח. כאשר השכר אינו מסביר את הפער, יש למצוא את התשובה בעלות ההון והמיסים. שני מרכיבים אלה במחיר ... גבוהים בישראל בהרבה מאשר בארה"ב או בכל מדינה ידועה אחרת ברחבי העולם.

מחקרים מיקרו־כלכליים ענפיים לא נעשו בתחומים אלה, לכן ניאלץ להסתפק בדוגמאות המצביעות על מצב זה. ניתן להביא סימן לכך בניתוח שפורסם על־ידי כלכלני לשכת המסחר. התחשיב שערכו כלכלנים על התמחיר של מוצר הוא כדלהלן:

מכירות		100
עלות		
קניות	50	
הוצאות כלליות	5	
מימון	12	
שכר עבודה	10	77
רווח לפני מס		23
רווח אחרי מס (61%)		9

מהתחשיב מתברר, כי הוצאות המימון עמדות כ־20% מהוצאות שכר העבודה. אם ... את המחזוריות של המלאי לשלושה חודשים, פירוש הדבר 49 אחוז ריבית שנתית, ... שאינו נחשב גבוה בישראל. מצד שני, ריבית גבוהה ב־25 גם מהרווח נטו, ששיעורו ... סביב כ־9% נטו לאחר מס.

על־פי החישובים של כלכלני לשכת המסחר, הורדת המיסוי מ־61 ל־45 אחוז ... הורדת המחירים בכ־7 אחוזים, תוך ... הרווח הנקי מהמחזור מ־9 ל־10 אחוזים. הורדת הריבית מכ־50% ריאליים ל־25% ריאליים היתה מוזילה באופן ישיר את המחירים בעוד 6 אחוזים. אולם מאחר ... הורדת הריבית היתה מוזילה באותו שיעור גם את התשומות הקניות ואת ההוצאות הכלליות ואת דמי השכירות — ההשפעה הכוללת על מחיר המוצר היתה עשויה להסתכם בלפחות 10 אחוזים נוספים. כלומר, התמחיר לאותו מוצר שקודם נמכר ב־100 אמור היה להשתנות כלהלן:

מכירות		80
עלות		
קניות	40	
הוצאות כלליות	4	
מימון	6	
שכר עבודה	10	60
רווח לפני מס		20
רווח אחרי מס (45%)		11

כלומר, הרווח העסקי היה גדל במקום 9% או 10 אחוזים, לכ־14 אחוז, תוך הוזלת המוצרים והשירותים ב־20 אחוז כתוצאה מהורדת המיסוי והריבית. תחשיב זה היה מאפשר גם להעלות את שכר העבודה, תוך שמירת שיעור הרווח מהמחזור בכ־20 אחוזים. המודל הכלכלי הזה נמנע כתוצאה מהמדיניות המוניטרית המוטעית של בנק ישראל. נגיד בנק ישראל פיתח עודף התעסקות במדיניות חשכר במקום לנתח את תוצאות המדיניות עליה הוא מופקד ואת השפעתה על התחום הריאלי.

המדיניות המוניטרית לא יכולה, ואין זה מתפקידה לקזז את גרעונות המדיניות הפיסקאלית. כתוצאה מהמכפיל הבנקאי אמצעי הקיזוז של המדיניות המוניטרית חייבים לפעול בעוצמה של פי 3 או יותר מאשר המדיניות הפיסקאלית ולכן יש לכך השפעה אדירה על התחום הריאלי. לדוגמה: הממשלה מזרימה סכום של 100 ש"ח, היוצר פיקדון בבנקים, בהתאם לשיעורי נזילות החובה, בין 300־400 ש"ח. כלומר, על מנת לקזז הזרמה ממשלתית בסכום של 100 ש"ח, על בנק ישראל להפעיל מדיניות בעוצמה של 300 ש"ח. לשם כך עליו להנהיג מדיניות ריבית מטורפת, כפי שנהוג בארצנו עם כל ההשלכות הכלכליות הנובעות מכך. בנק ישראל המשיך לנהוג במדיניות זו מתוך הרגל במשך השנה וחצי האחרונים, למרות שהתקציב לא הזרים אלא ספג. כלומר, על מדיניות של ספיגה פיסקאלית הוסיף הבנק המרכזי גם מדיניות של ספיגה מוניטארית.

לנצל ההזדמנות שמדינה איננו

עתה נערכים דיונים בבנק ישראל לבחינת ההנחות של המדיניות המוניטארית. העדרו של ויקטור מדינה, הממונה על המדיניות המוטעית של השנים האחרונות, עשוי להקל על הבחינה מחדש. לכן יש לנצל את שלושת החודשים בהם ויקטור מדינה, בסיוע האדיב של ממשל ארה"ב, נעדר מהארץ לשם בחינה מחודשת של המדיניות.

כלים מוניטאריים כגון תלתות אשראי אינם צריכים להיות מנוצלים להתערבות גסה בתנאי השוק בקביעת מחיר האשראי. כלי זה נועד לקזז שינויים חריפים בהיצע וביקוש אשראי, כפי שהם מתרחשים מדי פעם

קשרים בין מחיר הכסף ועלות האשראי השקלי החופשי

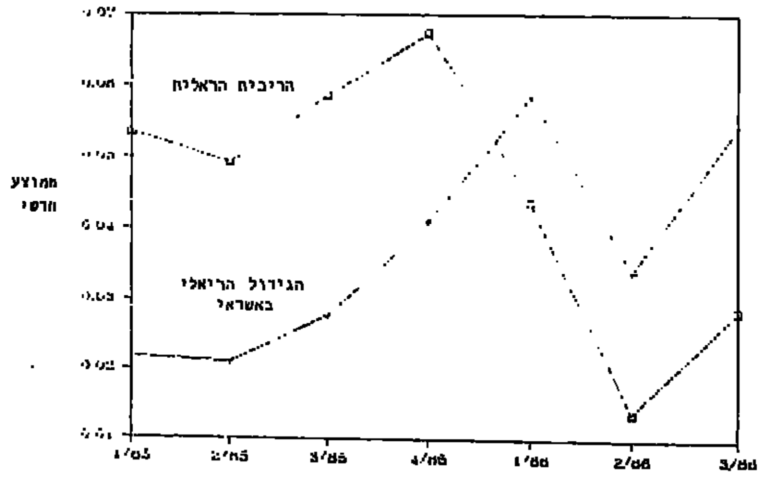

הגרף מתאר קשרים בין מחיר הכסף לגידול הריאלי באשראי. ניתן לראות כי במרבית התקופה מתקיים קשר ישיר קרי: ככל שעלתה הריבית הריאלית כן גדל האשראי.

במועדים של תשלום מע"מ סביב ה־15 לחודש, או אירועים חד־פעמיים בשוק ההון. אין זה כלי לקביעת ריבית בסיסית, שהיא גבוהה פי 10 מאשר הריבית בתנאי שוק רגילות. המדיניות הזאת גם אינה משיגה שום מטרה של צמצום ביקוש לאשראי, לאחר שהמשק התרגל לשיעורי ריבית כאלה, הוא מגלגל את מחיר האשראי אל הצרכן או לעלות המוצר. לכן, פרט לייקור המוצרים והשירותים המדיניות אינה משיגה דבר. כל בדיקה המתבצעת כאשר בוחנים את השפעת הריבית רק על שוק הכספים, ללא בדיקה מקבילה על השפעה בתחום הריאלי, היא מוטעית, חד־צדדית ומנותקת מהמציאות. אם כי גם בדיקה חד־צדדית זו לא הוכיחה שום הצלחה של בנק ישראל לצמצם את נפח האשראי, להיפך (ראה לוח). נפח האשראי השקלי החופשי גדל במקביל להעלאת הריבית הריאלית.

צבי טימור

"אפיקים":

צפוי לחץ לפיחות נוסף ביולי

החל מיולי־אוגוסט תחזור רווחיות היצוא לאותה נקודה בה היתה ערב הפיחות האחרון, וצפוי שיצואנים יחלו ללחוץ לבצע פיחות נוסף באותה תקופה. מנגד יהיה זה לא הגיוני מצד האוצר לפחת את השקל חודשיים לפני פדיון חלק מהמניות הבנקאיות הסגורות, ולכן סביר שפיחות בשער השקל עד 10 אחוזים יבוצע בחודשים דצמבר 87 — ינואר 88 — מעריך יעקב וינשטיין, מנכ"ל חברת הייעוץ "אפיקים" מקבוצת "כלל".

וינשטיין סבור, כי הפקדונות השקליים אמורים, בחצי השנה הקרובה, להיות המרכיב העיקרי בחלק הסולידי של תיק ההשקעות. כאשר האינפלציה החזויה היא קרוב ל־30 אחוז לשנה, יש להמשיך להחזיק בפקדונות בריבית שלא תפחת מ־18 אחוז לשנה, בהנחה שבחצי השנה הקרובה תהיה האינפלציה הממוצעת 1.5 אחוזים לחודש.

אשר לאגרות החוב הצמודות, הוא ממליץ לא לקנות אותן בתשואה הנמוכה מ־3.5 אחוזים נטו לפדיון, אלא אם ריבית הזכות תרד מ־15 אחוז לשנה.

א.נ.

"כור" ו"כלל" מקימים מפעל חדש במגדל העמק

"כרמל מערכות מיכלים" מקבוצת "כור", ו"מפעלי נייר אמריקאיים־ישראליים", מקבוצת "כלל" מקימות מפעל חדש לאריזות מדף במגדל העמק בשותפות בחלקים שווים. התשתית מורכבת ממתקני הייצור של מפעלי "דפניר" (נייר חדרה) ומיקרו קרטון ("כרמל מערכות"), ושני השותפים משקיעים יחד כ־4 מיליון דולר בציוד. נוסף לביצוע עבודות דפוס לאריזות. ייצור אריזות אלה משלב טכנולוגיות של קרטון גלי, קרטון קשיח (דופלקס) וחומרים נוספים.

מוצרי המפעל החדש מיועדים גם ליצוא, לארה"ב ולאירופה. בשלב ראשון יועסקו בו כ־80 עובדים. כמנכ"ל המפעל מונה אורי זאבי, שהיה סמנכ"ל "מיכלי כרמל".

א.נ.

מסלול חיסכון חדש בבנק הפועלים

בנק הפועלים הנהיג מסלול חיסכון חדש, המאפשר לחוסך לבחור בין קבלת ריבית גבוהה במיוחד — עד 5.5 אחוזים לשנה צמוד למדד — לבין זכות למשיכת־יתר בריבית מועדפת בגובה סכום החיסכון.

שיעורי הריבית ייקבעו על־פי תקופת החיסכון: ל־24 חודש — 4.8 אחוזים לשנה; ל־42 חודש — 5 אחוזים לשנה; ל־60 חודש — 5.5 אחוזים לשנה.

חוסך שיעדיף לקבל זכות למשיכת־יתר בגובה סכום החיסכון שלו ישלם על משיכת היתר ריבית של "פריים" + 1 אחוז לחודש (כיום — 3.2 אחוזים לחודש).

הריבית במסלול הזה על כספי החיסכון תנוע בין 4.2 ל־4.7 אחוזים לשנה. דובר בנק הפועלים ציין, כי הגדלת הריבית נעשתה על יסוד הרפורמה בשוק ההון, שמאפשרת לבנקים להעלות את הריבית לחוסכים.

גדליה גל:

מדיניות ריבית הנשך נמשכת

הפחתת הריבית ב־5 אחוזים לשנה היא לעג לרש והמשך מדיניות ריבית הנשך — נאמר בהודעה שפרסם יו"ר הוועדה של המושבים, גדליה גל.

גל חוזר ודורש ביטול העלאת הריבית של 3% שנעשתה ע"י בנק ישראל לפני מספר חודשים. לדבריו, הריבית הרצחנית היא הסיבה מספר אחד למצב המושבים. ריבית זו הכפילה את חובות המושבים מ־500 ל־800 מיליון דולר. גל דורש מנגיד בנק ישראל להפחית לאלתר את הריבית באחוז אחד לפחות.

הוקמה עמותה של מגזר המלכ"רים בישראל

עמותה המאחדת בתוכה את הארגונים הוולונטאריים הפועלים בישראל ואת המוסדות ללא כוונת רווח, הוקמה ע"י כ־30 אנשי ציבור וראשי ארגונים וולונטאריים כמו אוניברסיטאות, קופות־חולים, מוזיאונים, ארגוני נשים, אגודות ספורט, וארגונים מתחום הרווחה, בעידודו הפעיל של ג'וינט ישראל. כיו"ר העמותה נבחר פרופ' מנחם עמנואל רקמן, נגיד אוניברסיטת בר־אילן. עו"ד רינה שעשוע־חסון מונתה לתפקיד מנכ"ל הארגון החדש.

בישראל מתבצעת כיום פעילות ענפה של התנדבות, של ארגונים מתנדבים ושל מוסדות ללא כוונת רווח (מלכ"רים). פעילות זו מהווה גורם משמעותי בחייה החברתיים והכלכליים של המדינה והיקפה כפול כמעט מהיקפה בבריטניה או בארה"ב, יחסית לגודל האוכלוסיה.

המגזר הרצוני־התנדבותי בישראל מהווה בהוצאותיו כ־8% מהתוצר הלאומי הגלמי. הוצאות אלה מהוות כשליש בכלל הצריכה הפרטית והציבורית גם יחד. מגזר זה מעסיק בשכר כ־11% מכלל כוח העבודה במשק, או כ־40% מכלל המועסקים במגזר הציבורי. המספרים גדלים בהרבה, אם מוסיפים להם את היקף וערך העבודה בהתנדבות ללא תמורה כספית. 47% מהפעילות בתחום החינוך היא במסגרת מוסדות ללא כוונת רווח, 38% מהפעילות בתחום הבריאות ו־8% בתחומי הסעד והדת.

העמותה רשמה לעצמה בשבוע שעבר הצלחה ראשונה, כאשר הצליחה להביא להפחתה במיסוי הוצאות עודפות של מלכ"רים ממס מלא של 100% למס בשיעור של 90%.

תקציב רייגן על סף כישלון

הקונגרס האמריקני פתח בימים אלה בדיון על הצעת התקציב של המפלגה הדמוקרטית. התוכנית תוצג כפשרה המוצלחת ביותר בין ברירות גרועות, ונראה כי ההצעה תזכה ברוב ניכר לא משום שהכל אוהבים אותה, אלא כיוון שזוהי הנערה היחידה בריקוד.

חברי ועדת התקציב הדמוקרטיים הכינו הצעת תקציב שתכלול העלאת מסים "צנועה" וצמצום בהוצאות ביטחון ופנים.

היעד לקיצוץ, לפי חוק גראם־רודמן לצמצום הגרעון ל־108 מיליארד דולר, ננטש למעשה. במקומו יתפשרו הדמוקרטים על צמצום ב־35־40 מיליארד דולר פחות. הקיצוץ בגרעון יורכב כמחציתו ע"י התוספת במסים, רבע מצמצום בהוצאות הביטחון, והרבע הנוסף מהקטנת הסכומים בשירותים חברתיים.

ההתנגדות הרפובליקנית הקשה ביותר צפויה בנושא העלאת המסים. רייגן "חרט על דגלו" והכריז פעמים אין ספור כי לא ירשה כל העלאה במסים. בתכסיס הגנה יעמידו הדמוקרטים להצבעה בקונגרס את הצעת התקציב של הנשיא. הם מאמינים, ורבים במפלגה הרפובליקנית מסכימים עימם, שהצעת הנשיא לא תעבור. הצעת התקציב של הנשיא כוללת קיצוצים עמוקים יותר בתקציבי פנים, תוספות נדיבות לפנטגון, אך לא תוספת כלשהי למסים. בכוונתנו להדגיש את ההבדלים בסדרי העדיפויות, מסבירים הדמוקרטים בוועדת התקציב: נעמיד את הרפובליקנים בעמדת הגנה, הם טוענים.

האפשרויות אינן רבות, וכואבות בכל מקרה. "יש פחות ופחות מה לחלק", אומר חבר קונגרס דמוקרטי.

אחת ההשלכות של צמצום תקציב הביטחון תהיה הצורך בבחינה מחודשת של תקציב סיוע החוץ, שהוא חלק ממנו.

דליה רפאל, וושינגטון

גלגלי הבורסה

חשש ממשבר ממשלתי גרם מימושים

מגמת מימוש רווחים השתלטה אתמול על שוק המניות. "מקורבים" הרימו היצעים למרבית המניות, אולם קרנות הנאמנות, שגייסו אתמול כ־15 מיליון שקל נוספים, עמדו בפרץ וקלטו בדרך כלל את ההיצעים בירידות מתונות. יצוין, כי החשש למשבר בממשלה הוא שגרם לגל ההיצעים.

למניות הבנקים שבהסדר היה עודף ביקוש של כמיליון שקל, שסופק בדרך כלל ניכיונות. אולם בסטוק כלל נקבעה עלייה של 1.1 אחוזים ובפועלים ע"ש היתה עלייה של 0.4 אחוזים. התשואות נעות בין 16.2 לכ־17 אחוז.

בשוק המניות נקבעו בסיכום 188 ירידות שערים, לעומת 91 עליות, כשבתווך 113 ניירות־ערך נסחרו ללא שינוי בשער. המחזור הסתכם בכ־24.4 מיליון שקל, מזה 4.1 מיליון שקל במניות הבנקים שבהסדר.

המדד הכללי ירד ב־0.3 אחוזים וללא מניות ההסדר הירידה היתה של אחוז אחד.

בשוק אגרות החוב היו תנודות עד אחוז אחד, לשני הכיוונים. ב"גלבוע" היו תנודות עד 2 אחוזים.

התשואות במק"מ נעו בין 26.15% ל־33.5%.

שערו של הדולר היציג הוא 1.6011 שקל. סל המטבעות — 1.6796 שקל. הדולר השחור — 1.58־1.59 שקל. דולר נוטסים — 1.8928 שקל.

חברת "זגלבל" תגייס הון מהציבור ע"י הנפקת אופציות. "קטיף" דיווחה שמחיר יחידה בהנפקה נקבע 46 שקל ליחידה. למזמינים בשער זה תהיה הקצאה בשיעור כ־80 אחוז. חברת חיפושי נפט של פז דיווחה על הפסד מתואם של כ־658 אלף שקל ב־1986, לעומת כ־9.1 מיליון ש"ח אשתקד. כלל תעשיות הגישה טיוטת תשקיף להנפקת זכויות לגיוס כ־30 מיליון שקל, מזה 5 מיליון שקל מיועדים להשקעה בהגדלת הון בחברות בנות, כ־16 מיליון שקל בהקמה ורכישה של מפעלי תעשייה וכ־9 מיליון שקל להון החוזר של החברה. דלק השקעות מסרה כי היא מנהלת מו"מ לרכישת שני שלישים עד 100% ממניות קרגל.

כ.ס.

העורך הכלכלי: צבי טימור

מסך ראשון

מוסיקה בצל המשרפות

מאת גיורא מנור

„תזמורת על תנאי" מאת פניה פנלון; עיבוד ובימוי: שמואל הספרי; תפאורה ותלבושות: יעל פרדס; מוסיקה: אורי וידיסלבסקי; תאורה: יחיאל אורגל — בתיאטרון באר־שבע.

לא רבים היוצרים, שנכנסו לפרדס השואה ומחנות־ההשמדה, ויצאו בשלום. שמואל הספרי, ללא ספק אחד המחזאים והבמאים המעניינים ביותר שלנו, הלך בדרכו שלו אל ספרה של פניה פנלון אל אודות תזמורת הנשים של מחנה בירקנאו, והעמיד הצגה מרגשת, מרשימה ביותר, מזוויעה כדבעי ויחד עם זאת שומרת על רמה אסתטית ובימתית גבוהה — צירוף הכרחי, אבל כמעט בלתי־אפשרי.

הנשים, ובראשן הכנרית הידועה, אלמה המנסה להתכחש ליהדותה, נאחזות בשני עונותיהם של מפקד המחנה והאחראית לאסירות, המבקשים לעצמם תהילה מרומה בבעליה של תזמורת, כדי להינצל מסלקציות על־ידי הנגינה והזמרה. בים השגעון הכללי של מערכת ההשמדה, המוסיקה היא מין אי של שפיות ויופי, והניגוד בין המוסיקה והמציאות הוא סוריאליסטי, סיוטי.

לצערי, דווקא עידית טפרסון בתפקיד המנצחת הקשוחה, פחות רב־שכבתית ופחות אנושית מיתר הדמויות. היא בחרה לעצב דמות של מוסיקאית מאור פרוסית בצורה שבלונית למדי, שנוקשותה וקנאותה מאפילות על כל תכונה אחרת שלה, ואת אישיותה המורכבת אין חושפים לעינינו.

לא כן הדמויות של הנשים כולן, אבל בעיקר של פאניה (רוזינה קמבוס, שזה דומני אחד מתפקידיה המצוינים) וחברתה קלארה, המוכנה להיות זונה וכלבד להישאר בחיים, (שרון הכהן, שחקנית שאינה זכורה לי, שגם היא ראויה לשבחים רבים.) הנגניות כל אחת שונה מאוד מחברתה, אפילו הדמויות הכמעט אפיזודיות הללו נעשות תלת־ממדיות ונוגעות ללב, ללא גינונים של מלודראמה.

מיכל ורד, יעל עמית, חגית רסברג ועיל ברנפלד ואפילו ה„קאפו" הוולגארית צ'ייקובסקה, מרגלית סטנדר, המנסות כולן לנגן כמיטב יכולתן הדלה, ממחישות את הכוח שביאוש. אמר לי פעם הסופר ק. צטניק, שכדי להישאר בחיים במחנה ההשמדה, הדבר החשוב ביותר היה לשמור על הרצון לחיות ועל הכוח לעשות את מה שנחוץ, כדי להימלט מהאפאטיה שהרעב, התשישות והזוועה יצרו בלב האסירים. והתזמורת הסוריאליסטית הזאת היא האמצעי המרכזי לשימור רצון החיים של הנשים הללו.

אחת הבעיות הבימתיות הקשות היא המעבר בין המוסיקה העלובה, המושמעת על הבימה, לבין ההקלטות הבוקעות מהרמקולים בעוצמה גדולה. הניגוד הזה נחוץ, אבל עוצמת ההקלטות (מבחינה אמנותית, לאו דווקא זו של רציבלים) יוצרת תחושה של דיספרופורציה.

הבמאי דאג מצד אחר, לפרטים הקונקרטיים הקטנים, העושים את המשחק וההתרחשות למתקבלת על הדעת, אבל לא זנח, מצד שני, את האמצעים הסמליים. בפינת הבימה מימין מסתובבת לה בובה זעירה של באלרינה על גבי פטיפון ישן, וזה נוגע ללב, לא דורש הגדרה מילולית, ויחד עם זאת מובן — זו המוזה, היופי שבאמנות, שנקלעה לגיהנום.

וסיום המערכה הראשונה, שעה שהמפקד מזמין לקונצרט כמה מקורבנות ניסוייו של הדוקטור מנגלה, וקבוצה של מסכות חיוורות, בתנועות כמעט אקספרסיוניסטיות־גרוטסקיות נכנסת לבימה — היא רגע של שיא מרגש ואמיתי.

למעשה נגמרת העלילה עם סיום החלק הראשון. המערכה השנייה, שיש בה רגעים חזקים, רק מוסיפה עוד אפיזודה ועוד אפיזודה. מותה של אלמה, המשלה את עצמה שסוף סוף ישחררו אותה, כי הלא היא „גרמניה", ומותה מרעל שהמפקדת הנאצית, „ידידתה", מאכילה אותה בסעודה חגיגית לכבוד שחרורה, נותנת לבמאי עוד הזדמנות

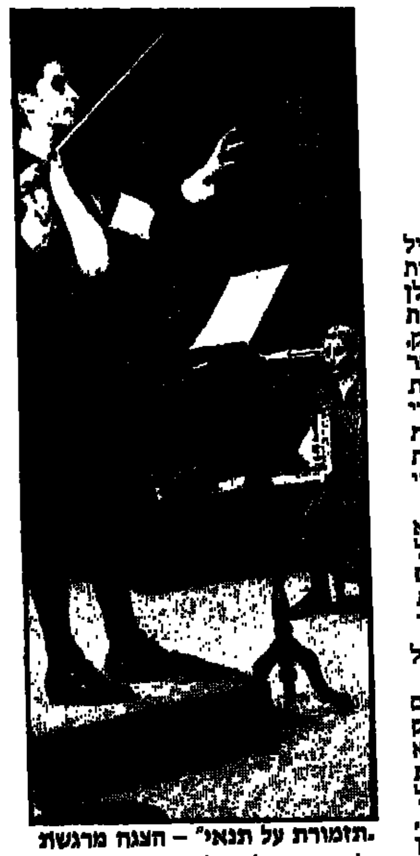

„תזמורת על תנאי" — הצגה מרגשת

של אקט סימלי. לוויה חגיגית, עם ארון מעוטר וורדים פרוחים, והוא משאיר פתוחה את השאלה, האם הרעלה זו היא עוד מעשה אכזריות או, בעצם, מעשה של חסד.

רק דמותו של איזה ליצן־רקדן (אלי מגולאנו), המופיע באמצע ללא כל הצדקה אמנותית או תכנית, נראית כנטע מלאכותי במסכת הכאב והזוועה, המוסיקה והמאבק לחיים, והרי הנגינה עצמה מספיקה בהחלט כסמל לאמנות ויופי בתוך ים הזוועות.

דמויות הנאצים נותרות — ובצדק — רישומים של חיצוניות, שאין כל צורך להעמיק בחקרן.

התפאורה והתלבושות ריאליסטיות, אך גם מסוגננות, ואיזון זה בין מציאותיות לעיצוב אמנותי מציין הצגה מרגשת זו.

אירוע

לאהבה יש שפה משלה

„ילדים חורגים לאלוהים" — בקולנוע „אורלי" ת"א

מאת יעל ישראל

המחזאי מרק מדוף, שכתב את המחזה „ילדים חורגים לאלוהים", התנה את העלאת ההצגה בכל העולם בתנאי אחד. השחקנית הראשית חייבת להיות חרשת. מרלי מטלין, הגברת חיטה, המוכשרת והחרשת שמגלמת את שרה החרשת־אילמת. בסרט „ילדים חורגים לאלוהים", זכתה בשבוע שעבר בפרס האוסקר על תפקידה המרגש בסרט. היא הוכיחה שלא חייבים לדבר כדי לשחק בסרט, וגם לקצור את הפסלון המרוחב והנכסף. הוליווד הידועה במחוות רגשניות מסוג זה התמוגגה מנחת כשמטלין עלתה לבמה ונשאה נאום תודה קצר [illegible].

השחקן זוכה פרס האוסקר מהשנה שעברה על תפקיד נפלא של הומו מורקן [illegible] בקטור באאכנקו: „נשיקת אשת העכביש". הרומן בסרט היה לרומן גם בחיים. על הצילומים התאהבו מטלין והארט [illegible] כמו בהוליווד הישנה.

הסרט נשאר נאמן לעלילת ההצגה, שזכתה להצלחה בעולם וגם קצרה את פרס [illegible]. מטלין היא שרה, חרשת אילמת [illegible] ואינטליגנטית מעל לממוצע. למרות [illegible] מתחבאת, לא יוצרת קשר עם [illegible] ועובדת כמנקה במוסד. הארט הוא ג'יימס לידס, מורה שמשתמש בשיטה [illegible] קונוונציונאליות, כדי ללמד חרשים [illegible] לדבר. הוא מתעקש ללמד גם את שרה, [illegible] מתעקשת שלא ללמוד. אבל כדין והוליווד

מרלי מטלין – החירשות לא עמדה למכשול

שלא כמו גיבורת הסרט שרה נורמן, שהיא חרשת אילמת שלא מסוגלת ללמוד לדבר, כי קולה צורמני ורווח, מרלי מטלין בת ה־21 היא חרשת חלקית. שומעת בעזרת מכשיר עזר ומדברת טוב יחסית למצבה. מרלי מטלין היא דוגמא לחרשת גאה, שנכותה לא עמדה לה למכשול. כבר בגיל 8 הופיעה במחזות מוסיקליים על במת תיאטרון לילדים באילינוי, כשגדלה לימדה חרשים־אילמים, ואפילו למדה משפטים. בשנת 85, כשהבמאית רנדה היינס חיפשה שחקנית לתפקיד שרה, היא מצאה את מטלין שהופיעה אז בשיקאגו בהצגה „ילדים חורגים לאלוהים" בתפקיד משני.

מטלין מופיעה לצידו של וויליאם הארט.

ההוליוודיות הם מתאהבים, ולאהבה כידוע יש שפה משל עצמה. ג'יימס מנסה לקבל את שרה כמו שהיא, אבל קשה לו לשמור כל הזמן רק את עצמו, ושוב הוא מנהל להתעקש על כך שהיא תלמד לדבר. שרה מצידה טוענת, שהוא רוצה להשתלט עליה ולנהל את חייה. אגב, טענה שגם נשים שומעות טוענות לפעמים כנגד בעליהן.

אין שום דבר יוצא דופן או מסעיר בסרט שלהם, שאינו אלא רומן פשוט, שנלוש כבר באלפי סרטים, אבל הסרט עושה שירות מצויין לאוכלוסיית החרשים אילמים ומשמר את בעיותיהם, כאביהם ורגשותיהם, אחרי שרואים אותו רק רוצים לרוץ ולתרום את כל מה שיש בכיס לאגודת מיח"א.

האם תיאטרון צריך להיות חינוכי?

כנס „דרמה וחינוך" במסגרת פסטיבל הצגות ילדים בחיפה

מאת חנה רוזנטל

אנשי חינוך, שעוסקים בדרמה, רואים בה כבר שנים רבות, אמצעי חשוב לעיצוב אישיות התלמיד. ישנם מהם המוכרים, שדרמה היא כלי יעיל להוראה, גרידא, אחרים חושבים, שדרמה היא כלי מצויין בחינוך חברתי, ואחרים מאמינים, שדרמה עושה את האנשים לטובים יותר.

מכל מקום, באנגליה במיוחד, אבל גם בארצות־הברית, בצרפת, בגרמניה ובארצות סקנדינביה, הדרמה היא חלק מתהליך ההכשרה של מורים; ופעילות תיאטרונית משולבת בבית־הספר שם, באופן אינטנסיבי ביותר. בישראל חלה בשש־שבע השנים האחרונות, התקדמות מסויימת בנושא חינוך לתיאטרון בבית־הספר.

על רקע דברים אלה יש לכנס „דרמה וחינוך", שייערך בחיפה — במסגרת הפסטיבל להצגות ילדים — משמעות מיוחדת. יש לציין, שכנס זה הוא ראשון מסוגו בארץ. שני התחומים בכנס יהיו: חינוך לתיאטרון ותיאטרון לילדים. ישתתפו ראשי החוגים לתיאטרון באוניברסיטאות בארץ, מרצים בחוגים אלה ומורים שעוסקים בהוראת הנושאים בבית־הספר.

מוקדי הדיון יהיו השאלות: אם תיאטרון צריך להיות מקצוע מרכזי בהוראת הלימודים ההומניים, וכמפגשים של תלמידים עם התרבות והציביליזציה? האם תיאטרון צריך להיות חינוכי? כיצד מחנכים לתיאטרון; בבית־הספר או בתיאטרון? כיצד מקנים לתלמידים את שפת התיאטרון? האם באמצעות תגובה או על־ידי פעולות השלמה במפגשים [illegible]. במה מה תפקידו של בית־הספר [illegible] בנושא התיאטרון; כן תועלנה שאלות משמעותיות במיוחד לגבי הצורך בתיאטרון לילדים ולנוער.

הסימפוזיון ייערך בהשתתפות נגיד אוניב' פורת, מר אבנר שלה, פרופ' אריה כהן, מר אלי מרכוס וד"ר דן אוריין.

משתתפי הכנס יצפו בהצגה „זמבור" ויעסקו בשאלה, אם כך יש להציג לילדים את הביוגרפיה של ביאליק. [illegible] ד"ר דיוה שמיר, דורית אדגר ופרופ' [illegible] כהן. כמו כן יעסוק הכנס בשאלת [illegible] הקריקולום [illegible] כיוון לכך, שישתמש בטכניקות דרמטיות של הפעלה בתהליך ההוראה. על נושא זה [illegible] ד"ר דן אוריין. תידון גם השאלה [illegible] משתמשים בתיאטרון למטרות [illegible] חינוכיות. כיצד משתמשים בדרמה [illegible] עם מפגרים, וייבדק הנושא של [illegible] בובות כמניע להעברת רגשות [illegible]

הכנס יתקיים במלון דן כרמל [illegible] בתאריך 15–16 באפריל. מורים [illegible] להירשם ולהשתתף.

מבט ראשון

אפשר לסמוך על חלומות

מאת דורית קדר

מוזיאון לאמנות ישראלית בניהולו של מאיר אהרונסון נפתח ברח' אבא הלל, רמת־גן, מול הקניון.

הפתיחה הסתמנה בתרועות החצוצרות בהנחייתו של השחקן משה טימור.

ראש העיר רמת־גן, אורי עמית, עמד על חשיבות המאורע עבור תושבי העיר. מאורע שהתממש דווקא בזמנים שבם הכספים אינם זורמים ואינם מרובים. הבניין אכן חשוב עד מאוד, אך התכנים שיאכלסו אותו — יקבעו את אופיו וייחודו.

אבנר שלו, ראש המועצה לתרבות ואמנות, ציין בדבריו שמוזיאון לאמנות ישראלית יהיה במה מתנדבת למוזיאונים אחרים והבמה ישמש במודגם, כאמצעי להשגת תוצאות טובות יותר.

מברק ברכה מהשר יצחק נבון רואה את ייחודיותו של במה המוקדשת לאמנות ישראלית בכך שהיא תעסוק ביוצרים הפעילים היום ובכך יתרום המוזיאון למקוריות ויקרב את הקהל לאמנות. נקודת מפנה לרגל 65 שנים להיווסדה של רמת־גן.

סגן ראש העיר, חנן רזון: המוזיאון מסמל נקודת מפנה בארועיות חייה של העיר. העיר של ביאליק, של זלמן שניאור, של יחזקאל שטריכמן, העיר של נתן רפפורט, אהרן כהנא ורבים מחשובי הוגינו ואמנינו, איבדה מייחודיותה. לפני כשלוש שנים הוחלט להחזיר עטרה ליושנה — הוקמה רשות לתרבות ואמנות ובו בזמן הוחלט להקים את המוזיאון. ההקמה — פרי הגותו ודמיונו של מאיר אהרונסון והמימוש של הרעיון התאפשר הודות לאישורו של ראש העיר ודירבונו שלו עצמו. רמת־גן אם כך הפכה לחלק מהמציאות והזוהרות בארצנו. לחיות פירושו לחלום — סיכם סגן ראש העיר — וחלומות לא ניתן לתכנן. אבל המוזיאון, שבסופו של דבר מוקם, מצביע על כך שבכל זאת יש אפשרות לסמוך על החלומות...

מאיר אהרונסון פתח בדברי תודה וברכה לכל אלו שנתנו בו וברעיונו אמון. הרעיון נולד כתוצאה מההכרה שחסר מוסד דומה בארץ. מוסד שיוכיח כי האמנות הישראלית טובה דיה כדי להצדיק מקום משלה. לגבי המבנה עצמו — זה לא נבנה כפאר חיצוני וחייו תלויים בתכנים הפנימיים שהוא יכיל.

המוזיאון קם במעמדות, ומתעתעות להרחיב את כלי החם ולהתייצב בלב פעילויות והחידושים אמנותיים. מוסד שישמור את הערך המגולי של האמנות.

אורי סלער הכין מקמה לכבוד הקמת המוזיאון אשר הרעיון העיקרי בה מבוסס על ייחודיותה של אמנות ישראלית כתוצאה מהעובדה הפשוטה שהיא נוצרת בארץ ובנסיבות המיוחדות לה.

פרופסור דוד סמואל, המייצג את קרן אמריקה־ישראל על שם משה שרת, ייחל לאמנים המציגים שתצוגתם במוזיאון תהווה התחלת דרך והמשך תצוגה במוזיאונים אחרים.

עמי שביט, ראש ועדת האמנויות הפלאסטיות בקרן אמריקה־ישראל, הזכיר את שני ייחוליו של אהרונסון האחד שלרגל הפתיחה יוצר פקק תנועה נורא והשני — שהבנין המוזיאון יתמלא יותר מהבנין הקניון, שני ייחולים שרוצים להרבין את ריצת האמוק החומרית, המסומלת על־ידי הקניון שממול.

שביט ציין את השופטים: מיכאל לוין — יו"ר, פרופסור מרדכי עומר מאוניברסיטת תל־אביב והאמן דוד פרשקובר, אשר העניקו בשם הקרן פרסים להדורה דומיני הפסלת, אשר ניכרים בה בשלות ומיומנות למרות החיפושים והלבטים, ולמשה גיציה, אמן הנע בין מדיום הצילום לציור.

לסכום הדברים: הרעיונות העיקריים נסובו על

א. הקמת מוזיאון לאמנות ישראלית בלעדית.

ב. מוזיאון כמעצב פני החברה וכאמצעי לקירוב ההמונים לאמנות.

ג. דגש על תכנים פנימיים של המוזיאון.

ד. מוזיאון כמקדם, ומפתח פעילויות אמנותיות וכמעודד אמנים בעלי כישורים.

הננו מצטרפים לברכות על הקמת המוסד ומצפים לבאות.

מוסיקה

קיום הבטחה

מאת מדי שני

תזמורת סימפונית חיפה, מנצח: דב שרף, סולן: מיקלה קרולי, קלרינט, חיפה אודיטוריום, 5.4.87 בתוכנית: פרטוש: קונצ'רטינו לכלי קשת; בוזוני: קונצ'רטינו לקלרינט ולתזמורת קטנה, אופ. 48; וובר: קונצ'רטינו לקלרינט במי במול מז'ור, אופ. 26; בטהובן: סימפוניה מס. 3 במי במול מז'ור „ארואיקה", אופ. 55.

לפני כשנה וחצי התקיימה תחרות למנצחים ישראליים צעירים על־שם ויו"ר שמעון גרינולד ז"ל, שהיה דמות ידועה בחיי המוסיקה בחיפה. איש לא זכה בפרס הראשון, שני מתמודדים שהגיעו לשלב הסופי דב שרף ונועם ייני זכו בפרס השני, והבטחה שתזמורת חיפה תשמור על קשר אתם, נתנה

עתה ההבטחה קויימה ושניהם הוזמנו לנצח על סידרה, במסגרת קונצרט למנויים.

הערב שמענו את דב שרף, כיום הוא נמצא בגרמניה, במינכן, מנצח וגם לומד אצל מאסטרו צ'ליבידקה וב'ווליני'. תנועות חיליים ברורות ובטוחות. לא תמיד יצר תקשורת טובה עם נגני התזמורת. עם זאת, הצטיין במיוחד במלווה טוב.

סולן הערב, מיקלה קרולי, נחשב כאחד מחשובי נגני הקלרינט באיטליה. יש לו טכניקה טובה, צליל צלול ויפה. הוא בחר להשמיע שתי יצירות. קודם יצירתו הווירטואוזית של פרוצ'יו בוזוני (1866־1924), קונצ'רטינו, כתוב כיחידה אחת, שיש בה ארבע תחנות ברורות עם מצבי רוח משתנים מדרמטי לשירתי והווי תלילה. יש קטעי סולו לקרן ולאבוב. הקונצ'רטינו לקלרינט מאת וובר הינה יצירה מוכרת וחביבה. קרולי ניגן את תפקיד הסולו בביטחון, קלילות וחן. ושוב המנצח, דב שרף, ליווה היטב את נגינת הסולן כרה־שית. בינו לבין הליווי התזמורתי.

עדן פרטוש כתב את יצירתו במקור לרביעיית כלי קשת עוד בשנת 1932 בברלין. בשנת 1952 הוא ערך אותה מחדש להרכב קאמרי. יש בה קומבינציה של צלילים השפעות של אחד המודרנים של התקופה האשכנזית; ביחד עם פולקלור בהשפעת מזרח של פרטוש קודאי ובארטוק. דב שרף והתזמורת חיפה סיימו את הערב בנגינת ה„ארואיקה", למרות ההשתדלות הדרידית היה חוסר בסינכרוניזציה בכניסות. ובביקורת הביצוע, הקונצרט היה בחסות שגריר איטליה בישראל ובשיתוף עם מרכז תרבות איטליה.

לשום אדם, לשום עם

בנאומו באתר מחנה ההשמדה ברגן־בלזן אמר נשיא המדינה חיים הרצוג: „לעולם לא תהיה עוד שואה לישראל. לעולם לא ישוב היהודי להיות קורבן חסר־אונים — לא יהיו עוד בגורל ישראל שואה וחורבן."

היו בנאום זה כמה מלים חסרות וכמה מלים מיותרות. נשיא מדינת ישראל, צריך היה לאמרו „לעולם לא תהיה עוד שואה לאף אחד ובשום מקום. לעולם לא יהיה שום אדם קורבן חסר־אונים — לא יהיו עוד בגורל שום עם שואה וחורבן."

הלקח שהעם היהודי וכל עמי העולם חייבים להפיק מן השואה הוא לזכור ולעולם לא לשכוח עד היכן עלולה הגזענות להגיע, אם אין נלחמים בה ואין בולמים אותה בזמן.

כמדינתו של העם היהודי, צריכה מדינת ישראל להציב עצמה בראש הנאבקים בגזענות, בכל מקום ובכל זמן, ויהיו קורבנותיה מי שיהיו. בראש ובראשונה, כמובן, יש להילחם בתופעת הגזענות שהופיעה, למרבה הבושה, בתוך מדינת ישראל עצמה.

מאיה מרגבנברג,
גבעת־שמואל

לא המשטרה, לא בשבת

1. בתאריך 17.3.87 הופיעה בעיתונכם הידיעה „המשטרה בדקה בנייה לא־חוקית אצל השומרונים בחולון — בשבת" שמקורה, על־פי הכתוב, הבטאון הפנימי של עדת השומרונים „א.ב".

2. הידיעה עצמה מספרת על פקחי עיריית חולון שבאו לבדוק חריגות בנייה בשכונת השומרונים בחולון, בשבת. בידיעה גם נאמר שהמשטרה הטרידה, בעקבות אירוע זה, את אחד מצעירי השומרונים ועצרה אותו ללא צורך.

3. ברצוני לציין מספר נקודות:

א. לא נאמר בידיעה שהמשטרה בדקה בנייה לא חוקית אצל השומרונים, בוודאי לא בשבת.

ב. לא נאמר בידיעה שהמשטרה „הטרידה" צעיר שומרוני בשבת.

ג. האירוע מתייחס לענייני הבנייה הבלתי חוקית — אינו קשור למשטרה.

ד. באחד מימי השבוע ההוא, ולא בשבת, נערך חיפוש בביתו של צעיר בשכונת השומרונים. החיפוש נערך כדין. השוטרים היו מצויידים בצו חיפוש וחתום על־ידי שופט. בדירה נתפס רכוש שהיה חשוד כגנוב.

4. צר לי שעתונכם נחפז להדפיס את הידיעה מבלי לקבל את תגובתנו. אגב פנייה בנושא היתה אלינו מגר אשר שילוח, כתבכם בחולון, שסיפר לנו על הכתוב בבטאון וביקש את תגובתנו. בטרם הספקנו לענות לו — פורסמה הידיעה.

5. לא ברור לי על סמך מה ניתנה הכותרת לידיעה. כותרת שאין בינה לבין המאמר בידיעה, מחד גיסא, ובינה לבין האמת, מאידך גיסא — ולא כלום.

זהבה אהרוני, סגן־ניצב
דוברת משטרת מחוז ת"א

הנדסה שמאלית

תוצאות הבחירות להסתדרות המוכרסים, שערכו לא מכבר, יכולות לשמש דוגמה מאלפת לחברי מפ"ם ור"צ בנוגע לשותפות נושאת פרי ודוגמה לאפשרויות טובות הטמונות בכך, לכל מחנה השמאל.

בוודאי, המספר המצומצם של המצביעים, הנושא הפרטיקולרי־מקצועי אינם יכולים לשמש אינדיקטורים לתוצאות בחירות הכנסת הבאות, שמאד ייתכן כי תתקיימנה עד סוף השנה. אף על פי כן, 11 אחוזים שקבלה ר.מ.י — רשימה מאוחדת של השמאל — מרמזים על הדרך בה צריך לצעוד השמאל הישראלי אם חפץ הוא ליהפך לגורם קובע ומשפיע.

על הכיוון והצעדים שצריכים לנקוט כוחות השמאל העיקריים מפ"ם ור"צ כותב מארק גפן במאמרו הקולע („על המשמר" 27.3.87). בו הדגיש בצדק את נחיצותן של פעילות יום־יומית, ותגובה מהירה בציבור הגדול (לא רק בכנסת) וכינון מוגה מלוכד של השמאל, מבלי לפרק בעתיד הקרוב את המסגרות הארגוניות. חבל מאד שגפן לא הוסיף, שמצויים המתי־ומתים אנשי שמאל, שהמסגרות והגרות, אינטריגות אישיות, הנטייה לכיתתיות של המפלגות שלנו, מרחיקים אותם מלהשתתף בתדירות רבה בפעילות פוליטית, נגד הימין, ובעד פירוק ממשלת האחדות.

ליכוד קבע מיליטנטי של גוש שמאלי, עם אחריות לאמיתו חזון הסוציאליזם בצלע הארץ, הכותר למשוך את הבלתי־מפלגתיים שכבר התייאשו תשברו ולהשפיע על אותם חוגים ב„עבודה" שלא ניתקו את עצמם מהרעיון הסוציאליסטי, ומאמינים בחזרת היערכות משותפת של כל האנשים הרוצים בשינויים, שיבריאו את החברה הישראלית.

יהודה שוהביץ,
חיפה

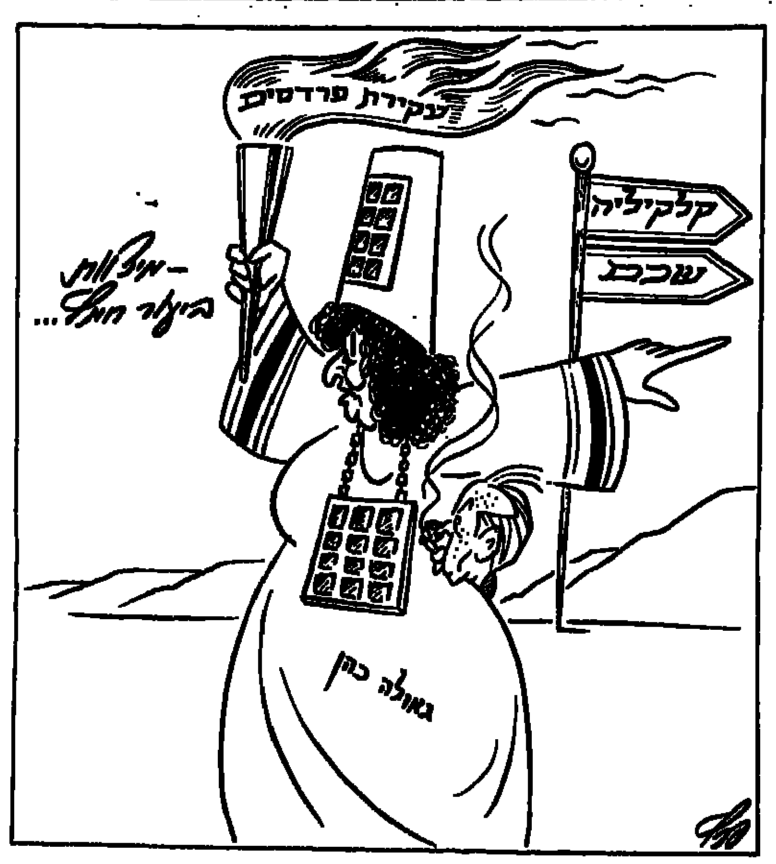

חבורה חדשה
מאת גדי יציב

תרבות הזעם והאבל

הצורה אשר בה מבטאים בני־אדם את זעמם היא חלק מתרבותו של עם. גם דפוסי האבל וגילויי האבל הם חלק מן התרבות העממית. הנסיון לעשות פוגרום בבני־עמם של מבצעי הרצח השפל בדרך לאלפי־מנשה, הוא חלק מן התרבות החדשה שהולכת וצומחת לנו בארץ — כתוצאה מן הקיפאון־לכאורה במצבו של הסכסוך באזורנו. הקיפאון הוא כאמור רק קיפאון־לכאורה. זהו קיפאון במדיניות, קיפאון מודעת, קיפאון בתשומת הלב — אבל בשום אופן לא קיפאון בהווית החיים האמיתית שלנו, במציאות היום־יום. למעשה מידרדרת מציאות זו, ובאחד מגילויי ההתדרדרות [illegible] במוצאי שבת בקלקיליה.

פעם היו הזעם והאבל שלנו מצטברים אצלנו לאגרוף קמוץ ומאופק, אשר היינו מולים אותו רק בשיקול־דעת, רק בעיתו, רק באורח ראציונלי — כדי לקדם את מטרות המאבק הציוני. היום אנחנו נגררים אחרי חמומי־מוח, וכאילו ממלאים היטב אחר הוראות התסריט שניסחו עבורנו כותבי התסריט ששלחו למשימתם את מבצעי הרצח השפל. זהו שלב נוסף בתהליך הפרימיטיביזציה של הסכסוך, תהליך העומד על [illegible] לנקמת דם שבטית, תהליך [illegible] של החברה הישראלית [illegible] מנהיגים אשר אין להם שום דרך לפיתרון השלום — אבל הם יודעים היטב כיצד להעניק אופני פורקן להתרגשות לאנשים אשר העדר־השלום מפריע עליהם את יומם.

השינויים הללו בתרבות האבל ובאופני ביטוי הזעם סוללים כאן את דרכו של הדיקטטור המושיע, זה אשר ינסה להשליט פה סדר ומשמעת בחינוך אחד של חרב [illegible].

מכות בלב פועם

שוב אנחנו שומעים על יד תקיפת־בריונים שמפעילה המשטרה כדי לפזר הפגנות של סטודנטים. אני זוכר היטב תקיפות־יתר נלהבת זו, מן הימים שהייתי סטודנט. גם אז היו מתפרסמות אחר־כך הודעות דובר המשטרה על „הפעלת כוח סביר". גם אז לא היו ההודעות הללו ראויות לאמון. יש כאן כנראה משהו שמעבר למדיניות הנבוכות של ראשי המשטרה, משהו שטבוע ביחסם העמוק של שוטרים, בכל הדרגים, כלפי הסטודנטים. אנשי משטרה בכל הארצות נוטים לפתח אוריינטציה שמרנית מאוד כלפי הסדר הקיים. השוטרים לא־סובלים, רוחשים טינה, ולפעמים אפילו עוינים באורח גלוי — בני־מיעוטים, אנשי־שמאל, ו„אינטליגנטים" — בערך בסדר זה. אלו שלוש קטגוריות הבריות הניצבות כאילו בסתירה לחוק ולסדר, ולמהלכו התקין של העולם. כל אחד מחברי הקטיגוריות המחבריתיות הללו מעיד, בדרכו שלו, על חריג מן הסדר הקיים, או על עירעור על הסדר הזה, או על הטלת־ספק ביסודותיו של הסדר. מן הסיבה הזאת מגיעות מכות לכל האנשים האלה, מכות נמרצות, מכות חזקות, מכות שפוגעות בחון הלב לפני שהן מתבטאות באגרופים.

קחו את זה בחשבון, חברי הצעירים, אך אל יזח לבבכם: נסו לחשוב על אחד אשר הוא, בעת ובעונה אחת, גם בן־מיעוטים, גם איש־שמאל וגם „אינטליגנט" — ותארו לכם מה הוא עלול לחטוף מן המשטרה, כאשר הוא נופל לידיה, כחלק מהפעלת „הכוח הסביר".

שוטרים על סטודנטים. חריג מן הסדר הקיים

אין דווח מיצוא כ[illegible]ות

[illegible]

דתיים הביתה

כאשר ישבו הערב לסדר פסח כהלכתו, [illegible] כמה מחיילי ישיבות־ההסדר, [illegible] המוצבים בגבול הצפון — [illegible] בקול גדול „כל דכפין ייתי ויכול" — ואז הם [illegible] מי לא בא. ומי לא יבואו [illegible] כל חבריהם החילוניים [illegible] בפקודה, לתגן על החיילים [illegible] בביתם. זוהי אכן הפקודה [illegible] כל החיילים הדתיים [illegible] לסדר פסח, ולכל החיילים [illegible] מאריכים את תקופת [illegible] כדי שהדתיים יוכלו [illegible]

[illegible] היו אחרים, תאמינו או לא. [illegible] שלי התעקשו בשעתם [illegible] לשרת בתנאים זהים לחלוטין [illegible] בידוע, יש היתר מפורש [illegible] מטעם הרבנות הצבאית, [illegible] מיבצעי בשבתות ובחגים [illegible] „פיקוח נפש"). הדתיים [illegible] לפיכך, את כל תורנויות [illegible] היציאות־הביתה [illegible] בהקשר זה מחיצה [illegible] בהתנהגות זו הם הדגישו [illegible] העקרוני והמעשי, אשר [illegible] „האחים", [illegible] הצבאי.

אבל מה תהליך [illegible] כאשר תוקף [illegible] לעולם אין לדעת [illegible] שלו. והנה, עכשיו, [illegible] פרץ והתגלה [illegible] המימסד הדתי בארץ. [illegible] כי תהליך הזיהון הזה [illegible] רק בתחומים הפוליטי, [illegible] כללית יותר [illegible] יותר ויותר אנשים [illegible] לגבי המעשים [illegible] שהדברים אמורים [illegible] השטחים, זה [illegible] של תחושת אחווה, [illegible] — וזה עדיין [illegible]

בן־אהרון, בדידותו העצובה

נכון, הפעם הזאת טעה יצחק בן־אהרון לגבי העניין הקונקרטי המסויים אשר אליו התייחס. הוא טעה, כפי שציינו כבר, בכך שהתייחס אל הנפקת ניירות־ערך וגיוס הון מן הציבור למען הייצור, כאילו היה זה „משחק בבורסה". הוא טעה כאשר ייחס לאגרות־חוב את התכונות של מניות־הצבעה, והוא גם טעה כאשר לא הבחין בין הקיבוץ־הארצי, אשר מנסה בעזרת הנפקה זו להימנע ממתן „דריסת־רגל" לממשלה בחצרות קיבוציו ובחיי חבריו, לבין התק"ם, אשר לגביה הנפקה זו איננה אלא תוספת לעזרה הממשלתית, על כל תנאיה. אף על פי כן, הטעות הזאת מתגמדת מאד, ובעצם גם מתבטלת, לגמרי לנוכח הטעויות של תנועתו, אשר כנגדן הוא מתריע ונאבק — לבדו־לבדו.

עוד ב־1977 ניסה בן־אהרון להסביר למפלגתו (יחד עם חוג שלנו) את משמעותם הגורלית, פשוטו כמשמעו, של חילופי השלטון. עכשיו מסתבר שהם לא הבינו זאת כלל — ואף בכך רק [illegible] של המפקירים החשובים בממשלה. עד 1984 הוא ניסה בכל כוחו לשוות משמעות עקרונית, ממש אידאולוגית, להתנהגות ואופוזיציה. לאחר הבחירות האחרונות הוא ניסה, שוב לבדו, למנוע את כניסת התק"ם לממשלה משותפת עם תנועת „החרות". מאז הוא מנסה, בשכיחות ובעקביות ראויות להערצת־אמת, להחזיר למפלגתו ולתנועתו את הטעם שהוליד אותם ואת הצירוף המקורי לקיומם. בן־אהרון מסרב לשתוק ולשקוע אל מול מראה מעשי־ידיו טובעים בים. מעמדה העלוב של התק"ם בממשלה ובמפלגת העבודה היה עשוי לכאורה לסייע לו בכך, ולגייס לעזרתו מספר כלשהו של תומכים — אבל, מסתבר, כי רק לכאורה, שהרי בן־אהרון הוא היום איש בודד מאד בקרב תנועתו.

מן הסיבה הזאת, לא טעותו הקטנה הבלתי־חשובה של בן־אהרון הציקה לי הפעם. הציקה לי מאד, עד כאב, השאלה ההסטורית־יהודית: איך קורה הדבר, שבקרב תנועתו אין קמים ומתייצבים חמש מאות אנשים צעירים, לפחות, ומצהירים במושכל, בקול גדול, קבל הארץ כולה: „בן־אהרון — אנחנו איתך!" איך קורה הדבר שאין שם חמישים צדיקים כאלה? איך זה שאין שם אפילו חמישה, המוכנים לעמוד לצדו אשר יחזקו את ידיו?

לא על בן־אהרון צר לי. האיש בן־אהרון כבר מסודר היטב בצד הזכות והתפארת של ההיסטוריה הציונית. על התק"ם צר לי מאד, קיבוצי־גלויות. עוגות־אבותי היקרות, אשר לא קם בהם הדור ולא יוצא בהם חזון כבר [illegible].

מכתב כבוד
קדושת אדמו"ר שליט"א
מליובאוויטש

לקראת חג הפסח תשמ"ז
(תרגום חפשי)
(מכתב ב.)

ב"ה, ערב שבת קודש פ' צו, שבת הגדול
י"א ניסן, נשיא לבני אשר,
ה'תשמ"ז. ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך למכתב מיום ערב שבת קודש מברכים חודש ניסן, שבו דובר על תוכן הענין של חפזון, הקשור בחג הפסח וביציאת מצרים. שהוא אחד מן הנקודות המיוחדות שבהן שונה חג הפסח מכל שאר החגים. כפי שהדבר מתבטא בשמו של החג – „פסח" (במשמעות של „דילוג"), ובמיוחד כפי שמושג זה בא ומתבטא ב„חפזון דקדושה" בחיים היום־יומיים היהודיים על פי התורה והמצוות – ראוי להוסיף בזה עוד נקודות אחדות.

* * *

כבר דובר פעמים רבות שהתורה מקיפה את כל עניני העולם. בהתאם לתוכן מאמר חז"ל: „אסתכל באורייתא וברא עלמא" – הקב"ה הסתכל, כביכול, בתורה ולפיה ברא את העולם. כלומר, התורה היא „תבנית הבניה" האלוקית שעל פיה נברא כל העולם ומתקים, ובאופן גלוי וברור יותר – העולם היהודי, ועד – לעולמם של כל יהודי בפרטי פרטיות.

על פי זה מובן עוד יותר מדוע כל הענינים של החיים היהודיים היום־יומיים, קשורים בתורה ומצוות, ועל אחת כמה וכמה בימי הקדושה, שבת ויום טוב, וההכנות אליהם, ובמיוחד כל הענינים הקשורים לחג הפסח – שהוא הראש והראשון של כל החגים.

הקשר האמור מתבטא עד למעשה בפועל, על ידי מעשה המצוות ומנהגי ישראל, שגם הם „תורה", מנהגים שנתקבלו על ידי כלל ישראל, מנהגים של רבים בישראל, או של קהלה קדושה בישראל וכו'.

באשר לחג הפסח – ישנה הדגשה של חפזון וזריזות. אנו רואים, אכן, לדוגמא, שידורים, ובמיוחד בעלות־בית יהודיות, וכן ילדים וילדות, מתמסרים להכנות לקראת חג הפסח כבר ימים לפני כן, ואפילו „יהודי סגולה" הנוהגים לעבור ל„דירת פסח" לחג הפסח, מוצאים הכנות רבות שיש לעשותן בקשר לחג הפסח. והם מבצעים אותן בחפזון ובזריזות.

* * *

באופן האמור קיים גם הקשר עם שתי הנקודות שהודגשו לאחרונה במיוחד, בדיבור וגם בכתב:

שלש המדות־הסימנים – „ביישנים, רחמנים, גומלי חסדים". אינם מוגבלים וקשורים במקום וזמן מסוים. אצל ביישן אמיתי משתקפת מדת הביישנות בהתנהגותו בכל מקום ובכל רגע, וכך גם ברחמן ובגומל חסד.

באשר לנקודה השניה, בענין חודש ניסן, צוין כי החודש, חודש הגאולה. מתייחס וקשור לגאולה השלימה, הגאולה של באחרית הימים. הגאולה האחרונה. הגאולה העצומה, שהתורה אומרת בקשר לכך: „עת קץ, יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים".

אנו רואים בזמננו – תקופה שיש בה הסימנים של אחרית הימים (כפי שהם מובאים בתורה) – תופעות והתפתחויות בלתי רגילות בתחומים וכיוונים שונים: בצד הטוב – תוקף וזריזות בלתי רגילים, וכן – בענינים בלתי רצויים, הצריכים עדיין להתברר ולהתלבן עד לשלימות (גם מוחלטת) בתם, שאף הם באו ובאים באופן של חפזון, בפתאומיות ובאופן בלתי צפוי.

מגיעים חודש הגאולה. התחלת ניסן וערב פסח, ומזכירים לנו שעומדים ביציאה מגלות „מצרים", ובבירורים האחרונים. לברר מה הוא „חמץ" ומה הוא „מצה", ויש לבער את החמץ, מוקדם ככל היותר, „לאור הנר". באור הנשמה – „נר ה' נשמת אדם" – לחפש גם את החמץ החבוי, לזרוק ולבטל את כל מה שהוא ההיפך מטוב ומקדושה.

וצריכה להיות השתדלות של כל אחד לחזק בו וסביבו ובעולם – את החפזון דקדושה ואור, ויתר על כן – לזרז את הגאולה השלימה על ידי משיח צדקנו, וכפי שאנו מתפללים את תפלת דוד, יחד עם דוד נעים זמירות ישראל: „תפלה לדוד גו' כי עני ואביון אני", למרות שהוא דוד המלך הרי הוא ביישן וחש באמת לאמיתו כי הוא „עני ואביון", ומתחנן לפני ה': „שמרה נפשי" (בתחום של „סור מרע") ו„הושע עבדך" (בתחום של „עשה טוב"), וכל זה במלוא השלימות, עד לידי „שמח נפש עבדך", עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב, וממשיכים גם בקשר לעולם – „כל העולם": „כל גויים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך ה'".

– לזרז זאת על ידי מעשינו ועבודתינו, לקיים את צווי ה', ובלשון הרמב"ם: „צוה משה רבנו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח", שהיהודים יפיצו בין העמים את שבע המצוות האלוקיות לבני נח עם ענפיהן.

* * *

יעזור ה' ויצליח שכל ההכנות לפסח, כולל אלה שנזכרו במכתב זה ובמכתב הקודם, יבוצעו באופן שישפיעו בגלוי גם בכל ימי השנה ובכל הענינים. „בכל דרכיך" ו„כל מעשיך" באופן של חפזון וזריזות, והחפזון דקדושה כאן למטה „ממשיך" – מדה כנגד מדה – את החפזון של „עת קץ", ומיד לאחר מכן, „לא עבבם אפילו כהרף עין", את הגאולה של „בימי צאתך מארץ מצרים" באופן של „אראנו נפלאות", בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו. במהרה בימינו ממש.

בברכה להצלחה בכל האמור
ולחג הפסח כשר ושמח
מנחם שניאורסאהן

ערב שבת קודש... י"א ניסן: ראה מכתב יום וא"ו. עש"ק י"א ניסן ה'תשד"מ הערה ד"ה „יום וא"ו. ניסן" (הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים (קה"ת ה'תשמ"ז ואילך) ע' תשנג). פ' צו: לו, זירוז מיד ולדורות – תו"כ (הובא בפרש"י) ריש פרשתנו. וראה אוה"ת הקדוש פרשתנו (ו,ב) ובדרך רמז תרגמו כל הפרשה על גלות הארוכה ברוח הדרוש למשה לזרז לישראל בר', עיי"ש. (וראה אוה"ת לתהל"מ (הוצאת קה"ת) ריש פרשתנו (לה, א־ב. בהוצאת קה"ת ה'תשמ"ז ואילך – ס"י קח). נשיא לבני אשר: שו"ע אדה"ז או"ח הל' פסח סתכ"ט סט"ו. וראה שם סט"ט. וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' שכב־שכה. שם ע' תיח. וראה מכתב י"א ניסן ה'תשמ"ה הערה ד"ה אשר (הגש"פ הנ"ל ע' תשסו). וראה מכתב י"א ניסן ה'תשד"מ הערה ד"ה י"א ניסן (הגש"פ הנ"ל תשנג).
אסתכל באורייתא וברא עלמא: זח"ב קסא, א־ב.
התורה... „תבנית הבנין": ב"ר בתחילתו. וראה שער שם.
לעולמו של כל יהודי: עולם קטן זה האדם – תנחומא פקודי ג. זח"ג לג, ב. תקו"ז תס"ט קרוב לתחלתו (ק, ב. קא, א).
עד למעשה בפועל: שבמעשה הוא העיקר – אבות פ"א מי"ז. תקו"ז תנ"ב (פו, סע"א). ת"ס (צג, ב). ת"ע (קלג, ב. קלד, א).
מנהגי ישראל, שגם הם „תורה": ראה תוד"ה נפסל (מנחות כ, ב). ושם: מנהג אבותינו תורה הוא. וער"ו במהרי"ל הובא ברמ"א יו"ד סשע"ו ס"ד. ובמנהגים ישנים מדורא ע' 153: המנהג תורה הוא. וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.
יהודי סגולה: הנהגתם. לדירת פסח: להעיר מדברי הזוה"ש ושלום (מנהגי בעל המנחת אלעזר) הל' פסח התקע"ב: בכל ימי הפסח הי' בביתו בית תבשיל מיוחד (שהי' סגור כל השנה עם כל הכלים) ונפתח משנה לשנה לימי הפסח.
לעבור: לא ראיתי ולא שמעתי רבותינו נשיאנו נוהגים כן.
שתי הנקודות שהודגשו לאחרונה. בדיבור: בהתוועדויות דפורים; ר"ח אדר (ב„יחידות") וש"פ ויקהל פ' החדש מבה"ח ניסן.
שלש המדות־הסימנים – ביישנים, רחמנים, גומלי חסדים: יבמות עט, א. רמב"ם הל' איסו"ב פי"ט הי"ז. וראה במכתב הקודם בהערות.
חודש הגאולה: שמו"ר פט"ו, יא. וראה אוה"ת בא ע' רסד ואילך. ד"ה החודש הש"ת ועוד.
חודש הגאולה... וקשור לגאולה. באחרית הימים: בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל – ר"ה יא, א. שמו"ר שם. וראה אוה"ת שם. המשך מים רבים תרל"ו פקי"ד ואילך. ד"ה החודש הנ"ל.
באחרית הימים: ישעי' ב, ב. וראה שם קפא. יא־יב. רמב"ם סוף הל' מלכים
וחזוק ספרו.
הגאולה העצומה: גאולה שאין אחרי' גלות – תוד"ה ח"ג ואמר (פסחים קטז, ב). ממכילתא עה"פ בשלח טו, א.
„עת קץ, יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים": דניאל יב, ט־י. וראה ד"ה יתבררו ויתלבנו בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשסת. תו"ח ד"ה והי' שרה (קכה, ב ואילך), ועוד.
הסימנים של אחרית הימים: ראה סוף מס' סוטה. סנהדרין צז, א.
לבער את החמץ... „לאור הנר": ריש מס' פסחים.
„לאור הנר" – באור הנשמה: ראה ד"ה אור לארבעה עשר השי"ת. הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים קטע ד"ה בדיקת חמץ.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז. וראה תניא פי"ט.
דוד נעים זמירות ישראל: שמואל־ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בהתחלתו) – שאמר ה„זמירות" (בשם כל ישראל).
תפלה לדוד וגו': תהלים פו, א.
שמרה נפשי... הושע עבדך: שם, ב. (בתחום של „סור מרע"): כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא בלא תעשה – עירובין צו, א. ועש"נ.
שמח נפש עבדך: תהלים שם, ד.
עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב: ראה רמב"ם סוף הל' לולב. תניא פכ"ו. וראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 639 הערה ד"ה קיום המצוות בשמחה. [illegible] ראה אגה"ק סכ"א בזריזות נפלאה להראות שמחתו [illegible]
הזמנו למלאות רצון קונו בר'. [illegible]
כל העולם: כלשון הרמב"ם בסוף ספרו.
כל גויים אשר עשית: תהלים שם, ט.
מעשינו ועבודתינו: תניא רפל"ז. וראה לקוטי לוי"צ הערות לספר הזוהר שם. בלשון הרמב"ם: הל' מלכים פ"ח ה"י. [illegible]
בכל דרכיך וכל מעשיך: משלי ג, ו. אבות פ"ב מי"ב. [illegible]
מדה כנגד מדה: [illegible] סנהדרין צ, א. [illegible] סוטה ח, ב.
[illegible] (סוטה יא, א [illegible])
פ"ה, א).
לא עבבם אפילו כהרף עין: מכילתא הובא בפרש"י עה"ת בא יב, מא. מכילתא שם, מב. כימי צאתך מארץ מצרים: מיכה ז, טו.
באופן של „אראנו נפלאות": ראה מע"ת שער חג המצות [illegible]
ד"ל. [illegible]
התשמ"ב (קונ' התשמ"ז).

מוגש ע"י פלוקסט בע"מ [illegible]

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש 6415, חלקה 316, ברחוב אלי כהן 37, המסומנת כאזור מגורים א' בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה בבית מגורים קוטג'. ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־6%.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר / אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו והתובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
מ. רביב — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, מרחב רמת־השרון
ת.ב. 1887

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „חדרים"
הוד השרון
דרך רמתיים 86, טל. 052־21178
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לדיון, בקשה לבניית מבנה מגורים חד משפחתי ברח' נצח ישראל, מגדיאל, הוד השרון בגוש 6411 חלקה 306 ע"י גורן אבי ונמרה והמהווה חריגה, היינו: קווי בנין צדדיים — 3.60 מ', במקום 4.00 מ'. כל המעוניין כבעל ואם מבחינה אחרת, בקרקע, בבניינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם, יוכל לעיין בהעתקי התכנית במשרדי הוועדה המקומית בשעות הקבלה הרגילות ולהגיש התנגדויות מנומקות בכתב לתכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.
א. שמערני
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „חדרים"

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי גרינצרשטיין אריה, רח' רמברנדט 22, תל־אביב, בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: הרצליה, רחוב סמטת מר. המלך, גוש 6666 חלקה 517, ומהווה הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמורה, דהיינו: הקלה של עד 6% באחוזי בניה דהיינו 42% במקום 36% המותרים.
כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל. וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
אלי לנדאו יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

ועדת משנה לתכנון ולבניה
עיריית באר־שבע
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה/1965 ניתנה בזה הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה באר־שבע בקשה למתן הקלה באחוזי בניה מתוכנית מפורטת.
מהות הבקשה: הקלה באחוזי בניה מהמותרים לפי התכנית הנ"ל בחלקה בגוש 38081 כתובת הצבי 22 ב"ש. כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הוועדה המקומית בימים ובשעות שהמשרד פתוח לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע מענין ההקלה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעתון.
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובנין עיר באר־שבע

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי חוף השרון
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 177 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, כי הוועדה המחוזית המשותפת לתוכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית [illegible] המרכז [illegible] ומספר 44 תל־אביב, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' משמ/46 (תש) — בצרוף שינוי לתכנית מתאר מקומית הש/2/10.
שטח התכנית: 2,592 דונם.
גושים בשלמות: 7659.
גושים בחלקים: 7666, 7678, 7737, 7738, 7743.
עיקרי הוראות התכנית:
א. תכנון תכנית מפורטת לצרכי רשום מושב בצרוה בספרי המקרקעין לפי התשריט.
ב. בטול ואחוד גושים וחלקות קיימים וחלוקתם מחדש בהתאם למצב הקיים ופתוח השטח בעתיד.
ג. קביעת יעודים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד והפרשות במקרקעי ציבור.
ו. קביעת מספר נחלות ומגרשים לבעלי מקצוע ומשקי עזר.
ז. בטול הוראות תוכניות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רשום.
אשר הודעה על הפקדתה ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3409 מיום 18.12.86 עמוד 353.
השינוי האמור כפי שהוועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית למחוז המרכז וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף השרון וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ח' בניסן התשמ"ז — 7.4.1987
י. דיש, יו"ר הוועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי „חדרים", הוד־השרון
הודעה בדבר הפקדת שינויי תכניות מתאר מקומית
1. נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „חדרים", הופקד שינוי תכנית הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הר/1/144" ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי: קביעת שטח ציבורי פתוח, הרחבת רח' העמק ופתיחת דרכים, קביעת הוראות בניה.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6456 חלקות 61–81, 62 (חלק), 144–151, רח' הגבורה, דרך השרון, העמק — הוד השרון.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט והנמקות להתנגדות, ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
2. נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „חדרים", הופקד שינוי תכנית הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הר/8/485" ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי: שינוי גבולות מגרשים, הרחבת דרך והתאמת הוראות בניה.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6444, חלק מחלקה 3, רח' הכרמל, הוד־השרון.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט והנמקות להתנגדות, ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
ד. שיש — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז מרכז
תאריך: 27.3.1987

מחר שני המשחקים הראשונים ברבע־הגמר בגביע

עדיפות למכבי ת"א ונתניה על מכבי יפו ובית"ר ת"א

שני המשחקים הראשונים ברבע־הגמר בגביע־המדינה בכדורגל ייערכו מחר באיצטדיון בנתניה: ב־4 אחה"צ יתמודדו בית"ר ת"א ומכבי נתניה, וב־6 — מכבי יפו ומכבי ת"א.

על הכנות הקבוצות מדווחים סופרינו:

● מכבי נתניה: האם ישחק [illegible] בר, בלם מכבי נתניה? זו השאלה המטרידה את ראשי האגודה. הכדורגלן, שלא שיחק בליגה נגד הפועל פ"ת (1:1), טוען שהוא פצוע אולם לדברי [illegible] והנהלה הסיבה היא... „בעיות

כדורגל

כספיות". גם אתמול לא התאמן, ומאמנו זאב זלצר, אמר: „אני לא רופא; אם בר לא ירצה לשחק ויהיה מוכן לקבל זריקה לא אציב אותו בהרכב".

מה שברור שמכבי נתניה תציב שמירה אישית על נסים כהן, עושה המשחק של בית"ר ת"א.

ההרכב המשוער: אריה חביב, שמעון מנחם, בר (רוזן), חסן, מהלוף, בוארון, לם, מסיקה, רוני לוי, תקוה, יגאל מנחם.

● בית"ר ת"א: בלם בית"ר ת"א, יהודה צמח, שגילה חולשה במשחק הליגה בשבת נגד הפועל לוד (2:2), עלול לאבד את מקומו. יעקב כהן, שלא שיחק, ישוב להרכב.

הבעייה המטרידה את מאמן בית"ר ת"א, דני נוימן, היא פציעתו של יוסי מזרחי. השחקן נפגע בשלשום, אתמול לא התאמן וישחק רק במידה שיהיה כשיר.

נסים כהן ציין לגבי הסיכויים: „אנחנו חייבים לנטרל את שלום תקוה ויגאל מנחם, ורק בצורה זו נוכל להשיג תוצאה חיובית".

ההרכב המשוער: אלי גדבי, קצב, יעקב כהן, יוסי מזרחי (נחמיאס), טורס, בן־נתן (בן־צור), מאיר יחזקאל, נסים כהן, י. אודי, לביא, ירון כהן.

● מכבי ת"א: הבלם אבי כהן ישוב מחר להרכב לאחר היעדרות ממשחק הליגה שלשום נגד מכבי פ"ת (1:3). כהן נפגש אתמול לשיחה עם המאמן שמעון שנתר לאחר חילוקי־הדעות בין שני הצדדים בכלי התקשורת. אבי כהן טען לפציעה וראשי מכבי ת"א ציינו שלא שיחק בגלל „חובות כספיים".

גם אלי דריקס, שלא פתח שלשום בגלל הרעלת־קיבה, החלים וישוב להרכב. הקשר חיים גולדברג אמר לקראת המשחק: „אסור להקל ראש במכבי יפו על־אף שעל הנייר סיכויינו עדיפים. אנו יודעים שיפו תנקוט במשחק הגנתי ולכן נהיה חייבים לשחק במערך התקפי".

ההרכב המשוער: גינצבורג, מיקי כהן (קרמר), אבי כהן, מנשה שמעונוב, דוד אוולאי, גולדברג, לולו, גריאני, אלון נתן, טבק, דריקס.

● מכבי יפו: מנשה מזרחי, חלוץ מכבי יפו, שנעדר בשבת ממשחק הליגה בגלל קרע בסיב הרגל, שב להתאמן ויוליך כנראה את התקפת מכבי יפו.

שלמה קירט, ששב בשבת להרכב לאחר היעדרות (סכסוך), ימשיך לשחק כקשר נסוג. שחקן הרכש צדוק מלכה יהיה מחליף ראשון.

ההרכב המשוער: נמרוד אברהם, בחק־צוק, דניאל, יצחק לוי (דוד מאיר), סלימן, קירט, אלקלומברית, יוסי לוי (דגמי), ציטרוט, מנשה מזרחי, אמיגה.

יצחק בן־יצחק ישפוט במשחק בית"ר י־ם — בא"ס
מאת יוסף חכם
שופט הכדורגל הבין־לאומי יצחק בן־יצחק ינהל מחרתיים את המשחק המרכזי ברבע־גמר גביע־המדינה בין מחזיקת הגביע, קבוצת בית"ר ירושלים והפועל באר־שבע, באיצטדיון העירוני ברמת־גן.
שאר שופטי הגביע: אריה פרוסט (מחרתיים, הפועל פתח־תקווה — מכבי חיפה) גאיר סולגנר (מחר, בית"ר תל־אביב — מכבי נתניה) עובדיה צבי (מחר, מכבי יפו — מכבי תל־אביב).
כל המשחקים יחלו ב[illegible]

ישראל נגד צרפת מחר בטורניר־האביב

כדורעף
מאת יצחק ויסהוף,
שליח „על־המשמר"

נבחרת ישראל בכדורעף תפתח מחר ב־8, שעון ישראל, את משחקיה בטורניר־האביב, שתתמודד בנוישאטל, שוויץ, נגד נבחרת צרפת.

הישראלים הגיעו אתמול לעיר השוויצית, השוכנת למרגלות אגם נוישאטל.

כבר אמש ערכה הנבחרת אימון כושר באולם המשחקים, שהוא משוכלל ונמצא באיזור של מתקני ספורט. מאמני הנבחרת, מאיר כץ וגיורא הלפרין, קבעו את השישיה הפותחת: עמיחי ברם, אליעזר כנן, אורי חבר, אורן שר, אמיר אקרמן ורפי רולניק, שיגיע לנוישאטל רק היום.

משחקי הבית הישראלי יפתחו כבר הערב כששוייץ המארחת תשחק נגד צרפת, שתיוצג ע"י נבחרת המשנה.

את ליל־הסדר יעשו שחקני ישראל במלונם, בהשתתפות יהודים מהקהילה המקומית.

גם נבחרת הנשים של ישראל בכדורעף תתחיל מחר במשחקי טורניר־האביב בשבדיה. הישראליות הוגרלו לבית קשה עם נורבגיה, אוסטריה ומערב־גרמניה.

קובנטרי בגמר הגביע האנגלי נגד טוטנהאם

קבוצת קובנטרי העפילה, לראשונה בתולדותיה, לגמר הגביע האנגלי בכדורגל, לאחר שניצחה אתמול את לידס־יונייטד מהליגה השניה — 2:3, בהארכה.

את שער הנצחון הבקיע דייב בנט, שיתייצב שוב בגמר, מול טוטנהאם. ב־1981 הפסידה קבוצתו אז, מנצ'סטר־סיטי.

קובנטרי תשחק בגמר, ב־16 במאי באיצטדיון וומבלי בלונדון, מול טוטנהאם.

יותר מ־15 אלף צופים ראו בהילסבורו, שפילד, את לידס מוליכה 0:1, בתום המחצית הראשונה, ו־2:2 היתה התוצאה בתום המועד החוקי.

לידס הוליכה בדקה ה־13 משערו של דייב רני, שניצל בעיטת־קרן ונגח לרשת. בדקה ה־68 השוותה קובנטרי, וכעבור עשר דקות העלה מקיט הוצ'ן ל־2:1. אנדי ריצ'י כפה בראשו את ההארכה, בדקה ה־84.

נאפולי הובסה 3:0 בורונה אינטר צימצמה ל־2 נקודות

ליגות באירופה

המוליכה בטבלת הליגה האיטלקית בכדורגל, קבוצת נאפולי, הובסה בורונה 3:0, והפער צומצם לשתי נקודות בלבד, לאחר שאינטר ניצחה סמפדוריה — 0:1, משער שכבש אלסנדרו אלטובלי, ותופס את המקום השני בדירוג המבקיעים (11), אחרי וירדיס (13).

סכב . נאפולי, הארגנטיני מארדונה, החטיא בעיטת־11, בעוד שהגרמני אלקייר כבש מהנקודה הלבנה. את השערים הנוספים לורונה הבקיעו: מרקו פאקונה ו[illegible] סולה.

38 אלף צופים חזו בנצחון האלופה, יובנטוס, על רומא 0:2, משעריהם של סרנה וביארסקי.

65 אלף צופים ראו בסאן־סירו במילאנו, בנצחון מילאן על טורינו — 0:1. את שער הנצחון הבקיע האנגלי מרק היוז'לי, בדקה ה־31. שישה כרטיסים צהובים נשלפו על־ידי השופט.

לנאפולי, בראש הטבלה — 37 נקודות מ־26 משחקים, ומקדימה בשתי נקודות את אינטר, ובארבע נקודות את יובנטוס. אחריהן: רומא (32), מילאן וורונה (31 על אחת).

תוצאות נוספות: סמפדוריה — אסקולי 0:1; ברשציה — אטלנטה 2:0; פיורנטינה — אמפולי 1:1; אודינזה — קומו 0:0 (הברזילאי אדיניו החמיץ בעיטת־11).

תיקו לבריז'

קבוצת ס.צ. בריז', בה משחק הישראלי רוני רוזנטל, סיימה אתמול במגרשה בתיקו 1:1 עם קורטרייק, במחזור ה־27 בליגה הבלגית.

בריז' מדורגת שלישית עם 37 נקודות, הרחק מהמוליכה והאלופה, אנדרלכט (44), שהשיגה נצחון־חוץ על ווארגם — 2:1.

מאלין, במקום השני (43), סיימה בלא שערים עם בוורן, הרביעית בטבלה (35).

ריאל — ברצלונה 0:0

שתי הגדולות בכדורגל הספרדי, ריאל מדריד וברצלונה, סיימו אתמול במחזור ה־38 בתיקו אפס, במדריד.

במשחקים נוספים: אספניול — ספורטינג גיחון 2:1; מאיורקה — סאראגוסה 2:2.

לריאל מדריד — 51 נקודות, לפני ברצלונה — 50; אספניול 45; סאראגוסה ומאיורקה — 37.

פיינורד — איינדהובן 1:1

המשחק המרכזי במחזור ה־27 בליגה ההולנדית בכדורגל, בין פיינורד רוטרדם ופיליפס איינדהובן, נסתיים בתיקו 1:1.

אייאקס אמסטרדם, שהביסה את וולנדאם — 0:4, חזרה לראש הטבלה עם 45 נקודות מ־27 משחקים, ומקדימה בנקודה את פיליפס, עם שני משחקים פחות. לפני פיינורד — 34 נקודות מ־27 משחקים.

רודה, שהשיגה נצחון־חוץ על חרונינגן 1:4, מדורגת רביעית, עם 30 נקודות מ־25 משחקים.

* רומניה: האלופה, סטיאווה בוקארשט, סיימה בתיקו 2:2 עם פטרושאני, במחזור ה־23 בליגה. לסטיאווה בראש הטבלה, 40 נקודות, לפני דינאמו בוקארשט (38), שגברה על קלוז'־נאפוקה — 2:0.

מצ'יש ניצח את מקנרו

הטניסאי הצ'כי מילוסלאב מצ'יש זכה אתמול בטורניר שמונת־הגדולים בדאלאס, כשניצח במשחק־הגמר את האמריקאי ג'ון מקנרו — 6:0, 6:3, 6:2, 6:2.

מצ'יש זכה בפרס כספי בסך 200 אלף דולאר.

נקבעו שחקני הנוער שיצאו ללוכסמבורג ובלגיה

מאת יוסף חכם

נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל (עד גיל 21) יצאה אמש לסידרת משחקים בלוכסמבורג ובבלגיה, במסגרת הכנותיה לתחרויות המוקדמות באליפות העולם שייערכו באוסטריה בחודש יוני, בהשתתפות הונגריה, אוסטריה וישראל.

את משחקה הראשון תקיים הנבחרת מחר בערב מול נבחרתה הלאומית של לוכסמבורג.

היוצאים: שוערים: גיא מירום וראובן יסקולסקי (מכבי קרית־שרת/חולון); אריק הופמייסטר (הפועל נוה־ים), שוקי־שרה, זיו קושניר, אריק אקרמן ועודד נחמני (הפועל ראשל"צ), דוד עמר ותמיר אילדיס (מכבי ראשל"צ), יוסי ברויאר (מכבי פ"ת), יניב אברקוביץ' (הפועל פ"ת), ניסן בלום (מכבי קריית־מוצקין), דני טורקניץ (אס"א ת"א), דורון אליעב (מכבי הארזים ר"ג), גדעון פרוכטר (הפועל ר"ג) ומירון רובינשטיין (מכבי רחובות).

שלמה גליקשטיין, אתמול במאבק ביוהנסבורג, בו גבר על הדרום־אפריקני אדי אדוארדס — 4:6, 6:4, 6:1 (צילום: איי.פי.)

מנסדורף וגליקשטיין זכו בגביע בדרום־אפריקה 1:2

טניס

עמוס מנסדורף ושלמה גליקשטיין זכו אמש את ישראל ביוהנסבורג בגביע בנק סטנדרד בשניצחו בגמר בטורניר שלוש אומות את דרום־אפריקה — 1:2.

גליקשטיין גבר על אדי אדוארדס 4:6, 6:4, 6:1 ומנסדורף ניצח את כריסטו ואן־רנסבורג 6:7 (5:7), 6:3.

בזוגות גברו הדרום־אפריקנים דני ויסר וכריסטו סטיין על מנסדורף וגליקשטיין — 6:4, 6:7 (5:7), 4:6.

קודם־לכן ניצחה ישראל את פאראגוואי — 0:3, כאשר רק שלמה גליקשטיין שמט מערכה מול הצעיר הוגו צ'אפאקו — 2:6, 6:2, 3:6, מנסדורף ניצח את ויקטור פצ'י — 2:6, 2:6, ושני הישראלים ניצחו בזוגות את פצ'י וגונזאלס — 3:6, 5:7.

קונורס ישתתף ברמת־השרון מנסדורף במקום ה־29 בדירוג

ג'ימי קונורס יהיה השחקן הבכיר בתחרות ריקליס שתיערך בין ה־12 ל־19 באוקטובר במרכז הטניס ברמת־השרון, שיחגוג 10 שנים להיווסדו. התחרות היא על סך פרסים של 105 אלף דולר — עליו נמסר אתמול במסיבת עיתונאים.

בנוסף לקונורס ישתתף גם ברד גילברט מארה"ב, מנצח אשתקד, ואהרון קריקסטיין, גם הוא מארה"ב. כמובן שבטורניר יטלו חלק טובי הטניסאים הישראלים, ובראשם עמוס מנסדורף.

היו מגעים עם טניסאים בכירים נוספים, ביניהם קווין קארן, אולם המו"מ טרם סוכם.

עמוס מנסדורף דורג במקום ה־29 בדירוג הטניסאים החדש שהגיע אתמול. גלעד בלום — 111; שחר פרקיס — 167; עמית נאור — 298 ושלמה גליקשטיין — 307.

מחר ייפתח טורניר בין־לאומי גדול לנוער בטניס, אליו יגיעו כ־70 טניסאים צעירים מחו"ל.

וידנפלד זכה באליפות הנוער
מאת יצחק אשל

רביב וידנפלד זכה אתמול באליפות הנוער הבין־לאומית בטניס שגבר בגמר על ברנו מרינשטיין — 6:3, 3:6, 6:0.

בתואר הזוגות ניצח צמד מגרמניה.

בין הבנות זכתה דליה קוריאט בתואר הכפול. היא גברה בגמר על תגית אהיון — 6:1, 6:0, וזכתה בתואר לזוגות בנות, עם ענת דורון.

בגילאי 16 זכה ניר דקל, שגבר על יובל הירש — 6:3, 6:3. בתואר לזוגות ניצח צמד משבדיה. בין הבנות זכתה יעל סגל, שגברה על רננה מאייר — 6:3, 7:5 ובתואר לזוגות ניצחו דניאלה בלנקה ומרי דרוש.

בגילאי 14 זכה בתואר הכפול יובל טולדנו, ובזוגות, יחד עם דני לפלר. בין הבנות זכתה דניאלה בלנקה, ובזוגות — גלית וינגר ולימור גבאי.

ישראל תתמודד מחר במלטה באליפות אירופה

נבחרת הקדטים של ישראל תפתח מחר את משחקיה במוקדמות אליפות אירופה בכדורסל, בשתתמודד בקורדינה, מלטה, ב־8, שעון ישראל, עם מלטה המארחת.

במשחק מוקדם מחר ישחקו פינלנד ויוון.

התחרויות יתחילו כבר היום במשחק בין מלטה ופינלנד.

ביום רביעי תשחק ישראל עם פינלנד וביום חמישי עם יוון.

שתי הנבחרות הראשונות בבית יעפילו למשחקי גמר אליפות אירופה לקדטים שייערכו בקיץ בהונגריה.

כדורסל

טרסר — בחצי־הגמר באיטליה

קבוצת טרסר מילאנו, אלופת אירופה בכדורסל, עלתה לחצי הגמר בפלייאוף באיטליה, לאחר שגברה במשחק שלישי, באולמה, על מקבילתי טוארו — 88:98 (80:88).

מקארו קלע 33 נקודות למילאנו; פרמייר — 29 וכרלאו — 15.

מילאנו תשחק מחר בחצי־הגמר עם וארזה, וקאנטו תתמודד עם קאזרטה.

הוארך חוזהו של מיחיץ' עד ספטמבר 88

מאת ראובן חנניה

ההתאחדות לכדורגל האריכה את חוזהו של המאמן הלאומי, היוגוסלבי, מילינקו מיחיץ' בעוד שנה, עד לספטמבר 1988.

מזכירות ההתאחדות החליטה להאריך את חוזהו של המאמן היוגוסלבי כדי שזה יכין את הנבחרת הלאומית לקראת המשחקים האולימפיים בסיאול.

● טורניר קטרגל, בהשתתפות קבוצות הליגה הלאומית והארצית, יתקיים לאחר עונת המשחקים שתסתיים בעוד כחודש וחצי. הקבוצות המשתתפות יחולקו לארבעה בתים, ולקבוצה שתזכה במקום הראשון מובטח פרס של 30,000 דולאר.

ארבעה ניחשו 14 ויקבלו 150 אלף ש"ח

שני אחים מפ"ת, תושב הכפר אבריטאן, תושב גבעתיים ותושב קריאון, שניחשו משבת את כל 14 התוצאות הנכונות בטוטו, יתחלקו בפרס הראשון וכל אחד יקבל כ־150 אלף ש"ח.

146 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו 1560 ש"ח; 2278 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 100 ש"ח; 19,705 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 11 ש"ח ו־107,695 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 2 ש"ח.

אתלטים מסקוטלנד: מתאבקים מנורבגיה וטניסאי־שולחן מאיטליה

התאחדות האתלטיקה של סקוטלנד אישרה את בואם של שישה אתלטים בכירים למשחקי הפועל הי"ג.

קמרון שארפ: זמנו ב־100 מ' — 10.20 שנ'. זכה במדליית־כסף ב־200 מ' באליפות אירופה האחרונה. ניצח את הסובייטי ולרי ברזוב בתחרות האתלטיקה בין בריטניה וברה"מ, שנערכה ב־1985.

ג'אף פרסונס: מחזיק בשיא הבריטי בקפיצה לגובה באולם — 2.30 מ' ובשטח פתוח — 2.28 מ'.

שני האתלטים מחזיקים גם בשיאים הבין־לאומיים של ישראל (ב־100 מ' ובקפיצה לגובה), במסגרת תחרות־האומות שנערכה בארץ בשנת 1985.

האתלטים הנוספים שיבואו מסקוטלנד יתחרו ב־1500 מ', 3000 מ', 5000 מ' ו־10,000 מ'.

● איטליה תשגר ארבעה שחקני טניס־שולחן למשחקי הפועל. השחקנים מופיעים בקבוצות הליגה הלאומית האיטלקית.

● הכוח הנורבגי למשחקי הפועל כולל ארבעה מתאבקים: לארס רונינגן (52 ק"ג), דני מנקוביץ (62 ק"ג), טריזה נורד (68 ק"ג) ומרטין דלסכסטן (74 ק"ג).

נותרו 21 ימים

הפתעה: פולין — קפריסין 0:0

85 אלף צופים הופתעו מיכולתו הנפלאה של שוער קפריסין, אנדריאס קאריטו, שתודות לעמידתו הוירטואוזית, הצליח במר ידיו את התיקו אפס לנבחרתו, מול פולין, במשחק שהיה בגדאנסק.

היתה זו הנקודה הראשונה של קפריסין בבית מספר 5, במוקדמות אליפות אירופה, בו מוליכה יוון.

בית 5

1. יוון	5	11־7	7
2. הולנד	4	4־1	6
3. פולין	3	2־1	4
4. הונגריה	3	2־3	2
5. קפריסין	5	3־10	1

נציגי הקבוצות בעד פלי־אוף

רוב נציגי הליגה הלאומית והארצית בכדורגל, שבאו אתמול לכנס קבוצות שאירגנה ההתאחדות, הביעו דעתם בעד משחקי פלי־אוף, החל מהעונה הבאה.

רוב הנציגים ציינו כי, לדעתם, שמונה הקבוצות הראשונות צריכות להתמודד ביניהן בשיטת ליגה בת מחזור אחד על הבכורה, ואילו שש הקבוצות הנותרות יתחרו ביניהן נגד הירידה.

החל מעונת המשחקים הבאה ישחקו בליגות הלאומית והארצית 14 קבוצות בלבד.

בסון נופה — הפועל פ"ת רוגזת

מני בסון, חלוץ הפועל פ"ת, נטש אתמול מסגל נבחרת הנוער בכדורגל שייצא ביום חמישי לשוויץ.

ניפויו של בסון עורר רוגז, שכן נעשה שלא לפי שיקול מקצועי, לדעת אנשי הפועל פ"ת מאחר שלקבוצה יש כבר שני נציגים, אלון חזן ובני קוואשווילי, ובמקרה שבסון היה נוסע צריך היה לדחות את משחק הליגה בשבת נגד מכבי יבנה.

● בליגת האן.בי.איי.: יוסטון — דנבר 113:103; מילווקי — קליבלנד 121:93; פיניקס — סאן אנטוניו 136:116; דאלאס — לוס־אנג'לס קליפרס 129:100; גולדן סטייט — סקרמנטו 124:118 (בהארכה).

ליגה אזורית

הזורע — רמות־מנשה 1:2

המאבק על אליפות העמקים בכדורגל: הזורע גברה על המוליכה עד לשבת, רמות־מנשה — 1:2, משעריהם של יהודה ואסף ברלין.

תוצאות נוספות: עוצב — גבעת עוז 2:0; גזית — תל־יוסף 5:1; בני נעורה — יזרעאל 9:1; בית־יוסף/ירדנה — כפר־יחזקאל/הפצירבה 1:1 (יעקב עומר כבש 6 שערים).

הצמרת, שני מחזורים לסיום: 1. תענך — 32 נקודות; 2. רמות־מנשה — 31; 3. בית־יוסף/ירדנה — 30.

אלפי שוטרים ומתנדבי משא"ז ערוכים לשמירת הבטחון בחג

מצפים למאה אלף מטיילים בכינרת ולמספר דומה בנגב ובמדבר יהודה ● אלפי עולים חדשים ישתתפו בסדרי פסח מרכזיים ● תנועת שיא בנתב"ג

מאת זהבה מרום ובצלאל עמיקם, כתבי "על המשמר", וסוכנות עתי"ם

המשטרה ורשויות הבטחון השלימו את היערכותם לקראת חג הפסח. אלפי שוטרים, אנשי מג"ב ומתנדבי המשמר האזרחי יגבירו את אבטחת אתרי הנופש, ומערך התנועה של המשטרה יתוגבר בכבישים ובמקומות הנופש, ויפקח על תנועת המכוניות. הערה הצפורית לקראת החג. המשטרה קוראת לציבור לנהוג בזהירות ולמלא אחר הוראות השוטרים.

בתחילים מורגשת ערב החג עלייה של מטיילים ותיירים. משטרת ירושלים תגביר את סיוריה במזרח העיר ובסמטאות העיר העתיקה.

עם מאפיות פתוחות

עיריית ירושלים הגיעה לקראת החג להסדר עם בעלי מאפיות ברובע היהודי בעיר, בקשר להפעלתן של המאפיות במשך החג. על־פי ההסדר יורשו בעלי המאפיות באפיית מצות כרגיל, אולם הפיתות לא יוצגו כמאפיות אלא במקום אחר. כמו־כן הציבו בעלי המאפיות שלטים בעברית, בערבית ואנגלית, בהם נאמר כי חל איסור על אכילת חמץ בחג.

תנועת שיא בנתב"ג

תנועת שיא פוקדת את נמל בן גוריון ערב חג הפסח, וב־176 תנועות מטוסים, המראות ונחיתות, אתמול והיום, יעברו את הנמל למעלה מ־40 אלף נוסעים. באותם הימים בשנה שעברה היו בנמל רק 144 תנועות מטוסים. בחודשים האחרונים אי אפשר היה להשיג מקום לטיסה לקראת חג הפסח הן ב"אל על" והן בחברות הזרות. בנמל תוגברו צוותי העבודה, וישנן שפע של עגלות להסעת מזוודות הנוסעים.

כ־100 אלף מטיילים יבקרו לפי התחזית בימי החג וחול המועד באתרי הטיולים בנגב ובמדבר יהודה. כבר בשבת ביקרו אלפי מטיילים בנחל רחף שליד מצדה.

החברה להגנת הטבע מתגברת בימי חול המועד פסח את טיוליה ומקיימת גם מחנות נודדים של מטיילים, היוצאים למחנות של 4 עד 5 ימים באזור ולנים תחת כיפת השמיים. בתי־ספר השדה בבאר־שבע וקייטנות עם פנימיות ל־5 ימים בבתי ספר שדה באילת, חצבה, הר הנגב במצפה רמון ובעין גדי.

מינהלת הכנרת נערכת לקליטתם של לפחות 100 אלף מטיילים, שינצלו את מזג האוויר הנאה לנופש בחופי האגם. תפוסת בתי־המלון בצפון נעה בין 80 ל־100 אחוז. בעיר טבריה כמעט ולא ניתן להשיג מקומות לינה.

סדרי פסח לעולים

אלפי עולים חדשים, וביניהם העולים האחרונים שהגיעו זה עתה מבריה"מ, ישתתפו בסדרי פסח מרכזיים מטעם המחלקה לעלייה ולקליטה בסוכנות היהודית.

ראש המחלקה לעלייה ולקליטה, חיים אהרון, מסר, כי לכל עולה השוהה במוסדות המעבר של המחלקה מובטח מקום לליל שולחן הסדר בסדרים מרכזיים או בקרב משפחות ישראליות ותיקות שביקשו לארח עולים חדשים.

פועל מהרצועה נהרג בפיצוץ בשוק הסיטונאי בתל־אביב

מדובר כנראה בהתפוצצות כתוצאה מדליפת גאז

מאת זהבה מרום, כתבת "על המשמר"

פועל בן 26 משבט בני סוהילה שברצועה נהרג אתמול לפנות בוקר בהתפוצצות שאירעה כנראה כתוצאה מדליפת גז במרתף שבשוק הסיטונאי בתל־אביב. אחיו ופועל נוסף בן 50, אף הוא מבני השבט, נפצעו קל כתוצאה מהפיצוץ.

הפיצוץ אירע סמוך לשעה 4.30 לפנות בוקר, כאשר הפועל ירד להתקלח במרתף של ביתן המשמש כמחסן להבחלת בננות.

צוותי משטרה וחבלן משטרתי חשו למקום עם הישמע הפיצוץ, וניגשו מיד לחלץ את האדם הלכוד בין ההריסות. הם מצאו אותו כשהוא עדיין נושם, והעבירוהו מיד לטיפולו של רופא מד"א שהגיע למקום. הרופא החל לטפל בו, אולם הוא מת בידיו.

שני אמבולנסים וניידת טיפול נמרץ פינו את ההרוג, שמותו נקבע במקום, ועוד שני פצועים קל, לבית־חולים "איכילוב".

צוות מכבי אש שהגיע למקום החל בפינוי ההריסות וקבע, לפי שעה, שמדובר ככל הנראה בהתפוצצות כתוצאה מדליפת גז, ולא באירוע חבלני.

"העולם הזה" ועורכו חוייבו בתשלום פיצויים לעקיבא נוף

השבועון "העולם הזה" ועורכו הראשי אורי אבנרי חוייבו אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב בתשלום פיצויים על פירסום לשון הרע נגד ח"כ לשעבר עו"ד עקיבא נוף, בסידרת כתבות ועמודי־שער שפורסמו בשבועון זה על רקע הסכסוך בין נוף ואשתו לשעבר מירה נוף.

עורך "העולם הזה" חוייב בתשלום פיצויים בסך 10.000 ש"ח. השופטת חניה שטיין ציינה בפסק הדין, כי הסכום שנתבע ע"י עו"ד נוף הוא "בהחלט על צד ההמעטה, בהתחשב בהיקף פירסום לשון הרע, חומרתו, חוסר האמת שבו, הזדוניות בפירסומו והתנהגות הנתבעים, אשר לא מצאו לנכון לוודא טרם הפרסום אמיתות האשמות"... כן חוייב הנתבע לשלם שכר טירחת עו"ד, ריבית והצמדה.

התביעה נגד "העולם הזה" הוגשה בעקבות פירסומים, לפיהם ניצל עקיבא נוף, בהיותו ח"כ, את חסינותו הפרלמנטרית למעשים בלתי־מוסריים כלפי אשתו לשעבר. באחת הכתבות נאמר, שמירה נוף פנתה ליועץ המשפטי לממשלה, שיגיש כתב־אישום נגד בעלה ויבקש הסרת חסינותו כדי להעמידו לדין.

השופטת פסקה, כי מפרסום דברים אלו יש כדי לבזות, להשפיל ולפגוע, והוא יהווה לשון הרע.

אורי אבנרי טען להגנתו, כי הוא ושבועונו ממלאים תפקיד חשוב וחיוני כ"כלבי השמירה של הדימוקרטיה", וקיים חשש שאם ייפסקו פיצויים בספים גדולים נגד הנתבעים, תיחסף הגשת תביעות לשון הרע ל"תעשייה" ועתונים יחוששו לקחת סיכונים, כמקובל בריקטטורות למיניהן.

מערכת מוסרית בפולת

בפסק־הדין נאמר, כי בכתבות שפורסמו בשבועון היה משום הטחת האשמות שלוחות־רסן שלא הוכחו כאמת, בכותרות סנסציוניות וב־3 עמודי־שער בפרק־זמן שתיים. "הסכסוך האישי בין איש־ציבור, אפילו ח"כ, לבין אשתו — אין בו משום עניין לציבור המצדיק פירסומים כה רבים, במיוחד כשמדובר בהוצאת לעז והשמצות שלוחות־רסן", אמרה.

השופטת מזכירה להלן, כי אורי אבנרי היה בעצמו חבר כנסת והינו איש ציבור, ולא בחל לעשות שימוש בחסינותו הפרלמנטרית כדי לתת את הדין על אישומים שהועלו נגדו, או להשיב לתביעה אזרחית שהוגשה נגדו. "מדוע יסתתר ח"כ ואיש ציבור מובהק בצל החסינות ולא יתן הדין על הוצאת לעז כאשר אין מדובר בעניין ציבורי אלא בעניין רגיל של ניהול עתונה מדוע התנהגות כזו תקינה ואינה מעניינו של הציבור — ואילו ריב משפחתי בין עקיבא ומירה נוף ושימוש בחסינות בריב זה (בהנחה שאכן היה שימוש כזה, דבר שלא הוכח) — פסול והוא מעניינו של הציבור"... הסתברה, איפוא, שלעורך "העולם הזה" ולשבועון עצמו יש מערכת כפולה של ערכי מוסר" — נאמר בפסק־הדין.

(עתי"ם)

מטמון זהב במוזיאון ישראל

מאת אשר שילוני, כתב "על המשמר"

תצוגה מרהיבה, הכוללת 245 מטבעות זהב, מתוך מטמון של 486 מטבעות שזמנם מהמאה החמישית עד התשיעית לספירה, שנתגלו בחפירות מרות (חירבת מריש) שבגליל העליון, מוצגים עתה במוזיאון ישראל בירושלים.

החפירות, הנמשכות מאז 1982, ואשר נערכות מטעם אגף העתיקות, על־ידי ד"ר צבי אילן ועמנואל דמתי, העלו עד כה שפע של מימצאים יוצאי דופן, שלהם השלכות חשובות, בחלקן מהפכניות, לגבי תבנת אופי היישוב בגליל, מבנה בתי הכנסת ובתי המדרש הסמוכים להם, גם מן הבחינה הכרונולוגית וגם מן הבחינה האדריכלית וכן הקהילתית.

סיסמאות לאומניות נגד בתי"ם

מאת אשר שילוני,

סיסמאות לאומניות בערבית נמצאו אתמול, בבוקר על קירותיו של בניין תנועת בית"ם.

הסיסמאות "ירושלים שלנו", "ארץ שלנו" ו"לא נשכח אותך פלסטין", נכתבו בערבית בגיר על קירותיו של בניין הנמצא בשלבי בנייה, ברחוב אלי כהן פינת יוסטל מתי"ם.

המשטרה אינה יודעת לפי שעה מי ביצע את המעשה והיא פתחה בחקירה.

מחאה נגד התאכזרות לקופים

מאת י. שמי, כתב "על המשמר"

האגודה הישראלית נגד ניסויים אכזריים בבעלי־חיים מוחה נגד תנאי החזקתם של 20־30 קופים מסוג בבון המוחזקים בכלובי־צינוק בבניין שנבנה במיוחד ע"י הנהלת תל־השומר.

הניסויים מתוכננים לעוד כמה חודשים, אך בינתיים מתאכזרים לקופים והם נתונים בתנאים שהם לעג לשלטי תרבות אנושיים", נאמר בפנייה החתומה על־ידי ד"ר אנדרה משה, יו"ר האגודה.

ועדה משנה לתכנון ולבניה

חולון

ת.ב. 5196

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 187 בגוש 6651 ... במגרש מס' 27 חולון, הכוללת הקלה של 6% בשטחי הבניה ... 264 מ"ר.

... הבניה האמורה נמצאת באזור מגורים 1/ג. ... לראות, במשרדי הועדה ... 58 ... להגיש התנגדות ... בתוך 14 יום ...

שמעו עזרא, ראש העיר

בפלילים

מאסר למבריחי סחורות ב־3 מכולות ללבנון

סוכן חיפני, אמיל בר־אילן (57), נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה ל־18 חודשי מאסר בפועל ולתשלום 25 אלף ש"ח קנס או 3 חודשי מאסר תמורתם וכן לשנתיים מאסר על תנאי, לאחר שהורשע בהברחת מקלטי וידיאו־טייפ ושטיחים ללבנון.

נעים סלמאן טריף (57), מהכפר ג'וליס, שנטל חלק באחת ההברחות, נידון על חלקו בפרשה זו ל־12 חודשי מאסר בפועל, ל־25 אלף ש"ח קנס ול־18 חודשי מאסר על תנאי.

הנאשמים, אשר היו מעורבים בהברחת טובין בשווי של עשרות מיליוני שקלים, הובאו לדין לפני השופט ד"ר דן ביין בעקבות חשיפת פרשת הברחות 250 מכשירי וידיאו טייפ מישראל ללבנון, שנרקמה בתחילת 1983. הדבר היה כאשר הברחתן של 3 מכולות, ובהן שטיחים בלגיים, במסווה של יצוא ללבנון, נחשפה ע"י שלטונות המכס והמשטרה.

(עתי"ם)

רס"ר שערך מבחני מין לחיילות הורד לסמל

רס"ר בצה"ל, שהורשע בהטרדות מיניות, הורד אתמול בבית־הדין הצבאי המחוזי־צפון לדרגת סמל, לאחר שבית־הדין קבע שהנאשם אינו ראוי עוד למלא תפקיד פיקודי בצבא.

הרס"ר בן ה־42, נשוי ואב לחמישה, הובא לדין בפני הרכב בראשותה של נשיאת בית־הדין הצבאי המחוזי־צפון, אל"מ נילי פלה.

התביעה טענה, כי הוא נהג לקיים ראיונות עם חיילות מיחידתו ולהציג להן שאלות אינטימיות בנושא מין. הרס"ר נהג גם לבקש מחיילות ביחידתו להעניק לו עיסויים ולהציע להן לצאת עימו לבילויים, כל זאת תמורת הבטחות חופשה. באחד המקרים חיבק הנאשם לטענת התביעה קצינה ביחידתו בכוח, תוך כדי שיחה אודות תנוחות בקיום יחסי מין.

התביעה טענה, כי הרס"ר והנהג בצורה שאינה הולמת את דרגתו ותפקידו במקרים אלה ובמקרה אחר שבו התעניין אצל חיילת וביקש לדעת אם "היא חמה במיטה", כשהוא מציע לה ללון בחדרו על מנת לבדוק אם היא "גועית".

בית הדין קבע, כי אין מדובר במקרה חד־פעמי, אלא באורח התנהגות שסיגל לעצמו הרס"ר, שראוי לכל גינוי. אולם בהתחשב בעובדה שהעבירות נעברו לפני שנה ושנתיים, החליט בית־הדין להסתפק בהורדה לדרגת סמל.

(עתי"ם)

אנו כואבים את מותו של
רפי גאון
כתב "על המשמר" בדרום
קיבוץ זיקים

למרסיה קלר
משתתפים באבלך הכבד במות
אביך
בית הזורע

לקיבוץ גשור
אתכם באבלכם
קיבוץ בית־אלפא
וצוות המלווים

עם משפחת פישר
בהילקח הבת־הנכדה
סיגל
כואבים ומשתתפים באבלכם
קיבוץ דן

לחיים אפוטקר והמשפחה
משתתפים בצערכם במות
האם
בית ברמיה

לרונן ולמשפחת גאון
משתתפים בצערכם הכבד על מות
רפי
מאירה ומוטי בסוק

עם אדית ובני המשפחה
כואבים את מותו הפתאומי של
רפי גאון
ידיד ורע
חברים בקיבוץ גבולות

מה ● מתי ● היכן

קולנוע

תל־אביב

אסתר: קשוחים שכאלה 9.40 ,7.15 ,5 — אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 ,7.15 ,4.30

בן־יהודה: שמתי בין לאורות 9.50 ,7.15 ,5 — גת: חנות קטנה ומטריפה 9.15 ,6.15 ,3.15 — גורדון: אהבה נגובה 9.30 ,7.00 — דקל: קרוקודיל דנדי 9.30 ,7.15 ,5 — דרייב אין: נער הזהב 7.30 — הוד: שלושה אמיגוס 9.30 ,7.15 ,5 — לימור: חודש: הביקור שאותי

מוזיאון ת"א: 40 מ"ר גרמניה 9.30 ,7.15 ,4.30 — סינמה 1: עשרת הדברות 9.30 ,7.30 — סינמה 2: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.15 ,5 — פאר: ללא רחמים 9.30 ,7.15 ,5 — פאריס: כשי כלו 9.30 ,7.30 ,5 — 9.30 ,7.15 ,2 ,12 — 23.30

רב־חן: חן 1: צבע הכסף 9.30 ,7.30 ,5 — חן 2: חדרון שלי באוקסאוד — חן 3: אל תקרא לי לבן 9.45 ,7.25 ,5 — חן 4: חסימה נעימה 9.45 ,7.40 ,5 — חן 5: ג'ושע אתמול והיום 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11

שחף: פלאטון 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11 — תל־אביב: נער הזהב 9.30 ,7.00 ,4.30 — תכלת: דקה לחצות 9.30 ,7.15 ,5 — 9.35 ,7.00 ,4.30

רמת־גן

ארמון: צבע הכסף 9.30 ,6.40 ,4 — לילי: פלאטון 9.30 ,7.15 — ארמון: קרוקודיל דנדי 9.45 ,7.30 ,5

רב־חן: גן 1: חנות קטנה ומטריפה 9.40 ,7.20 ,5 — גן 2: קשוחים שכאלה 9.40 ,7.20 ,5 — גן 3: אל תקרא לי לבן 9.40 ,7.30 ,5 — גן 4: ג'ושע אתמול והיום 9.15 ,6.15

ירושלים

אדיסון: נער הזהב 9.30 ,7.15 ,4.30 — אורנע: קשוחים שכאלה 9.15 ,4.30 — בית אגרון: ישנוני 18.15 — מיקי מלויד — החומה 20.00 — כנגד כל הסיכויים 22.00 — אכסים להטים 24.00 — מקדה: פלאטון 9.30 ,7.00 ,4.30 — אורגיל: צבע הכסף 9.15 ,7 ,4.30 — מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 9.00 ,7.00 — סמדר: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.00 — תבידה: האינספקטור 9.15 ,7.15 ,4.30

אוריון: אור 1: קרוקודיל דנדי 9 ,6.30 ,4 — אור 2: ג'אק פלאש המקפץ — אור 4: חליפת ערב 9.00 ,7.00 ,4.30 — אור 5: הבעייה השלישית שלי 9.00 ,6.30

עדן: 3 אמיגוס 9.00 ,7.00 ,4.30 — תיאטרון ירושלים: קיץ 9.00 ,7.00 ,4.30 — 18.30

חיפה

ארמון: קשוחים שכאלה 9.00 ,6.30 ,4 — אורדה: פלאטון 9.15 ,7.00 ,4.30 — חן: דקה לחצות 9.00 ,6.45 ,4.30

עממון 1: שלושה אמיגוס 9.15 ,7.00 ,4.30 — עממון 2: גינגש בחוף 9.30 ,7.15 ,4.45 — פאר: קרוקודיל דנדי 9.15 ,7.00 ,4.30 — רון: נער הזהב 9.00 ,6.30 ,4 — אמפיר: כלא נשים 9.15 ,7.00 ,4.30 — אורלי: אהבה גנובה 9.15 ,6.45 — קרן אור הסהורים: והאינספקטור 9.15 ,7.00

נתניה

שרון: פלאטון 9.15 ,7 ,5 — סטודיו: חורה לנעורים 9.15 ,7 ,5

חולון

מגדיו: פלאטון 9.30 ,7.15 ,5 — מגדלי: צבע הכסף 9.00 ,6.00 — ארמון: האינספקטור 9.30 ,7.30 ,5

בת־ים

עצמאות: נער הזהב 9.30 ,7.15 ,5

הרצליה

תפארת: נער הזהב 9.30 ,7.15 ,5.00 — מלון דניאל (אודיטוריום): מתרונים באהבה 5.00 — שיחות מלוכלכות 9.30 ,7.15 ,5.00

באר־שבע

חן: כלא הנשים 9.30 ,7.30 ,4.30

פתח־תקוה

היכל 1: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 ,7.15 ,5 — היכל 2: פלאטון 9.30 ,7.15 ,5 — היכל 3: 3 אמיגוס 9.30 ,7.15 ,5

עפולה

כוסטודיו: האוצר מארץ האש 8.30

רעננה

אורות: האוצר מארץ האש 9.00 ,7 ,4.30

גבעתיים

הדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 ,7.15 ,4.30

ראשון־לציון

רון 1: נער הזהב — אוטבי האש 9.30 ,7.15 ,4.30 — רון 2: פלאטון — פנטזיה 9.30 ,7.15 ,4.30

תיאטרון

צוותא — לתרבות מתקדמת
יום ג' 14.4 בשעה 20.30
רכוש נטוש

הבימה — התיאטרון הלאומי
מחר, יום ג', 14.4
בבתא: 21.00
תדוד וניה – 20.30
הקונטרבס: 21.00
מירלה אפרת –
בית החייל: 19.15, 22.00

טלוויזיה

יום ב' – ערב פסח

09.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 09.05 שעת כושר 09.15 רכבת ההפתעות — סרט אנימציה 09.55 רחוב סומסום 10.05 לטי — פרק 30 10.2 איזיס — פרק 8: למצוא חבר 10.50 ממערב לרחוב הסהר 11.45 שירים שאוהבים — מתי כספי — שירים ישנים וחדשים של מתי כספי, בהקלטה חיה לפני קהל 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 14.05 קשת וענן — היגרות לבנר (ב) 14.25 שירלי טמפל — נערה עשירה ומסכנה 16.30 סרט קולנוע — "סביב העולם ב־80 יום" (משודר בשני חלקים) 18.10 "חג המצות" מהי מצה? איך עשו אותה בעבר ואיך עושים אותה בימינו: מנהגים וטקסים הקשורים בעשיית המצות לסוגיהן בעדות שונות 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 "כולשוי כלט" — בהנפעה בלתנרון 18.50 חדשות (ערבית) 20.00 מבט לחדשות 20.15 "אליהו" — אורטוריה מאת מנדלסון, חלק ראשון של גירסת הטלוויזיה לאורטוריה, גירסה המשלבת ביצוע מוסיקלי של היצירה בבריכת הסולטן בירושלים עם צילומי הנופים התנ"כיים, הקשורים בעלילה. צולם ושודר לראשונה בשנת 1983. 21.05 "נקודת חן" — טיול לחג עם אורי רביד 21.15 "סדר פסח" — בקבוצת שילר, בהנחיית הרב שמואל אבידור־הכהן 22.25 סרט טלוויזיה — "רצח בבראשית" — סרט מתח על־פי רב מכר של אגאתה כריסטי. מיס מארפל מתבקשת לסור אל ידידה הוותיקה מימי בית־הספר, משום שחייה בסכנה. לאחר שאירעו עליה בירגת, מגיעה לאחוזה... 00.05 פסוקים לחג, חדשות הלילה.

יום ג' – חג הפסח

17.00 קיצור החדשות (ערבית). 17.02 מעשה — מר הדן — לחם עוני, יוצא למשימה: עליו להתעקם באוניברסיטה שומר ג' ... 18.30 סרט תעודה — "פנטומימה" — סיפורה של הפנטומימה בארץ, על האסכולות השונות בה ... 19.10 מבחר שירים לועזיים ... 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 מבט אל העבר — יציאת מצרים המוחשה ויזואלית ... 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 "חיים שכאלה" — עם שייקה דן ... 22.50 "איזשהו מבחר" ... חדשות הלילה.

רדיו

יום ב' – ערב חג

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר. 07.00 בהאזנה נינוחה ...

— הנדל: קונצ'רטו גרוסו בלה מג'ור; לברון: קונצ'רטו מס' 1 ברה מינור לאבוב ותזמורת; מוצרט: דיברטימנטו ברה מג'ור, ק. 205; ברהמס: קונצ'רטו מס' 1 ברה מינור לפסנתר ולתזמורת. 09.00 קונצרט בוקר — גונו: סימפוניה קטנה בסי במול מג'ור לתשעה כלי נשיפה; מנדלסון: קונצ'רטו ברה מינור לכנור, פסנתר ותז. כלי קשת. בטהובן: שמינייה במי במול מג'ור; סן־סנס: וריאציות על נושא של בטהובן לשני פסנתרים. שוסטקוביץ': קונצ'רטו מס' 1 במי במול לצ'לו ולתזמורת; פרוקופייב: "שירת הבן האובד". מוסיקה לבלט. 11.57 מגישים שיר. 12.00 מן הסרטיה — מוצרט. שלושה קטעים לצ'מבלו וכנר. סונטה לפסנתר בלה במול מג'ור; ראולינג גליארד של מלך דנמרק; פרוקופייב: סונטה לכנור ופסנתר ברה מג'ור. 13.05 בהאזנה נינוחה — קורלי: קונצ'רטו גרוסו מס' 10 בדו מג'ור; מוצרט: קונצ'רטו ברה מג'ור לפסנתר ולתזמורת "ההכתרה", ק. 537; שומאן: שלישייה ברה מינור לפסנתר, כנור וצ'לו; פורה: הסוויטה "דולי". מילואים: פורה: פאבאן. 15.00 הסברה מוסיקלית — והנק של ברג — תכנית שלישית (ש"ח). 16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו — 1. הסינפונייטה הישראלית/מ. רודן/מ. אפשטיין־זיליל מ. לקס "ספנתר — מנדלסון: הפתיחה ל"מערת פינגל"; פרטש: "חזיונות לחליל, פסנתר וכלי קשת"; שוברט: סימפוניה מס' 3 ברה מג'ור ...

יום ג' – חג הפסח

קול המוסיקה

07.00 "שחרית לחג" — ויואלדי: "אביב" מתוך "עונות השנה"; צ'ייקובסקי: "עונות השנה" לפסנתר; ברהמס: נעים זמירות ישראל; ל. ברנשטיין: מזמורי צ'יצ'סטר. 09.00 "רפי מסנתר" — מוצרט: סונטה בלה מג'ור, ק. 331; היידן: סונטה לפסנתר במי מינור; גרשווין: 3 פרלודים לפסנתר. 10.00 "קונצרט לבוקר של חג" — מהקלטות התזמורת הסימפונית ...

רשת א

09.05 "חידושים במחקר הרפואי". 10.05 "סיפורייה" — "כתוב קראגר" — פרק ראשון ... 12.00 "בחלון קל" ... 13.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 14.05 "בראש צעיר" — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.05 "בצאת ישראל" — שירי פסח של העדות. 16.05 "מן השוליים אל המרכז" ... 17.10 "חוגה" — לקט. 18.05 "יציאת מצרים שלי" ... 19.05 "אנתולוגיה קטנה לשירה" — "תולדות השיר" — עם המשורר יורם ברמאיר. 19.30 שירורים לעולים. 22.05 "עוד לא ריקודי רי" — ריקודי עם ישראליים.

רשת ב'

08.05 "בראש צעיר" — תכנית לילדים בחג. 09.05 "שאלה של טעם" — מהדורה מיוחדת לחג. 09.55 לאן נטייל בחג. 10.05 "שלכם ..."

רשת ג'

07.05 "בוקר של חג" — שירים עבריים. 09.05 "ברטיס בכיוון אחד" ... 11.05 "ואתה" — השירים היפים של ... 18.05 "נעימה ומר" ... 17.05 "שיר עברי" ...

גלי צה"ל

06.05 צלילי חג. 08.00 שירי אביב ... 10.05 "לשעה קלה" — המערכונים ... גרי יגיל. 11.05 "מועדון הזמר של קול־ישראל" ... 12.05 "דרך על לב ירושלים" — דיוקנה המוסיקלי של העיר ... 18.05 "אנתולוגיה לשירת אהבה של אדריכל" ... 20.05 "חיילים יצאו לדרך" ... 23.05 "מישיר מגאמאיקיה" ...

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

יום שני (ערב פסח)

בת־ים: קופ"ח – עד־יהב
חולון: קופ"ח – עד־יהב
ירושלים: הר הזיתים – הר הזיתים
נתניה: הנשיא – שד' ויצמן 36
פתח־תקוה: קופ"ח כללית – חיים עוזר
רמת־גן: קופ"ח כללית – המיתר 28
תל־אביב: ארלוזורוב – ארלוזורוב 76
בלפור – קופ"ח מכבי – בלפור 2
חיפה: חניתה – חניתה 22
רחובות: הנגב – הרצל 196
רעננה־כ"ס: קופ"ח והרשות הוד־השרון

יום שלישי (פסח)

בני־ים: מוזר – חביבה רייך 20
חולון: ד"ר חורי – סוקולוב 70
ירושלים: קופ"ח, מרפאת רוממה רח' המ"ג 28 (תנאי עזה) – עזה 13 (מרצאי חג)
נתניה: המגן – שד' ויצמן 13
פתח־תקוה: קופ"ח כללית – חיים עוזר
רמת־גן: רמת יצחק – שד' ירושלים 96
תל־אביב: שור (ברנרט) פנקס 27
בם – פרישמן 66
חיפה: חניתה – חניתה 22
רחובות: הכללית – בני משה
רעננה־כ"ס: מינגולד – רוטשילד 47 כ"ס (תנאי קופ"ח שועלי – א. יפה רעננה (מרצאי ח))

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

יום שני

הדסה ע"כ – כירורגיה, אורטופדיה; שערי צדק – עיניים; ביקור חולים – ילדים, א.א.ג.; משגב לדך – נשים; הדסה הר"צ – פנימית

יום שלישי

הדסה ע"כ – ילדים, א.א.ג.; ביקור חולים – פנימית, נשים; שערי צדק – כירורגיה, אורטופדיה, עיניים.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – ק' לנוער במצוקה
ירושלים – 02-243558
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04-922222
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222732
"קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני נוער 03-222223 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל:
תל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות 21.00–23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות 18.00–24.00, בשבתות ובחגים בין השעות 15.00–21.00.
הכתובת: רח' ברקוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רח' הנביאים 26, קומה ג', טל' 521366 ...
מרכזי יום ביום, כולל שבתות וחגים, 24.00–9.00 ...
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה ... 24.00–9.00 ...
ריהוט: טער שער 3 ליד המשביר, קומה א', טל' 285822, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-52432 בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 227171-02
ער"ן תל־אביב — טל' 261111-03
ער"ן ילדים ונוער — טל' 261113
ער"ן חיפה — טל' 672222-04
ער"ן באר־שבע — טל' 418111-057
ער"ן נתניה — טל' 35316-053
פלוגת מזוזות — מוקד: עזה"א למקרים דחופים — טל' 104.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111 ... עפולה — טל' 793333 ... באר־שבע — טל' 74767-057 ...

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100. אילת — 244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'–ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'–ה': 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00 ...
מתל־אביב לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מחיפה לתל־אביב: בימים א'–ה': 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.05, 16.33, 18.38; בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35
מחיפה בת־גלים לתל־אביב: בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00 ...
הרכבת תופעל בימי א' כשבוע (משום) חג בלבד.

תביעה לבדוק רווחיות הפרדסנים

מאת כתבנו לענייני חקלאות

תביעה להקים ועדה שתבדוק רווחיות הפרדסנים בארץ, נוכח המשבר הקשה הפוקד את הענף, העלה אליהו איזקסון, נשיא התאחדות האיכרים, בפני שר החקלאות אריק נחמקין, עמו נפגש במשרדו.

נשיא התאחדות האיכרים ביקש לברר מהי ההכנסה נטו שנשארת לפרדסן לאחר ניכוי ההוצאות, וזאת "בהתחשב בתחרות הקשה שבה נמצא הענף והעובדה שממשלות אחרות המתחרות בישראל מסבסדות את הענף הרבה מעבר לסיוע הניתן בישראל".

בתגובה להתארגנות פרדסנים בודדים לפרק את מועצת ההדרים אמר איזקסון, כי אסור שיהיו חילוקי דיעות לגבי החיוניות של קיום המועצה והבהיר, כי אלה הדורשים את פירוקה מסכנים את מעמד הפרדסנים והפרדסנות בישראל.

מזג אוויר

תחזית מזג האוויר להיום: מעונן חלקית עם ירידה בטמפרטורות.

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 11 עד 18, רמת הגולן 8 עד 17, צפת 8 עד 17, חיפה 14 עד 22, טבריה 13 עד 24, עפולה 10 עד 24, שומרון 10 עד 19, תל־אביב 12 עד 22, נמל תעופה בן גוריון 10 עד 24, יריחו 14 עד 26, עזה 12 עד 22, באר שבע 12 עד 25, אילת 17 עד 19.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 10.4.87

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6706	1.6914	1.6796
דולר אמריקני	1	1.56	1.63	1.5911	1.6109	1.6011
מרק גרמני	1	0.86	0.91	0.8795	0.8905	0.8820
לירה סטרלינג	1	2.54	2.66	2.5815	2.6137	2.6001
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2638	0.2670	0.2650
ין יפני	100	1.10	1.15	1.1183	1.1322	1.1211
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7792	0.7889	0.7818
פרנק שווייצרי	1	1.04	1.09	1.0582	1.0715	1.0649
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2521	0.2552	0.2531
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2332	0.2361	0.2346
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2327	0.2357	0.2340
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3595	0.3640	0.3618
דולר קנדי	1	1.20	1.26	1.2214	1.2367	1.2290
דולר אוסטרלי	1	1.10	1.18	1.1385	1.1527	1.1450
ראנד דר' אפריקני	1	0.53	0.80	0.7865	0.7964	0.7912
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4233	0.4286	0.4260
שילינג אוסטרי	10	1.23	1.28	1.2481	1.2637	1.2553
לירה איטלקית	1,000	1.21	1.28	1.2319	1.2478	1.2555